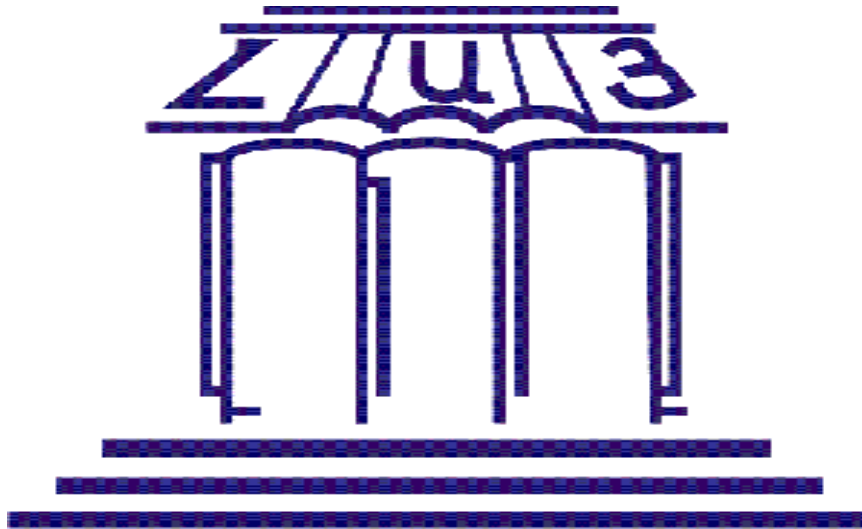

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

67242

(765)
u.h.

Ognessyess Sessyess fessy.

ՄԷՃՄԱԷ

Մ Ո Ւ Ֆ Ի Տ

“ Այլ տիւնեա հէմ օնուն շէհվեթի կէշէր :
ամմա Ալլահըն իրատեթինի իճրա էտէն՝
էպէտէն դալըր” : Ա. Յ. Կ. Բ. 17 :

2004

ԻՔԻՆՃԻ ՏԷՖԱ ԹԱՊ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

ՍԹԱՄՊՕԼՏԱ

Յ. ՓԱՓԱԶԵԱՆԸՆ ՊԱՍՏԱԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1858

Մատենագիտական Յանձնախումբ

Հ. Բ. Ը. Մ, - Հայկալ Փոստարկղ 348

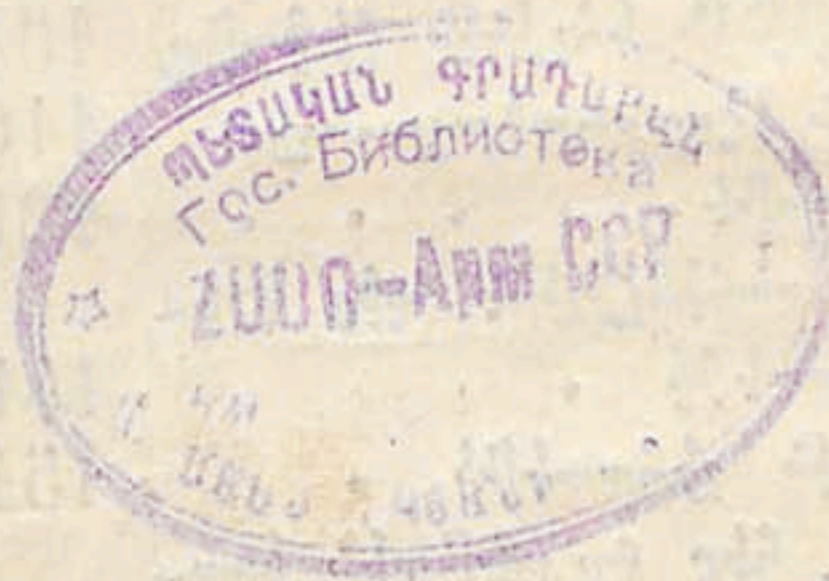
Նախագիտ

Հրդեհ

Հրդեհ

Ֆ Ի Յ Ր Ի Ս Թ

Պէր հէօ միջոս	1
Թագաւ շէհրինսի դարիպին միջարբ . . .	18
Չարգ հէօսի	29
Լէօշէ Գափլա-ճալարքնսս հէղինի բիւն պիւր միւտեալի	35
Պագիր Յովսէփ	48
Սիւտյէլ նոս Ժմսէնին Քրիստոսս որեօնմիսի	56
Շինարի Սարա	68
Պէր էյիս հէօճինին էօլիւմի	89
Պէր աստէր դապիլինին էհլինին զէֆալի . . .	101
Կէօ Ռաիֆէսինին Լսարոսաժաշոանգա . . .	116
Պէրոս նոս խոսիւ	121
Քրիստիանլըղն ասհիհլիյին պիւ Ե- հոսարինին շէհասիլի	141
Տինսիլ Ալօլէյին շէհասիլի	154
Լսարոսաժաշոանգ հէր Գըյօլիպին բա- նին օրիւր	156

2694-41

ՄԷՃԾԱԻ ՄՈՒՓԻՏ

Լ

Գ Ի Բ Կ Է Մ Ի Մ Ի Զ Օ Ս Ո Ւ

Պայելթ սէրթ մէշըէպ վէ թէրս թա-
պիաթը պիր կէմի գափտանը վարըտը, քի
օ՝ տայիմա քիւֆիւր կիւնա՛հ սէրիսօշլուդ
վէ էօրքէ իլէ ամէլ վէ հարաքէթ էթմէսի
իլէ, կէմիսինին ճէմի՝ թաիֆէլէրինէ պրգ-
տըրմը շ՝ վէ ճիւմլէսինի քէնտինէ տիւշմէն
էթմիշիտի: Պու գափտան՝ կէմիսի իլէ ու-
ղադ պիր մէմլէքէթէ կիտէրքէն, իեօլտա
անկարզըն՝ տէնիզին օրթասընտա պիր թէհ-
լիքէլի խասթալըղա տիւշտիւ: Պու սու-
րէթտէ կէմինին խտարէսի իքինճի ըէյիսէ
կէշտի. վէ եիւրէյի գաթըլանմը թաիֆէ-
լէրին ճիւմլէսի պիլ իթթիֆագ գափլի գա-
րար էթտիլէր քի, գափտանը գամէրա-
սընտա չէքիլմէղ աղըլլարըյլա օղըաշարագ
հիչ պիրիսի օնա իմտատ էթմէյիպ՝ թէլէֆ

օլմադա եալընըղ գոյվերսինէր : Իմտի
 դաւիտան՝ պու հալտէ իքէն, հիչ պիր քիմ
 սէնին վաղիֆէի հալի օլմայարագ՝ պիր
 հաֆթա կէչտի : Վիհայէթի կէմինին մի-
 չօսու օնուն շէքտիյի աղըլարը իչիւն մեր-
 համէթէ կէլիպ՝ դամէրասընա կիւմէյէ վէ
 խասթա իլէ սէօյլէշմէյէ դարար վէրտի :
 վէ օպիր կէմիճիլէր հէր նէ դատար օնա
 դարշը տուրուրլար իտի իսէ տէ, օնլարը
 տինկլէմէտի : Իմտի ներտիվէնտէն աշադա
 էնիպ՝ դաւիտյու աչտը, վէ խասթայէ նա-
 սըլ սըն տէյիւ սօրտու . անճագ դաւիտան
 թէհապիւր իլէ պունա՝ «Վանա նէ՞ . ի-
 շինէ՛ կիթ» տէյիւ ճէվապ վէրտի : Լա-
 քին հէր նէ իսէ՝ ուշագ էրթէսի կիւն եի-
 նէ օնուն եանընա վարըպ տէտի . «Վաւի-
 տան՝ ումարլմ պու կիւն էյիճէ սին» :
 ()լտէմ դաւիտան ճէվապ վէրիպ՝ «Վ՛հ
 ի՛օպէրթ՝ փէք ֆէնայլմ, պու կէճէյի փէք
 ֆէնա կէչիրտիմ» տէտի : Իմտի ուշագ օ-
 նուն պու ճէվապընտան եիւրէք ալըպ՝ եա-
 թաղընա եագլաշտը, վէ «Վաւիտան, գոյ
 վէր էլէրինի վէ եիւղիւնիւ եայգայլմ, բա-
 հաթ օլուրսուն» տէտի : Վաւիտան պու-
 նա բուխասթ վէրինճէ, ուշագ օնու թրաշ

էթմէյէ տէ ըռւխսաթ իսթէտի, վէ գափա-
տան պոռնա տա գայրլ օլտու: Լ'նտէն
ուշագ օնուն եւթաղլնր տա թաղէլէտիք-
տէն սօնկրա՝ գափտանընա պիր տէ չայ
թէքլիֆ էթմէյէ ճէսարէթ էթտի: Պու
գափտան՝ քէնտի քէօթիւլիւքլէրի սէպէ-
պինտէն՝ առէմլէրինտէն մէրհամէթ ումա-
ճագ պիր եէրի օլմատըղընր ագլը քէսմիշ
իտի. վէ քէնտի տախի հիչ պիր քիմսէտէն
մէրհամէթ թալապ էթմէմէյէ նիյէթ էթ-
միշ իտի: Լ'նճագ պու ֆագըր չօճուղուն՝
հիչ պիր մէնֆա՛ւթ ումմայարագ խըղմէ-
թինէ կէլմէսի՝ պու գատիմտէն էջլէ ինատ
վէ թիթիղ օլան գափտանըն գաթը եիւ-
քէյինի հարաքէթէ կէթիրտի, վէ սէրթ-
լէշմիշ եիւղիւնտէն աշաղը կէօլեաշը տա
էնտի. վէ կէջիւս կէրէրէք՝ աղղընտան շու
աէօղլէրի չըգարտը. “Լ'յ գարնտաշ մու-
հապպէթի՝ պէլա վագթընտա նէ՛ թաթը
իմիշսին. սէնի՝ պիր չօճուգտա պիլէ պուլ-
մագ նէ՛ թաթը շէյ իմիշ”:

Պու չօճուղուն ղայրէթ ու իհթիմամը
իլէ՝ գափտան պիր աղ ըահաթլէնիպ՝ չօ-
ճուղա քէնտի էղիյէթլէրինի հաֆիֆլէթ-
մէք վէ խասթալըղընր թէսքին էթմէք ի-

չիւն՝ իսթէտիյինի էթմէյէ միւսամատէ
 էթտի: Ապքին խասթալըղը փէք չափուդ
 արթմագտա օլուպ՝ զայրֆըղը թարագդը
 պուլտու. վէ չափուդ անկլատը քի, ան-
 ճագ պիւ դաչ հաֆթալըդ էօմրիւ դալ-
 մըշ տըր: Իմտի ֆիքրի խէվֆ իլէ տօլուպ՝
 դօրդուսու կիթտիքճէ արթարըտը: Ալըգ-
 լէթտէ օլան ճանընա՝ էօլիւմ վէ էպէտի-
 լիք նէ դատար եագընտան կէօրիւնիւր ի-
 տիլէր իսէ՝ դօրդու տա օլ դատար դիյա-
 տէ թարագդը պուլմատայըտը: Ա է քէն-
 տիսի նէ դատար տինսիզ իտի իսէ, օլ դա-
 տար տա ճահիլ վէ նատան ըտը: Զօճուդ-
 լուղուլնու՝ կէմիճիլէրին էն ֆէնա թագը-
 մընըն իչինտէ կէչիրիպ՝ չօճուդլուդտան
 պէրու օնլարըն հէփ ատէթլէրինի էջրէն-
 տի, օնլարըն ամէլ ու հարաքէթլէրինէ
 կէօրէ եաշատը, վէ հէր պիւ փէնտ ու
 նասիհաթը թէրք ու ըէտտ էյլէտի: Պու
 միսիլի թէրպիյէսինի պիւ ճէնք կէմիսին-
 տէ հաթմ էթտի. վէ տէնիզ իւսթիւնտէ
 դափտան կիպի ուղուլն վագըթ քէտէրսիզ՝
 մէմլէքէթտէն մէմլէքէթէ սէֆէր էթմէսի՝
 դալպինի օլ դատար փէքիշտիրմիշ իտի քի,
 տէյիլ սալթ “Ալլահ եօգ տուր” տէր իտի,

իլլա հարաքէթինի տախի պու իթիգատա
 ույտուրմուշ իտի : Իմտի պու խասթա
 հալինտէ էօլիւմ խաթրընա կէլիպ՝ պիր
 շէտիտ դօրդու իչինտէ օլարագ վամիրի-
 նին հիյպէթլի սէսիյէ՝ քէնտի կիւ-
 նահլարընա իլլամ օլմուշ՝ վէ նէ՝ Ալա-
 հըն տատագաթընը պարըշտըրըպ ճէհէն-
 նէմտէն խէլաս պուլմանըն, նէ տէ սէլամէ-
 թէ վէ էպէտի սա՛տտէթէ էրիշմէնին գօ-
 լայընը պիլմէյէրէք շաշմըշ գալմըշ իքէն,
 պիր սապահ Ռօպէրթ գամէրասընըն գա-
 փուսուենու աշըպ մուհապպէթ իլէ՝ “Իշ-
 ֆէնտիմ՝ պու սապահ նի՞ ճէ սին” տէյէ-
 րէք սօրտու : () Լ տէմ գափտան եիւքսէք
 սէս իլէ տէտի . “Ա՛հ Ռօպէրթ փէք ֆէնա .
 քէնտիմի փէք ֆէնա հալտէ պուլույօրոււմ,
 թէնիմ կիթտիքճէ ֆէնալաշըյօր, քաքին
 պու օ գատար ումուրոււմ տէյիլ պիր .
 ճանըմըն հալի փէք ֆէնա տըր, վէ պէնի
 պիւթիւն պիւթիւնէ ըահաթսըղ էտէն օ
 տուր . ա՛հ Ռօպէրթ՝ նէ՞ եափայըմ . պէն
 պէօյիւք պիր կիւնահքեար ըմ, քէնտիմի
 հէլաք էթմիշիմ . էօմրիւմիւն կիւնդէրինին
 սայըսընճա աղըր գապահաթլարըմ վար .
 դօրդարըմ ճանըմ էպէտիւլ ապատ ճէ-

հեննէմէ կիտէճէք . պու՝ պանա միւսթա-
հագ տըր" : Չօճուդ տէտի . "Ասայըր է-
ֆէնտիմ, Վրիստոս Լփէնտիմիդ սէնի
գուրթարա պիլիր" : Լաքին օ տէտի . "Աս-
յըր Վօպէրթ՝ խայըր . գուրթուլմաղա աս-
լա ումուտում եօգտուր . ահ, նէ դա-
տար պէօյիւք կիւնահքեար օլմուշում .
պէն նէ՝ օլաճաղում . . . " : () նուն թաշ
եիւրէյի եումուշատը , վէ չօճուդուն էօ-
նիւնտէ աղլայարագ դասամէթ էտէր իտի .
չօճուդ իսէ օնա թէսէլի վէրմէյէ չալը-
շըր ըտը , լաքին նաֆիլէ :

Պիր սապահ չօճուդ դափտանըն դամէ-
րասընա կիրմէսինտէ՝ դափտան չաղըրտը .
"Ահ Վօպէրթ՝ պու տագիդէտէ ֆիքրիմ-
տէն պիր Վստուաճաշունչ կէչէյօրուտու .
էյի պիլիրիմ քի դամէրատա եօգտուր .
լաքին կիթ պագ , պէլքի կէմիճիլէրին
սանտըղընտա պիր թանէ պուլա պիլիրսին" :
Չօճուդուն պահթը իշլէյիպ՝ պու սահիհ-
լիք վէ էօմիւր Վիթապընտան պիր թանէ
պուլտու , վէ պիչարէ դափտան օնու սէ-
վինճ կէօղեաշըսըյլա դամէրատան իչէրի
կիրմէսինի կէօրիւնճէ տէտի . "Ահ Վօ-
պէրթ՝ պու նէ տէվլէթ տիր . օգու , քի

պէնիմ կիպի տինսիզ իմանսրզ պիր ասեմ.
 ամֆլըգ պուլուպ՝ գուրթուլա պիլի՞ր մի,
 պիր անկլայրմ. շու սանտրղըմըն իւսթիւ-
 նէ օթուր, վէ պանա Վստուածաշունչ-
 տան պիր գաչ շէյ օգու տիյնէյիմ” :
 — “Նէրէսինի օգույայրմ էֆէնտիմ” :
 — “Պիլմէմ, նէրէսինտէն պաշլամագ լա-
 դրմ օլտուղունու ասլա վուգուֆ տէյիլ
 իմ. լաքին սէն պաշլա, վէ էի-ն-ա-ն-է-ա-ր-
 լաթա հէմ օնլարըն իէլասընա տայիր օլան մա-
 հալէրի պուլ, օնլարը օգու” : — “Փէք
 էյի էֆէնտիմ. Նէնի Վհտը աչայրմ. օ-
 նու սէն տէ պէն տէ տահա էյի անկլայա
 պիլիրիզ. զիրա պէնիմ ֆագըր վալիտէմ
 տէրիտի քի, պիզիմ Վուրթարըճըմըզըն
 նագլի վէ տէրսլէրի օնտա տըր. վէ () է-
 պէտի էօմրիւ գազանմագ իչիւն նէյէ
 ինանմալը վէ նէ՝ էթմէլի օլտուղումուզու
 պիզէ էյրէտիր” :

Չօճուգ իքի սաաթ գատար օգուտու,
 գալիտան տախի պոյնունու եաթաղըն պա-
 շընտան: ուզատարագ՝ էպէտիլիյին սինօ-
 րու իւզէրինտէ տուրտուղունու կէօրիւր
 պիր քիմսէ կիպի՝ ագլընը պաշընա թօփ-
 լայրպ տիյնէտի : Հէր պիթ լուզէթին-

տէն՝ օնուն գալալինտէ եէնի պիր կիւն
 արդար կիպի օլուրուտու . վէ էվվէլաէն
 Տիչ Փերգինէ վարամատրդը կիւնասլարը՝
 օ վազըթ եէնի պիր Տիտտէթ իլէ կէօղիւ
 էօնիւնէ կէլիւլէր իտի : Վէնտիսի կիոլի
 քէօթիւլէրին էպէտի թէքտիր օլմատըն-
 տա՝ ՎլաՏըն ատալէթինի կէօրիւր իտի-
 լաքին պիր Վուրթարըճը խուսուսունտա
 սէօլէնտիյինի իշիթտի իսէ տէ , Էնպինն
 նասըլ գուրթուլա պիլէճէյի քէնտիսինէ
 անկլաշըլմաղ պիր սըրը կիպի կէլիւր իտի :
 () կէճէյի՝ Րօպէրթին օգուտուղու պիր
 գաչ փարչանըն իւղէրինէ թէֆէքքիւր է-
 տերէք կէչիւրտի . լաքին պու տաՏա ղի-
 յատէ օնուն եիւրէյինի գըրըպ՝ գօրգույա
 պրագտը : “ () ղէման փատիշտՏ թաղ
 եանընտա օլանլարա տէյէճէք . Աէլին էյ
 Փէտէրիմին միւպարէքլէրի . . . : () ղէման
 աօլ եանընտա օլանլարա տախի տէյէճէք .
 Պէնտէն կիտին էյ մէլունլէր՝ շէյթանա
 վէ օնուն մէլէքլէրինէ Տաղըրլանմըշ շօլ
 էպէտի աթէշէ . . . վէ պունլար էպէտի ա-
 ղապա կիտէճէքլէր” : Մատթ . ԻԵ . 34—46 :

Նրթէսի կիւն՝ չօճուգ գամերայա կիր-
 մէսինտէ՝ գալիտան չաղըրտը . “Այ Րօ-

պէրթ՝ եւ շայաճադ չօդ վազթըմ դալմա-
 տը . աղ վազրթտան սօնկրա թէնիմ տէ-
 նիդէ ակթըլաճադ . եւ ճանր՝մ, եւ պէնիմ
 դալվալը ճանրմա նէ՞ օլաճադ . էյ էվ-
 լատըմ . Ռօպէրթ՝ պէնիմ ճանրմ նի՞ճէ
 օլաճադ : Եւ պէտէն դայա ու թէլէֆ օլ-
 մուշուլմ" : Ռօպէրթ ճէվապ վերտի .
 "Եւ այլը էֆէնտիմ, խայըր . պէօյլէ ու-
 մուտունու քէսմէ . դանն էտէրիմ քի-
 գուրթուլաճադ սըն . տիւշիւն . պէն սանա
 տիւն գուրթուլուշա տայիր նէ՞ դատար
 կէօյնիւնէ թէսէլի վերէճէք շէյլէր օգու-
 տուլմ" : Գափտան տէտի . "Ռօպէրթ՝
 տուա՛ էթմէք պիլի՞րսին" : Ռօպէրթ՝ "Եւ
 յըր էֆէնտիմ . վալիտէմ պանա սալթ
 Ռապայանի տուալը էօյրէթմիշ տիր" տէ-
 տի : Գափտան՝ "Եւ, պէնիմ իչիւն
 տուա՛ էթ, տիդ իւղէրինէ կէլ, քերէմ
 տիլէ . պունու էթ Ռօպէրթ . Եւլա՛՛՛ սէնի
 միւպարէքլէր . տիդ իւղէրինէ կէլ վէ սէնին
 դալվալը գափտանըն իչիւն տուա՛ էյլէ"
 տէտի : Շօճուդ իսթէմէտի . գափտան ախ
 էտէրէք տէտի . "Պէնիմ կիպի Փագըր
 կիւնա՛՛՛քեարը՝ Եւլա՛՛՛ աճըսըն" . վէ իքիսի
 պիթտէն աղլամաղա պաշլատըլար : Սէ

գաւառացիներն թէքրար տէտի, «Վճարեմք՝ Մե-
լաճ իշխան օլսուէն, տիղ իւսթիւնէ կէ՛լ
տէ՛ պէնիմ իշխան տուա՛ եյլէ» : ()
Գէման գաւառացիներն սրգը սրգըյա իգտա-
մը՝ չօճուղա թէսիր եթմէյիլէ մերհա-
մէթէ կէլիպ՝ տիղ իւսթիւնէ աղլայարագ
տէմէյէ պաշլատը . «Վճ Մելաճըմ . պէ-
նիմ եօլիւմ հիյէթիւնէ տիւշմիւշ Փագըր
գաւառացիներմա մերհամէթ եյլէ : Մելաճըմ .
պէն հիւ պիր շէյ պիլմէզ Փագըր պիր կէ-
միճի ուշաղը իմ . էյ Մելաճըմ , նէ՛ սէօյ-
լէյէճէյիմի պիլմէմ . էյ Մելաճըմ , գաւա-
ռան տէտի քի , քէնտիսի իշխան տուա՛
եթմէլի իմ . լաքին նա՛սըլ եթմէլի իտի-
յինի պիլմէմ . պէն պիր չօճուղ ում .
խասթէլիյինտէ ելիմտէն կէլտիյի գատար
օնա պագայօրում . անճագ Մելաճըմ , օ-
նուէն իշխան նա՛սըլ տուա՛ եթմէլի իտիյի-
նի պիլմէմ : Վճ Մելաճըմ , օնա մերհա-
մէթ եյլէ . քէնտինի զայպ օլաճագ զանն է-
տէյօր . Մելաճըմ , օնու գուրթար . Շէ-
հէննէմէ կիտէճէյիմ վէ շէյթանլարըլա
գալաճաղըմ տէյօր . էյ Մելաճըմ , օնու
ճէննէթէ կէօթիւր , քի մէլայիքլէր իլէ գալ-
արն : Գուրթար օնու՛ էյ պէնիմ Մե-

լաճում. ան պիլիբոսին քի պէն օնուսէվէ-
 րիմ. պունուն իչիւն պէօյլէ խասթա օլ-
 մասընա հայլը քէտէր էտէյօրում: Այա-
 իֆէլէրին հիչ պիրի եանընա կէլմէյէ
 իսթէմէզլէր. օնլարտան սալթ պէն օնուն
 իչիւն էլիմտէն կէլտիյինի էթմէյէ իսթէ-
 րիմ. լաքին պէն օնու գուրթարամամ:
 ԼՅՂ Ալլաճում, Փագըր գափտանըմա մէր-
 համէթ էյլէ. պագ նասըլ զայիֆ վէ զա-
 պուն տուր. գըրըգ գալպինէ թէսէլի վէր:
 ԼՅՂ Ալլաճում, էվվէլտէն պէնիմ պէօյլէ
 տուա՝ էթտիյիմ եօղ իտի. ա՛հ Ալլա-
 ճում՝ պանա եարտըմ էթ, քի պէնիմ Փա-
 գըր գափտանըմ իչիւն տուա՝ էտէ պիլէ-
 յիմ": Պափտանըն գալպի էօյլէ եու-
 մուշամըշ վէ գալգամըշ իտի քի, աղըն-
 տան սէօղ չըգարամաղ իտի. զիրա չօ-
 ճուղուն տուա՝սընըն սաֆլըղը վէ հիյլէ-
 սիղիյի վէ սըտգը՝ գափտանըն եիւրէյինէ
 էօյլէ՝ թէ՛սիր էթմիշլէր իտի քի, եիւրէյի
 զիյատէսիյլէ տօլուպ՝ եաթաղընը կէօղ-
 եաշըսըյլա ըսլաթտը: Բօպէրթ տախի
 եօգարըյա կիւվէրթայա չըգտը. չիւն քի
 օնուն տա եիւրէյի տօլմաղըլա՝ օրատա
 տուրամաղըտը: Ալաքին ախշամ գափ-

տանա Մատուածաշունչուն իշինտէն եի-
նէ վաճիւր օգուտու . վէ կէօրիւնիւր ի-
տի քի , դափտան հէր պիր լուղէթինի
թարիֆ օլունմաղ պիր սէվինճ իլէ տիյնէ-
յօրուտու : «Մլաճ տիւնեայր պու դա-
տար սէվաի քի , քէնտի պիրիճիք ()դ-
լունու վէրտի . թա քի հէր օնա ինանան՝
դայա օլմայա , իլա էպէտի հայաթա մա-
լիք օլա» : (Յօվն . Գ . 16 : «()» եանի
Քրիստոս՝ «քէնտիսի աղաճըն իւղէրինտէ
քէնտի թէնինտէ կիւնաճլարըմըղը եիւքլէն-
տի» : Ա Պէտ . Բ . 24 : «Մլաճա օնուն վասի-
թասի իլէ եագլաշանլարը թէքմիլէն դուր-
թարմաղա դատիր տիր . չիւնքի օնլար
իշիւն շէֆաաթ էթմէյէ տայիմա եաշար» :
Աբբ . Է . 25 : Լըթէսի սապաճ՝ չօճուգ
դամէրայա կէլտիյինտէ՝ դափտանըն լէհ-
ճէսինտէ պէօյիւք պիր թէպտիլաթ կէօրիւպ
ղիյատէսիյլէ թաճիւպ էթտի : ()Լ դա-
տար վաղըթտան պէրի չէհրէսինի չիրքին-
լէտէն մէրաղի ըաճաթսըղըղ վէ սէրթ
մէշրէպ դայա օլմուշ իտի . վէ եիւղիւ
դայէթ միւլայըմ կէօրիւնիւպ՝ աշիքեար ի-
տի քի , եիւրէյի չօգ ըաճաթ տըր , վէ քէն-
տինի Մլաճըն իրատէթինէ հափալէ վէ
թէսլիմ էթմիշ իտի :

Բայց թէ կիւլէր եիւզ իլէ եանընաւա-
 րըպ՝ ճանի կէօնիւլտէն պու հալինի թէպ-
 րիք էթմէք լիյէ վէ քէնտի սէվինճինի թա-
 րիք էթմէյէ ֆիքրինտէն կէչէր իքէն,
 դաւիտան օնա պիր չօդ ալչադ կէօնիւլիւ-
 յիլէ վէ ճանա իշլէր պիր սէս իլէ տէտի.
 «Բայց թէ՝ օղլում, պու կէճէյի փէք
 էյի կէչիրտիմ: Ան կիթտիքտէն սօնկրա՝
 պիր թաթլը թէֆէքքիւրէ տալտում. պանա
 գըյմէթլի Մստուածաշունչուն իչինտէն
 հէր նէ օգումուշ իտին իսէ՝ ֆիքրիմ
 պիւթիւն պիւթիւնէ օնա մէշղուլ իտի.
 պանա՝ Քրիստոսու խաչ իպէրինտէ կէօ-
 րիւյօրում կիպի կէլիր իտի, քի պիղիմ
 դապահաթըմըղ իչիւն էօլիւյօրումաու. քի
 պիղի Մլահա կէօթիւրսիւն: Տումամ
 իլէ օլ դուրթարըճը Մլահա տօղրու
 չըգայօրումաում. վէ ճանըմըն աղիմ սըգ-
 լէթինտէ չօդ վագըթ օլ քէօր կիպի ՎՅ
 Ղաւթիթին օղլու Յիսուս՝ պանա մէրհամէթ
 էյլէ՝ տէյիւ չաղըրըրում: Վիհայէթ
 օլ դատար կիւնահքեարլարըն կիւնահընա
 օլան ա՛ֆվլըգ վատի կիպի՝ դալպիմէ պանա
 պիր վատ սէսի կէլիր կիպի օլտու: Աիւ-
 րէյիմ շիտտէթ իլէ վուրմաղա պաշլատը:

սէվինճ իչինտէ ճանրմ զարդ օլմուշ իտի .
 սիյասէթ թէվարիսինտէ օգուտուղուն
 ճէմի սէօլէթ խաթրըմա կէլտի . պանա՝
 Գուրթարըճըմ պանա՝ տա՝ պիր վագըթ
 քէօթրիւմէ Վա ելլապ՝ կէնաճարըն սա-
 նա ա՛ֆլ օլունապոն . (Սարէ . Բ . 51)
 սէօլէտիյինի սէօլէյօր կիպի կէլտի : Նիւ-
 ր՝յ՛մ սէվինճինտէն սըչրար . եա՝ մու-
 Տապպէթ՝ եա՝ մէրհամէթ՝ տէմէտէն պաշգա
 պիր շէյ տէյէմէղ իտիմ : Խայրը Բօ-
 պէլթ . պու պիր խայալ տէյիլ տիր . Յի-
 սուս Քրիստոս պէնիմ իչին եօլմիւշ օլ-
 տուղունու շիմտի պիլիյօրում . Մատուա-
 ծաշունչտան պանա օգուտուղուն Տիսապսրդ
 վատէրինէ շիմտի ինանա պիլիյօրում . վէ
 տույայօրում քի , խաշտան ագան դան՝
 պէնիմ տէ իմանսըղըղլարըմը եայգայա
 պիլիր : Շ իմտի արթըղ եօլիւմտէն դօրդ-
 մամ . խայրը . կիւնահլարըմ Յիսուս
 Քրիստոսուն վասիթասիյլէ ա՛ֆլ օլուն-
 մուշ տուր . զայրը արղուլայաճաղըմ եօդ .
 եօլմէյէ հաղը՛ր ըմ . տահա ուղուն վագըթ
 եաշամաղա ա՛օլա արղում եօգ : Պիլիյօ-
 րում քի , զայրը պու տիւնեատա տուրա՝
 մայաճաղըմ . Փիքրիմին պիր դաբար չալ-

դանթըսը՝ թէնիմտէ հիւմմայը արթըրտը՝
 չօդ կէչմէզ՝ սօնկ նէֆէսիմ չըդաճագ
 տըր" :

() Լ վազըթատէք սէսսիզէ չօդ կէօզ
 Եաշը տէօքմէքտէ օլան չօճուդ՝ պոլնու ի-
 շիթտիքտէ , Եիւրէյի չօդ դըրըլըպ՝ իրա-
 տէթի էլտէն կիթտի , վէ Եիւքսէք սէս իլէ
 չաղըրտը . "Վ՛ճմէ էֆէնտիմ , պէնի
 պրա՛գմա" : Վափտան ասիւտէ հալ իլէ
 տէտի . "Վ՛Յ Ր՛օ՛պէրթ՝ քէնտինի Վ՛լլահա
 էմանէթ էյլէ օղլում . չօդ սիւրմէզ՝ պէն
 Վոլըթարըճըմըլա էպէտի մութլուլուգտա
 օլաճաղըմ : Սէնի աճը՛րըմ , Եիւրէյիմ
 սէնին իչիւն կէօյա պէնիմ էօղ էվլատըմ
 սըն կիպի թահրիգ օլուր . Էքսէրի կէմի-
 ճիլէր կիպի պօղուդ մէշըէպ քիմնէլէր ի-
 չինտէ սէնի պրագմամ պանա տէրտ օլու-
 յօր : Վ՛հ , ինչալլահ պէնիմ տիւշտիւ-
 յիւմ կիւնահլարտան սէն հըֆզ օլուր-
 սուն . էվլատըմ , սէնին պանա օլան մու-
 հապպէթին պէօյիւք օլտու . սանա էճ-
 րինի Վ՛լլահ վէրսին . հէփսինի սէնտէն պի-
 լիրիմ . պէնիմ թէվպէյէ կէլմէմէ Վ՛լ-
 լահըն էլինտէ սէն պիր ալէաթ օլտուն .
 պանա սէնի Վ՛լլահ Եօլատը . Վ՛լլահ սէնի

միւս պարէք լէսին սէվկիւլի'ւ էվլատում. կէմի-
ճիլէրիմէ սէօյլէ', արթըգ էքսիք հէլալ էթ-
սինլէր, պէ'ն տէ օնլարա հէլալ էտէրիմ,
վէ օնլար իչիւն տուա'ծըյում" : Պու միւ-
ս պարէք կիւն պէօյլէճէ կէչտի. վէ Բօպէրթ
ատէթ էթտիյի վէճհ իւզրէ Լստուածա-
շունչու օգուտուգտան սօնկրա' Լֆէնտի-
միզին միւրիւվէթի վէ մէրհամէթիյլէ
տօլու' եաթմաղա կէթտի :

Բօպէրթ՝ դափտանընր պիր սա'աթ էվ-
վէլ կէօրմէք արզուսու իլէ' սասլահայրն
էրքէն գալգտը, վէ դափույու աչտը,
պագտը քի' դափտան գալգմը՝ վէ սիւրիւ-
նէրէք եաթաղընըն տիպինէ կէլմիշ, վէ
տիզ իւսթիւնէ կէլմիշ իքի էլէրինի դա-
վուշտուրմուշ. վէ կէմինին տիվարէսինէ
տայանմը՝ տուա' էտէյօր կիպի իտի : Զօ-
ճուգ սէս չըգարմայարագ' պիրաղ վագըթ
պէքլէտի. լաքին է'ն ասունտա ուսուլ ի-
լէ տէտի. «Լֆէնտիմ» — սէս եօգ. «Լֆ-
ֆէնտիմ» — սէս սէտա եօգ. եէնիտէն սէ-
սինի պիր աղ եիւքսէլտէրէք չաղըրտը,
«Լափտան», լաքին եինէ էվվէլքի կիպի
սէս եօգ : Լչինի ուղաթտը դափտանըն
այաղընը թութունճա, օնու փէքիշմիշ վէ

ԹՕԳԱԹ ՅԷՀՐԻՆՏԷ

ՂԱՐԻՊԻՆ ՄԷԶԱՐԸ

Արմենիստանըն թագաթ շէհրինէ կիտէն
 եօլճուլար՝ շէհրէ կիրէր իքէն, Արմենի մե-
 ղարլարընտա՝ Պաղտատա կիտէն պիր Ան-
 կիլիզ Վօնսօլու հիմմէթի իլէ գօնմուշ
 պիր ուֆագ մեղար թաշը կէօրիւրլէր :
 () Լ թաշըն իւղէրինտէ՝ «Անկիլիզ վարդա-
 պետի՝ վէ վաղճը՝ ալիմ վէ Ալահըն սա-
 տրգ գուլու ըաղպէթիւ Զէնրի Մարթի-
 նին զիքրինէ, քի քէնտի վէթանընա ավ-
 տէթ էտէր իքէն, 1812 տէ՝ պուրատա
 թագաթտա Րապպիմիզ օնու քէնտինէ
 տավէթ էյլէտի : Պու թաշը Վ. Րիչ օնա
 իհտա էթտի 1813 թարիստէ՝ տէյիւ
 օգուսուր :

Մէղքիւր Զէնրի Մարթին՝ 1781 թա-
 րիսինտէ՝ Անկիլիթէրանըն Վօրնուալ ա-
 յալէթինտէ տօղմուշ, վէ պիր մատէնճի
 էվլատը իտի, քի պապասը՝ էվլատը Զէն-
 քինին թալիմ ու թէրպիյէսէ իչիւն չօգ

զայրէթ սարժ էթտի : Զօճուդ տա իլմէ
 չօդ պէօյիւք խթիտատը օլուպ' ալէլ խու-
 սուս հէնտէսէյէ տայիր իլիմէլտէ ազ
 վազըթտա չօդ մալիւմաթ թահսիլ էթմէ-
 յիլէ , Խնկիլթէրանըն () քսֆօրտ շէհրի-
 նին ճեմարանընտա միւշէրրէֆ իֆթիսար-
 լէրէ մալիք օլտու : 1801 թարիխինտէ
 համալսարանտա սընրֆի էվվէլ պախշէշ-
 լէրի պունա միւնասիպ կէօրիւլտիւյիւ
 թագտիրտէ , «Պէնիմ զիյատէսիյլէ ար-
 զու էթտիյիմ շէյի պու թարղ էլէ կէ-
 թիրտիյիմտէ , կէօլկէտէն պաշգա պիր
 շէյ գազանմամըշ օլտուղումու կէօրիւնճէ'
 թաճիւպ էթտիմ» տէյիւ եազմըշտը :
 () Լ վազըթլարտան Լստուածաշունչ քի-
 թապընը օգումաղա պաշլայրպ' պիր կիւն
 տախի պիր վաղճընըն էմէքլէրինին նազլի-
 նի իշիթմէսիյլէ՝ քէնտիսի տէ Խնճիլին
 հիւքմիւնիւ փութփէրէսթլէր իչինէ վազ
 էթմէք վէ իլէրի կէօթիւրմէք մէրամըյլա
 վաղճը օլմաղա միւրատ էյլէտի . վէ եիրմի
 իքի եաշընտա վաղճը նասպ օլուպ' պիր գաչ
 պմիւրուրինտէ՝ Խնկիլիղլէրին Հինտ Լում-
 փանեասը թարաֆընտան վաղճը թային
 օլմաղըյա , քէնտի արզուսունա երաի , վէ

մանսուպու մահալինէ կիթմէյէ եօլ թէ-
տարիքլէրինի կէօրտիւ : Խմտի Խնկիլթէ-
րանըն Վլիմութ շէհրինին իսքէլէսինտէն՝
մէղքիւր Վոււքանեանըն ճէնք կէմիլէրի-
նին պիրինէ կիրիպ՝ եօլա բէվան օլտու :

Հինտտէ պուլունան Վրիսթիանլար
չօդտան պէրու՝ դարանլըղա դարգ օլմուշ
պու պալէթտէ Խնճիլ ըշըղընըն եայրլմա-
սընը Վլաշտան տուալէր իլէ իսթէմէքտէ
խտիլէր : Մարթինին վուսուլի՝ օնլարըն
տուալսընա պիր ճէվապ կիպի օլտու :
()Նտա մուգիմ օլան Պրատուն նամ վաղճը
չօգ սէվինճ իլէ օնու դապուլ էտիպ՝ Վրնկա
չայրընըն քէնարընաա քէնտի թէմէքիւն
օլտուղու էվտէն աղուղագճա՝ Հինտի լի-
սանընճա Փակօտ թապիր օլունուր պիր
էսքի փութիսանէյի օնա մէքեան կէօս-
թէրտի : Աալկասթա օնուն իսթիտատընա
էօյլէ մուաֆըգ պիր մահալ կէօրիւնիւր ի-
տի քի , տօսթլարը օնու քէնտի մապէյն-
Պէրինտէ ալը դօմագ իչիւն՝ էլէրինտէն
կէլէն ճէմի դայրէթի էթտիլէր : Ենճագ
Մարթին քէնտի զամիրինտէ քէնտիսինի՝
մութլագան փութփէրէսթլէր իչինէ տա-
վէթ օլունմուշ տույարըտը : Փութփէ-

րէսթլէրին հալի՝ կեօզիւ էօնիւնտէ նագշ
 օլունուպ՝ ճանը թէէսիւֆ վէ գօրգու իչի-
 նէ զարգ օլուրուտու : Պիր կիւն խապէր
 ալտը քի՝ քէնտի պուլունտուղու մահալին
 եագընլարընտա պիր շինտի գարը՝ օլ
 մէմլէքէթին ատէթինէ կէօրէ՝ քէնտի գօ-
 ճասընըն թէնինի եագաճագ օլտուղլարը
 աթէշին իչինէ քէնտինի տիրի տիրի աթըպ
 եագաճաղըմըշ : Պալ զաւալլըյը գուր-
 թարմագ ումուտու իլէ սէյիրթտի , ան-
 ճագ վագթը կէչմիշ՝ զիրա օ օրայա եէթի-
 շէնէտէք՝ աթէշին ալէվի օնու թէլէֆ էթ-
 միշ իտի : ()րալարա եագըն պուլունան
 օրմանլարըն իչինտէն չօգ վագըթ՝ ֆագըր
 փուլթիէրէսթլէրի շէյթանլարա իպատէթ
 էթմէյէ տավէթ իչիւն չալընան տավուլ
 զուրնալարըն սէսինի իշիթտիյի զէման՝
 եիւրէյի տէլինիր իտի : Քէնտիսի կիպի՝
 Մլահտան եարատըմըշ ինսանլարը պիր
 փակօտ իչինտէ գօնմուշ թասվիրլէրին
 հուղուրունտա եիւզիւ գօյուն տիւշիւպ
 սէճտէ գըլմալարընը կէօրտիւքճէ՝ քէնտի-
 նի ճէհէննէմէ եագըն պիր մահալտէ պուլ-
 մուշ կիպի՝ թիւլէրի թիքէն թիքէն օլուք
 իտի :

Ապակաթատա պիր չօդ վագրթ տուրմա-
յրպ' շինտիսթանըն Տինափուր նամ պիթ
ախէր շէհրինտէ վագրթըրդըն մանսուպունա
տավէթ օլունտու . վէ եիւրէք տօլկունլու-
ղու իլէ քարնտաշլարըյա վէտալէշիպ' դա-
յըլ ըլա ըրմաղըն իւզէրինտէն եօլա ըէվան
օլտու : Ա' է կեա՛հ պիր գըյըյա վէ կեա՛հ
օպիր գըյըյա եանաշըպ չըգմալէրիյլէ' եօլ-
ճուլուղու ուղուն սիւրտիւ : Ա' արթին
եօլտա Ա' սիանըն թիւրլիւ տիլէրինի էօյ-
րէնմէյէ մէշղուլ օլուպ' Ա' ստուածաշուն-
չուն պիր գըթասընը շինտի լիսանընա
թէրճիւմէ' վէ եինէ օ լիսանտէ վագ-
լար թէսվիտ էտէր իտի : 'Աիհայէթի Տի-
նափուրա վասլ օլունճա , շինտիլէրին
չօճուգլարը իչիւն մէքթէպ եափըպ' արա-
լարընտա տինէ տայիր քիթապլար տա-
ղըթտը . վէ կէրէք այրըճա օլունան սէօհ-
պէթլէրտէ' կէրէք գալապալըգտա ճէ-
մա՛աթ իչինտէ' Քրիստոսուն Ննճիլինի
վագ էտէրիտի :

Պու իալդըն ճահիլլիյինի' վէ Քրիս-
թիանըգ իգրար էտէն Աւրուփալըլարըն
թարաֆընտան պիլէ վագրթընըն պուլտուղու
միւմանէ' աթլարըն թըպգը սուքէթինի հէ-

յալէ կէթիրմէսի չօգ կիւճ պիր շէյ տիր :
 Սարթին՝ Տափուտնակար նամ շէհրին
 մուժասարրըֆէսի օլան խաթունա պիր Խն-
 ճիլ կէօնտէրտի , վէ օ խաթուն՝ պունտան
 մէնֆա՛ւթ կէօրմէք իշիւն նէ՞ եափմալը ,
 օնա խիթապէն տուա՞ մը էտէյիմ , եափօտ
 հուղուրունտա սէճտէ՞ մի գըլայըմ տէյիւ՝
 սիւալ էթմէյէ կէօնտէրտի : Այազը՝
 “ () նու օգումալը՝ , վէ օնտա պէյան օ-
 լունան շէյլէրի գալպինէ եէրշէշտիրսին
 տէյիւ՝ Ալահա տուա՞ վէ նիյազ էթմէ-
 լիսին” տէյիւ՝ ճէվապ կէօնտէրտի : Այ-
 քին քէնտինին ա՛ղիմ իշկիւղարլըղը վէ
 չօգ զահմէթլէրի՝ վիւճուտինի զիյատէճէ
 ինճիթտի : 1808 սէնէսինին իլք պահա-
 րընտա՞ էօյլէ պիր շէտիտ կէօյիւս աղըրսը-
 նա միւպթէլա օլտու քի , վաղարընը մէքս
 էթմէյէ մէճպուր օլտու : Անճագ պու
 վազըթտա՞ պիր ա՛ղիմ ֆէրրահլըգ մատ-
 տէսի օնուն զայիֆ ճանընա հայլը գուվ-
 վէթ վէրտի , եանի օլ կիւնլէրտէ՞ չօգ ու-
 ղուն վէ զահմէթլի պիր խըղմէթ օլան՝ Աէնի
 Ա՛հտըն շինտ լիսանընա թէրճիւմէսինի
 պիթիրտի , քի պունուն իշիւն՝ կէլէճէք
 վազըթլարտա Սարթինի չօգ ճանլար

միւս պարէք լէ՛յէճէք լէր տիր : Վէնտիսի հէր
 նէ գատար զայիՓ իտի իսէ տէ , խասթէխա-
 նէլէրտէ օլան կէրէք Նւրուիալըլարտան վէ
 կէրէք Հինտիլէրտէն քէնտի սայ ու հիմմէ-
 թինի անլա տիրիղ էթմէղիտի . վէ քէնտի
 սիւրիւսիւնտէն՝ զիյատէ տինտար պուլու-
 նանլարընը հէր կիւն էվինէ ալըրըտը :
 Հինտտէ թէմէքիւն էթմէսի՝ համանըն
 շիտտէթլի սրճաղը սէպէպինտէն քէնտինէ
 չօգ սրդընթըլըիտի . կէճէլէրի պիլէ փէք
 աղ րահաթլըգ կիւճպէլա պուլըրուտու :
 Խնսանը կէվշէտիպ թէնպէլ էտէն պիր
 մէմլէքէթտէ՝ Սարթինին իշկիւղարըլը
 պու տէրէճէ իտի . վէ Վֆէնտիմիղին խըղ-
 մէթի ուղըրունա պէօլէ սատագաթ իլէ
 ճէմի՝ գուտրէթ ու գուվլէթինի ֆէտա է-
 տէրիտի :

Պու միհնէթլէրի չէքմէքտէ իքէն՝ քէն-
 տի մանսուպու մահալինտէն 120 սաթլըգ
 գատար ուղագ Վաունիօր նամ մահալէ՝
 պարըշ խապէրի կէօթիւրմէյէ տա՛վէթ
 օլունտու : Հինտիաթանըն փորեաղ թա-
 րաֆընտա պուլունան էօլքէլէրէ կիտիպ
 կէղէնլէրէ՝ Վպրիլ այը սէնէնին պագի
 այլարընըն ճիւմլէսինտէն թէհլէքէլի պիր

զէման տըր : () Լ կիւնէրտէ օ թարաֆ-
 լարա եօլճուլուդ էթմէյէ չըգան եօլճու-
 քէնտի էօմրիւնիւ թէհլիքէյէ սալար : ()-
 րանըն հաւասը՝ հէման ֆուրուն գափու-
 սունտան չըգան հաւա գատար սըճագ
 տըր : Արնկա ըրմաղընըն էթրաֆընտա
 օլան գումսալ օվատա՝ կիւնէշին շափգը-
 նըն շէտիտ փարըլթըսընտան գամաշմըշ
 կէօղէրէ րահաթ վէրէճէք նէ՝ կէօքտէ
 պիր քիւչեւք պուլուլթ՝ վէ նէ եէրտէ պիր
 չայըր կէօրիւնիւր : Մարթին պէօյլէ
 կիւնէրտէ՝ սալթ Ալլահ Աֆէնտիմիղին ի-
 շինտէ չայըշմագ արղուսու հարարէթինտէն
 թուլթուշարագ՝ պու միսիլլի եօլտա կէճէյի
 կիւնտիւղէ գաթըպ՝ կիտէրիտի , վէ Ասուն-
 փօրէ էօյլէ պիր զայիֆ հալտէ տախիլ
 օլտու քի , միւսաֆիր օլաճաղը մէնղիլինէ
 կիրէր իքէն պայըլտը : Պիր ալէվլի սըթ-
 մա՝ պիր գաչ կիւն օնու տինտարըդ խըղ-
 մէթլէրինտէն մէքս էյլէտի . լաքին գուվմէ-
 թի եաւաշ եաւաշ եէրինէ կէլիպ՝ եէնի-
 տէն քէնտի սէվտիյի մէշղուլիյէթլէրէ՝ վէ
 ալէլ խուսուս քէնտիսինէ տահա իգթիղալը
 կէօրիւնէն լիսան թալիմինէ վէ Աստուածա-
 շունչուն թէքճիւմէսինէ չայըշմաղա պաշլա-

տը: Ապքին պու արատա աղար աղար օնուն
կէօյիւս իլէթի աղըրլաշմաղըլա՝ օնուն
տօսթլարը օնուն՝ էօմրիւնիւն սէլամէթի ի-
չիւն՝ հէր վէճհ իլէ քէնտինէ պու գատար
թէհլիքէլի օլան պիր մէմլէքէթի թէրք էթ-
մէյէ մէճպուր էթմէսինի փէք մուգթաղի
սայտըլար. վէ քէնտիսի տէ օնլարըն իսթի-
շարէսինէ ըէյ վէրիպ՝ Աէնի Ա՝ հտը Ֆար-
սի լիսանընա թէրճիւմէյէ մէշղուլ օլմագ
նիյէթիյլէ՝ Արապիսթանը վէ Արան մէմ-
լէքէթինի նաղար էթմէյէ գարար վէրտի.
վէ 1811 սէնէնին իլք կիւնիւ թարիսի իլէ
եաղար քի, Հինտիսթանտան Արապիս-
թանա կէչէյօրում. օրատա պանա վագի
օլաճագ շէյլէրի պիլմէմ. անճագ հէր նէ
մահալէ կիտէրսէմ, տայիմա սէօղիւնտէ
սատըգ օլան Աֆէնտիմիլ պէնիմ իլէ օ-
լաճաղընա թահգիգ կիւվէնիրիմ: Պէլ-
քի Հինտիսթանը պիր տահա կէօրմէմէք
իչիւն պրագըյօրում. Ալահըն էմրի շէրի-
ֆի օլսուն. կիւնլէրիմ օնուն էլինտէ տիր,
վէ էյէր օնլարը գըսսալտըրսա, էյի պի-
լիրիմ քի՝ պանա պէօյլէ տահա իսլըրը
օլմալը տըր: Պու ումուտ իլէ տօլու
օլուպ՝ քէնտիմտէ էօյլէ տույարըմ քի, հիչ

պիր շէյ պէնի նէ զահմէթիմտէն մէքս է-
տէպիլիր, վէ նէ տէ ըահաթըմը պօղա
պիլիր :

Իրանտա պիր պուչուգ սէնէ գատար
էյլէնիպ՝ Մ'ճէմ մօլլալարըյլա տէֆա՝ պէ
տէֆա՝ մուսահիպէթլէրէ վէ մուհապէրէլէրէ
վէ միւճատէլէլէրէ կիրիշտիքտէն՝ վէ Մ'լլա-
հըն Վ'էլամը ասլա ըշըգ վէրմէմիշ պիր մէմ-
լէքէթտէ չէքտիյի զահմէթլէրտէն սօնկրա՝
պու տինտար վազըր վէթանընա տէօնմէք ի-
չիւն եօլա չըգըպ՝ ()սմանը մէմլէքէթինէ՝
վէ 1812 շոկտեմբեր 6 թարիխտէ Խօգաթ
շէհրինէ կիրտիյի զէման՝ պիր աթէշլի սըթ-
մատան խասթա օլուպ թութուշուր իտի :
Ժուրնալ տէֆտէրինտէ պէօյլէ եաղայօր .
“Մ'հ, վազըթ նէ զէման էպէտիլիյէ
եէր վէրէճէք . ատալէթ մէքեանը օլան
եէնի կէօք վէ եէնի եէր նէ վազըթ էօնիւ-
մէ կէլէճէք . օրայա հիշ պիր քիրլի շէյ
կիրէմէղ . ինսանլարը հայվանտան ֆէնա
էտէն ֆէսատլէր, վէ ատէմ ճինսինին իւ-
վալինի արթըրան սէֆիհլիք՝ օրայա օղրա-
յամաղ” : Պուճիլէյին սա՛ատէթլու պիր
հալէ Մարթին էյի վուգուֆ օլուպ՝ ահ
էթմէսինտէն սօնկրա չօգ կիւն կէչմէտի,

աղըրըլարընը՝ Մլաճըն Ճէմա՛աթը իչիւն
 թէտարիդ օլունմուշ րաճաթըլըղա տէյիշ-
 տիրմէյէ տալէթ օլունտու : Մէրհում
 րուհունու Ղուրթարըճընըն էլէրինէ
 թէսլիմ էթմէսի՝ 1812 շոկտեմբեր 16 տա՛
 թ)օդաթտա վադա՛ օլտու :

ԶԱՐԳ ԿԵՄԻՍԻ

“ Կիւնելէրիմ ուլադտան չափուգ
 Գաչըպ՝ էյլիք կէօրմէտիլէր .
 Գուրօան կէմիլէրի կիպի՝ շի-
 քեարէ ուչան Գարթալ կիպի
 կէչէրլէք” : Յւլէ . Թ . 25 , 26 :

Այլէն եազըն՝ ըրմազըն իւզէրինտէ պիր
 չարգ կէմիսի իլէ սէյեաճա չըգտըմ . վէ օլ
 մաճալլէրտէ պուլունան մաճսուլտար վէ
 էյի թիմար օլունմուշ թարլալարըն կիւ-
 ղէլ նէզարէթի սէյիրի իլէ ճայլը զէման
 Փէրրաճ էթտիքտէն սօնկրա , տէնիզ նէ-
 ղարէթինին տէ զէվ.քինի չըգարմաղա ար-
 զուլէմէյիլէ , տէնիզէ տօղրու՝ դըյը սը-
 րա օլ տէնիզին գայալըգ սարփի լքէնարլա-
 րընը սէյր էտէրէք՝ պիր միգտար կիթտիք :

Տէնիզ եալըսընտաքի շէճիրտէն այրըլա-
 ճաղըմ կիւն սապաճասը փէք կիւզէլ իտի .
 ճափա լաթիֆ օլուպ՝ շափգը պիր կիւնէշ
 ճէմի քեաինաթա պիր զէյնէթ վէ Փէրրա-
 ճիյէթ սուրէթի վէրիրիտի : Աօլճու-
 լուդտա կէմիյէ վարմաղա սօնկ տադիգէյէ

պէքլէմէսի՝ եօլճուլարը պիհուղուրլուգ վէ
թէլաշ իչինէ սալտըղընը էյի պիլտիյիմ-
տէն, կէմիյէ՝ գալգամասընա թախսիս վա-
գըթտան պիրաղ էվվէլճէ կիրտիմ : Այ-
ճուլար պիր պիրի արգասընտան կէլմէքտէ
իքէն՝ չանկ չալընտը, վէ կէմիյէ էնիլէճէք
նէրտիվէնի գալտըրմագսըղըն՝ գալտան
կէմիյէ կէլէնլէրէ չալուգ իլէրի կէլին
տէյիւ աճէլէ էթտի :

Պէն կէմինին կիւվէրթէսինին իւղէրին-
տէ օթուրմուշ օլանլարը սէյր էտէրէք
էյլէնիյօրուտում : Այլքէն կէմիյէ կի-
րէնլէր՝ հէյպէլէրինի իսթէտիքլէրի կիպի
եէրլէշտիրմիշ օլուպ՝ շիմաի հէր պիր դայ-
լէտէն խէլաս օլմաղըլա, եա պիրպիրլէրի ի-
լէ մուսահիպէթ էտէրլէր իտի, եախօտ պէ-
նիմ կիպի դայրիլէրի սէյր էտէրէք էյլէ-
նիրլէր իտի : Այլքին սոնկրատան կէլէնլէ-
րին իչինտէ պիր աճիմ թէլաշ վէ գարղա-
շալըգ կիրմիշ կէօրիւնիւրիտի : Պօղչալարը-
նը վէ հէյպէլէրինի վէ եաղմուրլուգլարընը
աճէլէ իլէ կիւվէրթէ իւսթիւնէ աթմալա-
րընը՝ վէ պիրպիրլէրինի պասըպ կէչմէլէրի-
նի կէօրէն՝ հէփսինի տէ սըթմա թութա-
յօր դանն էտէր : Պիրիսի՝ «Չուվալըմ

ներսէն չաղըրըր, օ պիւրի՝ « Եւմիյէմի
 զայսպէս եթաիւմ », պիւր զայրիւսի՝ « Զօգ
 գօրգտում՝ կէմիյէ եւթիշէմէյէճէյիւմ »
 տէր : Սօնկ չանկ չալընտը, ներսիվէնի եօ-
 գարը ալըր ալմաղ՝ պիւր թագըմ առէմէր
 էօթէտէն պէրի սէյիրտիւպ՝ սօլուգլարընը
 կիւճպէլա ալարագ՝ աղ տաճա պէքլէյին
 տէյիւ պաղըրըպ կէլիւլէր . գափտան՝
 « Աէյէ՞ պէյլէ կէճ կէլտինիլ . վագթը-
 նը պիլմէյօրմույուտունուղ . հայտէ՝ չա-
 փուգ՝ եօգարը սըչըայըն . պիւր տագիգէ
 տաճա կէճ կէլմիշ օլայրտընըղ՝ վագթը
 կէլմիշ օլաճաղըտը » տէր : Վափտան
 պօրուսունու ալտը, չարգլար տէօնմէյէ
 պաշլայըպ՝ կէմի լիմանտան ուղագլանտը :
 Այլը քէնարընտա տուրան սէյիրճիլէրի
 տէյր էտէյօր իքէն, պիւր տէ կէօրտիւմ
 քի՝ էօթէտէն պէրի պիւր տէլիգանլը՝ մագ-
 րամասընը սալամաղըլա՝ կէմիյէ կիրմէք
 իսթէմէսինէ նիշան վէրէրէք՝ եալըյա
 տօղրու սէյիրտէրէք կէլիյօր : Վափտա-
 նըն վաղիֆէսի օլմատը . ճէմի տիգգաթը-
 նը՝ գաղասըղճա սուհուլէթ իլէ լիմանտան
 չըգմաղա սարֆ էտէր կէօրիւնիւր իտի :
 () Լ տէլիգանլը պիւր փիյատէյէ աթըլտը .

փիյա տէճիլէր պիղէ եէթիշմէյէ զօր էտէր-
լէր . տէլիգանլը՝ օլանճա սէսիյլէ չաղը-
րըր : Պափտան իպթիտա հիչ իշիթմէմէղ-
լիյէ վուրտու . լաքին էն սօնունտա՝ պօ-
րույու աղղընա ալըպ՝ «Տուրա՛մսյըղ .
էրքէն կէլմէլիյիտին . շիմտի վագըթ կէչ-
տի» տէյիւ չաղըրտըր : Փիյա տէ լիմա-
նա կիրտի , վէ կէմիմիղ քէնտի եօլունա
կիթտի :

Պէնիմ ագըմ՝ իպթիտա տէլիգանլըտա
օլուպ՝ սօնկրա եօլտաշլարըմըն իւղէրինէ
տիւշիւնմէյէ պաշլատըմ . Քէնտիմ քէն-
տիմէ տէտիմ . Պիղիմ հէփիմիղին կիտէ-
ճէք պիր պաշգա եօլու վար , քիօ՝ չօգ ա-
լիմ վէ էլղէմ եօլճուլուգ տուր . վէ նէ՞
գատարատէմլէր վար քի՝ ագըլլարընը պաշ-
լարընա թօփլայըպ՝ անլա պունու տիւ-
շիւնմէղլէր : ()նլար՝ պիղիմ եալըտա
պրագտըղըմըղ սէյիրճիլէր կիպի՝ պաշգա-
լարընըն Մլահըն ճէննէթինէ տօղրու եօ-
լա ըէվան օլտուղունու կէօրիւրլէր , վէ
հաճէթսիղ՝ պայաղըճա պիր սէյիրճի կէօ-
ղիւ իլէ պագարլար , վէ պու եօլճուլուգ
քէնտիլէրինէ տէ պիր կիւն պիր չօգ ուղուն
վագըթտան սօնկրա կէլէճէք տէյիւ տիւ-

շիւնմէյիլէ՝ քէնտի ըաճաթլէրինի պօղ-
մաղլար : Ալլաճա՝ շիւքիւրլէր օլսուն քի՝
հիչ տէյիլսէ պիր գաչ քիշի օլսուն պու-
լունուր քի , տինին իգթիղասընը վէ քէն-
տի ճանլարընըն գըյմէթինի էյիճէ պիլիպ
ագըլլարը էրմէյիլէ՝ Յիսուս Քրիստոս Ա-
ֆէնտիմիլէ էրքէնճէ կէլիրլէր , վէ քէնտի
երլլարընըն թուրֆանտասընը վէ կիւնլէ-
րինին սապաճ վագթընը օնուն խըղմէթինէ
վագֆ էտէրլէր . վէ () օնլարը քէնտի իլմի
իլէ գուլլանըր , վատլէրի իլէ հըֆղ էտէր ,
վէ քէնտինին գուվվէթլի քէրէմի՝ օնլարը
սէլամէթ իլէ էպէտի ըաճաթլըղա չըգարըր :

Պաշգալարը տա վար քի , գարնտաշա-
րը օնլարա հէր նէ գատար ղայրէթ էտէր-
լէրսէ տէ , օնլար կէրի գալըրլար : Պու-
տիւնեանըն մէշղուլիյէթինէ պուլաշմըշ՝
ղէվղլէրինէ գափըլմըշ՝ տիւնեամի ատէմ-
լէրին էմալինտէն ալտանմըշ՝ գուրթուլմա-
նըն ա՛ղիմ մատտէսինի կիւնտէն կիւնէ
կէրի աթարլար . թա՛ քի Ա՛ղիղ Ռուհ օն-
լարըն եիւրէյինէ Անճիլ կէրէքլէքլէրի-
նին սէսինի թէ՛սիր էթտիրիպ՝ պու քէնտի-
լէրինի ույանտըրան սէսէ իթալաթ էթմէ-
յէ իգտամ էտէլէր : Ապքին էյվաճ :

Միայն տալէթինէ իմա՛աթտա իհմալ
 էթմէք նէ գատար թէհլիքէլի տիր : Այա-
 գըթ կէլիր քի , խասթէլիք ինսանըն ֆիք-
 րինի պիր թարղ ույուշուգլուղա պրագըր ,
 քի օ վագըթ ինսան՝ Միայն մուհապպէ-
 թինին թիսալէլէրինի հէ՛մ օգույամաղ
 հէ՛մ անկլայամաղ : Այ պու սաթըրլարը
 օգույանլար , սիզին էպէտի էօմրիւնիւզիւն
 մասլահաթընը էօլիւմ սա՛աթընա պրագ-
 մայրն . զիրա գապիլ տիր քի , կէճ ևէ-
 թիշմիշ օլասընըղ : Աէմի տուրա՛մատը ,
 գափտան հէ՛ր պիր վագըթտա կէմիյէ
 էօլճու ալմաղա իսթէ՛մէտի : () ամիր-
 լէրինին սէսինի վէ ինճիլ տալէթլէրինի
 տիյնէմէյէնլէր՝ վէ սօնկ վագըթլարընա-
 տէք՝ հէր շէյէ գատիր Միայն գարշը
 գոյուպ՝ ինատ էտէնլէր՝ օլա պիլիր քի ,
 չաղըրտըղլարընտա՝ սէսլէրինի իշիթտիրէ՛-
 մէյէլէր : () Լուր քի՝ չաղըրշմալարը վէ
 նիյաղլարը նաֆիլէ կիտէ : Միայն . Ա .
 24—33 : “Իշթէ շիմտի մագպուլ զէման”
 իշթէ՛ շիմտի խէլաս կիւնիւ” : Բ Արնի .
 2 . 2 :

ԼԵՅՈՅԷ ԳԵՓԼՈՒԺԱԼԱՐԸՆՏԱ

ԿԷՋԻՆԻՐ ԻՔԷՆ ՊԻՐ ՄԻՒՔԵԱԼԷՄԷ

Պիր աղըր խառնէլիյիմտէ՝ պիր էյի հէ-
քիմին թարիֆի իւզըէ Լէօշէ գալիլուճա-
լարընա կիթտիմ. վէ պէն օրատա իքէն,
պիր կիւն՝ պէնիմ կիպի իքի միւսաֆիր տա-
հա՝ պանա արգատաշ օլտուլար: Պիրի էփ
էյի եաշընը ալմըշ քեամիլճէ պիր գարը՝
վէ օպիրի պիր կէնճ գըղ իտի: Իքիսի տէ օլ
մէմլէքէթին հալի վազթի խօշ Փամիլեալա-
րընտան օլմագ կէօրիւնիւրիտի. լաքին թէ-
լաֆֆիւզլէրինտէն տէ՝ պէլլի իտի քի
քէօյլիւ գարըլար ըտը:

Իխթիարճասը օպիրինէ տէտի. «Վ՛ննա,
պէօյլէ տաղլար՝ հիչ հէ տալընա կէլմիշմի
իտի. պու գայանըն էօթէ եիւզիւնէ կէշի-
լիր տէյիւ թահմին էտէր մի իտին»:

Վըղ տէտի. «Վոյըր. Վլաճ պիլիր
քի՝ պու հիչ ֆիքրիմտէն կէշմէղ իտի, վէ
շիմտի պիլէ փէք փէք ինանամայօրում»:

Իիւնիւր. «Վլ վազըթտան սօնկրա

սէնտէ հիւսիսէ շիւսիսէ գալմաղ . իշթէ՛ դա-
սապատան եօլճուլար չըգայօր . գալիպա
թիմարլարընը պիթիլիմիշ օլմալը տըրլար .
գաթըրրա պինմիշէր՝ պիղէ տօղըու կէլի-
յօրլար . պանա կէլիլ քի օնլար տաղը ա-
շաճաղլար . սէ՛ն տէ եօլա չըգալմալսըն ,
քի օնլարը սէյր հտէսին” :

Գլու . “Պիթմէմ . իմանըմ հագդընա՝ օն-
լար պէնսիլ տէ կիտէպիլիլիլիլ . օրայա կիտէ-
ճէք դատար տէլի տէյիլ իմ , պաշըմ տէօնէ-
ճէք , վէ չօդ վագըթ կէչմէտէն՝ պէնի պիլ
րապըթալը հալտէ եինէ սէնին եանընտա
կէօրէճէքսին : Լ՛նճագ պագ , պիլ քիւչիւք
չօճուդ կէօրի՛յօրմուտուն , քի օնլար իլէ
չըգայօր : Լ՛լա հ աշգընա , աճապա օնու
տա օ եիւքսէքլիլիլ չըգալմաղա ումուտ-
լարը վա՛ր մը . փէք քիւչիւք տիւր” :

Ինիլիար . “Էէր նէ՛ դատար քիւչիւք ի-
սէ , կէօրիւնիւր քի սէնտէն ճէսարէթլի
տիլ . վէ օնուն պաշը եօլէ թէզ տէօնմէղ” :

Գլու . “()լա պիլիլ . քէնտի հագդընա
տա եօլէ օլմասը եյի . գապիլ քի պուրայա
պէնկզէր պիլ մէմլէքէթտէ տօղմուշ տուր :
Լ՛տիլ Լ՛լա հ , պու նէ մէմլէքէթ . պիլ
կիւն եվլէլ մէմլէքէթիմիղ տէօնէլիմ” :

Պէն պու իքի միւսաֆիրին եանընտա ի-
տիմ, վէ պէն տէ օնլար կիպի տուրտում :
Եօլճուլարըն քիւչիւք քերվանընա եօլ
վերմէք իչիւն՝ պիր թարաֆա չէքիլտիք .
վէ օ կէչտիքտէն սօնկրա՝ եաւաշ եաւաշ
օնլարըն արգասը սրբա կիթտիք . վէ գըղ
իլէ պունտան էվվէլ տախի կէօրիւշմիւշ
օլտուղումուլտան, պէյնիմիղտէ պու միւ-
քեալէմէ վուգմւ պուլտու :

Վըշ. «Թէյղէմ պու տաղտան Տիչ
գօրգմայօր. հէր նէ՝ գատար եաշընը ալմըշ
վէ շիշման իսէ տէ՝ փերվասըղճա հէմէն
տըրմանըպ՝ եօգարըյա չըգաճագ : Սանա
տա էօյլէ կէլմէղ մի աղա, քի շու եօլ
թէհլիքէլի տիր» :

()նա տէտիմ. «Հանըմ, Վալաճ տա պի-
լիր քի պու եօլու թէրք էտիպ՝ պաշգա
պիր եօլտան կիթմէք ճանըմա միննէթ ի-
տի. լաքին շիւնքի պունտան պաշգա եօլ
եօգ, վէ հէր քէս պունտան կէչէյօր, պէն
տէ փերվասըղ պունտան կէչէրիմ» :

Վըղ կիւլտիւ, վէ տէտի. «Վճ, Վէ-
լաճը շաճիտ թութմաղա հաճէթ տէյիլ,
պունտուղ տա պէն սանա ինանըրմ :
Վնճագ սէնին տէ աղըն քէսէր քի, գա-

ըը գըսմընտա էրքէք գատար ճէսարէթ
օլմագ ֆարղ տէյիլ տիր” :

Պէն . “Վարընըն գօրգմասը այրու տէ-
յիլ . լաքին հէփաի գօրգմայօրլար . վէ
Նլահանի Վէլամընտա՝ իթիմատ էթտի-
յիմ կիպի պոլ տա սահիհ տիր քի , պին-
լէրճէ պունտան կէչմիշ տիր” :

Վըղ պիր հայրէթ իլէ վէ էյրի կէօղ
իլէ եիւղիւմէ պաղըպ՝ տէտի . “Տիլին ֆէնա՝
տըր՝ աղա՝ պիլմէմ սէնի նա՝սըլ պէլլիլէյիմ .
տայիմա պէօլէմի լագըրտը էտէրսին” :

Պէն . “Վա՛յրը . տայիմա պէօլէ սէօլէ-
մէմ . լաքին սալթ շիմտի սէօլէյիլլիմի՝
թանըտըղմ պիր քիմնէնին սէօղլէրինէ
պէնկղէտիյօրում” :

Վըլ . “Վիւղէլ , օլ քիմնէ փէք ֆէնա
էտէյօր . պօշ լագըրտըլար իչինէ Նլահըն
ատընըպէօլէ գալ ըշտըրմագ՝ () նա հիւր-
մէթսիղլիք էթմէք տիր : Պէն պիր չօգ
թէրպիյէլի տէյիլ իմ . վէ պունու՝ սէօլ-
լէյիլլէրիմտէն անկլսյա պիլիրսին . լաքին
պունու պիլմէյէ թէրպիյէ լաղըմ տէյիլ :
() ատէմ սանա քէսթիւ իպրէթ օլմուշ .
օնու թանըտայըտըմ , օնա պունու տա
սէօլլէրիտիմ” :

Պէն . «Եւ յայլէ օլունճա սէն քէնտինէ
 տէյլէ . զիրա օլ սէյլէտիյիմ քիմսէ սէն
 սին» :

Գլը . «Պէնմիյիմ» :

Պէն . «Եւ յայլէժ սէն սին . տաճա շիմտի
 տէյիլմի իտի քի՝ գատրն իլէ սէյլէշտի-
 յինտէ , օ սէօճպէժլէրի սէյլէտին , քի
 պէն տէ շիմտի զարը սէյլէտիմ տէյիլ-
 պանա թաղիր էտէյօրսուն : Ալլա պէլէ
 թէ վէ Ալլա աշքն տէմէն իլէ սէյլէտի-
 յինին տօղրու օլմասընա Ալլաճը շաճիտ
 թուժմայրպ տա՝ պաշգա նէ էտէյօրսուն :
 Այլէր պու սէօճպէժին մա՛նասը պու տէյիլ
 թսէ , մա՛նասը պիր լաֆ տըր : Իմանը հա-
 ցը տէտիյինտէ՝ սէնին Վրիսթիան տի-
 նինին վէ սէնին Ալլաճընըն վատլէրինին
 թաստիգ օլմասընըն ումուտլարընը շաճիտ
 թուժմայօրսուն : Արէ՛լ Ալլա տէյիլ
 շաղըրտըղընտա՝ կէօքտէ ճիւքմ էտէն Ալ-
 լաճըն ատալէժինի իմտատէ շաղըրտըղըն
 կէօսթէրիր քի՝ գալիպա ատալէժէ տօգա-
 նըր պիր մատտէ օլմալը : Պունու էժտի-
 յին՝ մուգթաղի վէ աղըր պիր մատտէ ի-
 ճիւն օլտա՝ փէք էյի : Ալլաճըն ատընը
 սէյլէտիյինտէ՝ ֆիքրինի Ալլաճա տօղ-

ըուշտուրսան, օնա՛ տա փէք էյի : Ա-
քին էօյլէ տէյիլ, սէն պու խամի շէրիֆի
նաֆիլէ պօշ եէրէ աղ զըն ա ալտըն, վէ
Ալլահըն նօմօսունուն տա աշիքեար եա-
սագ էթտիյի պու աուր : Պունլար տօղ-
րու տէյիլ մի" :

Պէշ . "Աքին . էփվէթ . վագա . . .
էօյլէ կէօրիւնիւր . . . լաքին աղա, պուն-
լարը սէօյլէմէքտէն՝ մերամըմ Ալլահը ին-
ճիթմէք տէյիլ տիր : Պու լագըրտըլար՝
մա՛նալարը խաթրա կէլմէյէրէք՝ հէմէն
էօյլէ աղըղտան դաչարլար, նասըլ քի
շիւպէսիլ վէ հագիգաֆ տէրիլ, էօյլէ տէ
Ալլահըմ տէնիր" :

Պէշ . "Ա՛հ, իշթէ աւսը ֆէնասը պուն-
տա եա . եիւրէյիմիդտէ Ալլահ իւղէրինէ
տիւշիւնմէք եօղ իքէն՝ Ալլահըն խամի շէ-
րիֆի տուտաղըմըղա կէլիյօր, վէ պու՝ օլ
խամէ հիւ պիր լաղպէթ էթմէյօրուղ տէ-
մէք տիր . վէ ֆէնասը՝ պիղ տույմատան
աղըղըմըղտան կէլիպ կէչմէսի տիր : Ա-
գիգաթ, էյէր ինսանըն դաղպի Ալլահըլա
տօլու օլսա, Ալլահըն խամինին ինսան աղ-
ընտան չըգմասընը իշթմէք կիւղէլ պիր
շէյ օլուրուտու : Տինտար ճանլար՝ զիյա-

տէ արդու իլէ՛նէնի՞ն իւզերինէ սէօհպէթ
էտերլէր . ճէննէթտէ ա՛ղիզլէր նէ՞ մատտէ
իւզերինէ պիրպիրլէրիյլէ թէքէլլիւմ է-
տերլէր : Աքին աճայիպ պունտա քի՛
էքսէրի Ալլահ իսմի քիսին աղզընտան սրգ
սրգ չըդարսա , օլ ա՛ղիմ Օլաթըն հազ-
զընա էն աղ թէֆէքքիւր էտէն օնլար
տըր : Պունու սէնին իչիւն տէմէյօրում
հանրմ , անճադ . . . ” :

Գւը . “Ա՛հ էֆէնտիմ , պունու հազզ
իւզըն պէնիմ իչիւն տէ տէյէ պիլիրսին .
էյի պիլիրիմ քի , պու լազըրտը պէնիմ ի-
չիւն փէք միւնասիպ տիր . անճադ սանա
նէ՛ տէյէլիմ . հէր քէս էօյլէ սէօյլէր ,
պէ՛ն տէ էմսալէ ույմուշում” :

Պէն . “Ղլվվէթ . սայքի պիւթիւն տիւ-
նեա էօյլէ սէօյլէր . զիրա պիւթիւն տիւնեա
Ալլահը պիլմէմէզլիքտէ եաշայօր , զիրա
պու՛ օնու թանրմադ վէ սէվմէք իչիւն վէ-
րիլմիշ օլան Խնճիլ՝ փէք աղ քիմսէյէ պիր
տէյիշիլմէզ գանուն տըր : Ա՛նճադ օլ
ատէմլէրին սէօյլէտիյինի տիյնէ՛ , քի Խն-
ճիլ օնլարը եէնի պիր մախուդ էթմիշ
տիր . օնլարըն ճանրնտա հիւքմ էտէն Ալ-
լահըն ա՛ղիղ ատընը՝ օլուր օլմազ եէրէ

աղըզա ալմալարընը իշխտիրմիսին : Ալլահ
լաֆզը աղըզլարընտան չըգտըղը զէման՝ օն-
լարըն եիւրէքլէրինտէն սատր օլուր” :

Վ.Է. “Վաքին Ալլահըն իսմինի սէօհ-
պէթ աբասընտա սըգճա աղըզա ալմաճ տա
էյի նիշան տէյիլ մի տիր : Տիւնեատա
օնու սէվէն օլմայայլտը՝ օնուն իսմի պու-
գատար չօդ աղըզա ալընմազլտը” :

Պէն . “Պիր վագըթ իման պիզիմ շիմ-
տիքի վագթըմըզտան զիյատէ եայլըմըշ վէ
զիյատէ րաշպէթ պուլմուշ իտի : () վա-
գըթ ինսանըն էօմրիւնիւն հէր պիր մուգ-
թաղի մատտէլէրինտէ Ալլահը տիւշիւնմէք
վար ըտը , վէ ա՛ղիզ պիր թարղ իլէ հէր շէ-
յէ կիրիրիտի : () նուն ատընը վէրմէզ-
տէն՝ հիչ պիր մասլահաթ կէօրիւլմէզիտի .
հէր իշին րասթ կէլմէսինտէ՝ Ալլահա շիւքր
էթմէսի իհմալ օլունմազլտը : Հէր պիր
շէյին պաշլանմասը Ալլահա սըղընարագ՝
վէ հէր պիր մասլահաթըն էնճամը՝ Ալլահա
շիւքր վէ համտ ու սէնա էտէրէք օլուրու-
տու : Պիզտէ տէ պագի գալմըշ օլան Ալլա-
հա ալմալարընք թապիրի իլէ մուհապպէթ-
ճէ վէտալէշմէք՝ օ վագըթ պաշլատը : ()
վագըթ իտի քի՝ էն մէշհուր հէքիմէր

րէչէթալարընըն էնճամընտա եաղարլարը-
 տը . «Պէն պէօլէ թերթիպ էրէրի» . Աւլա
 շէֆաւըֆ վերսին : Օւէմանէտէ ախլէագ-
 լար տէյիշիլտի . պիղ շիմտի պապալարըմը-
 դըն տինտար սաֆլըղլարընտան ութանըրըղ-
 լաքին օնլարըն եիւրէքտէն գուլլանտըղլա-
 րը թապիրլէր՝ շիմտի պիղտէ լիսան իս-
 թիլլահը զըմնընտա պիր գուրու ատէթ
 գալտը : Այի թէրպիյէլի քիմնէլէրին
 թէքէլիւմլէրինտէ՝ թապիրլէրինին եա-
 րըսընըն պաշլանկըճընտա Ալլահ իսմի
 պուլլունուր : Թէաթրօտա՝ դայէթ պի է-
 տէպ սէյրանտա պիլէ՝ պիր սէֆիլ գօմէ-
 տիաճընըն աղընտան պու իսմի շէրիֆի
 եիրմի քէրրէ չըգար իշիտիրսին , վէ գա-
 պիլ քի իսմի շէրիֆինի օլ տէրէճէ պօշ
 պօշունա աղընա ալտըղը օլ աղիմ Օւա-
 թատէք ֆիքրինի գալտըրըպ՝ տիւշիւնմէ
 իսթիրաճը քէնտիսինէ հիշ վագը օլմուշ
 շէյ տէյիլ տիր : Ատէթ էթմէնին գուվ-
 վէթինէ տէրէճէ շէտիտ օլտուղունու անկ-
 լամագ իսթէրմիսին : Ալլաի լաֆըընը
 աղընտան չըգարմագա ութանըրսըն , նա-
 սըլ քի հալա պէն տախի սէօլէտիյիմտէ
 ութանըյօրում : անճագ՝ Աւլա պէլէ

ՄԵԼԼԵՆ ԵՂԵՐՆԱ ՄԵՄԷՆՄԵՆ ՄԵՆ՝ Օ՝ ՄՈՒՐ ՄԵՄԻՆ
ՅԻՆ , պաշգա շէյ տէյիլ” :

ՊԵՂ . “ՄԼԱՏՐՆ ԽԱՄԻՆԻ ԿՕՉ ԵԷՐԷ Մ-
ՂՂԿԱ ԱՂՄԱԳ ԱԷՅԻՐՔ ԿԻԼՆԱՏ՝ ՄՐ ՄՂՐ” :

ՊԷՆ . “ՊՈՒՆՈՒ ՔԷՆԱԽԻ ՔԷՆԱԽԻՆԷ ՓԷՏՄ
ԷՅԼԷ : “ՆՕՄԾՍՈՒՆ ԽՔԻ ԹԱԽԱՄԱՍՐՆՄԱ ԵԱ-
ԼՈՒՐՂ ՕՆ ԱԿԱԿ ԹԷՆԱԿԻՏ ՎԱՐ , ՔԻ ՕՆԼԱՐ
ԱԿԱՉԸՃԱ ՄՂՐ . ՎԷ ՄԼԱՏ ԽԱՄԻՆԻՆ ԿՕՉ
ԵԷՐԷ ՄՂՂԿԱ ԱՂՄԱՆՐՆ ԵԱՍՄԱՂՐՆՐ ՕՆՄԱ
ԿԷՕՐԻՒՐՍԻԼՆ : ԽՆՃԻՂ ԱՊՈՒ ՆՕՄԾՍՈՒ ԹԷԱԿ-
ՄԻՂ ԷԹՄԻ ՂԱՆՆ ԷՄԷՐՄԻՍԻՆ : ԽԱՅՂՐ ,
ԱՂԷԼ ԽՈՒԱՊՈՒՍ ՕՆՈՒ ՄԱՏԱ՝ ԳՈՒՎՎԷ ԹԷՆ-
ՄԻՐՄԻ” :

ՊԵՂ . “ՆԻՃԷ” :

ՊԷՆ . “ԽՆՃԻՂ՝ ՄԼԱՏՐՆ ՏԱԳԳՐՆԱ ԱԿԻ-
ՂԷ ՆԷՏՈՒՄԻՂԷՐՄԷՔԻ ՕԼԱՆ ՄԱԼԻԼՄԱԹԼԱՐ-
ՄԱՆ ՇՕԳ ԹԷՔՄԻՂ ՄԱԼԻԼՄԱԹԼԱՐ ՎԷՐՄԻ :
ԽՆՃԻՂ՝ ԱԿԻՂԷ ԿԷՕՔԷՐՄԷՔԻ ՓԷՄԷՐԻՄԻՂԻՆ
ՃԷՄԻ ՄԱԽՍՈՒՍԻՅԷԹԷՐԻՆԻ ՎԷ ՍԻՓԱԹԷ-
ՐԻՆԻ ԱԷՅԱՆ ԷՅԼԷՄԻՉ ՄԻՐ : ՄՈՎՍԷՍ՝
ՄԼԱՏՐ ԽԱՐԱՅԷԼ ՄԻՂԷԹԻՆԷ ԱԿԻՐ ԹԷՆԱԿԻՏ
ՎԷ ՆՕՄԾՍ ՎԷՐԻՃԻ ՎԷ ԱԿԻՐ ՏԱՔԻՄ՝ ՍՈՒՐԷ-
ԹԻՆՄԷ ԿԷՕՍԹԷՐՄԻՉ ԽՄԻ : ԽՆՃԻՂ ԱՊՈՒՆ-
ՄԱՆ ՂԷՅԱՄԷ ԷԹՄԻ . ՂԻՐԱ ՄԼԱՏՐ ԱԿԻՂԷ՝
ՏԷՓԻ ԱԿԱԿԱՂԱՐՄԱՆ ՂԷՅԱՄԷ ՄԷՐՏԱՄԷԹԷԼԻ

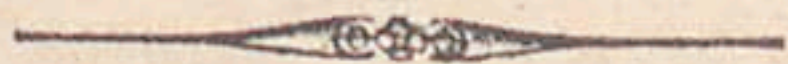
պիր Փէտէր թանը թառ . էջլէ պիր Փէտէր
 քի ա'ֆիլ էտէր , վէ պարըշմագ իչիւն օ-
 ղուլարընը դարշըլամագա չըգար . էջլէ
 պիր Փէտէր քի , գայըպտա օլան քէնտի
 սէֆիլ էվլատլարընը տէֆա քէնտինէ
 ճէլպ էթմէք իչիւն էջլէ պէջիւք շէյ Փէ-
 տա վէ գուրպան էտէր , քի օնտան պէջիւ-
 յիւ օլամագ : Ինճիլ վասիթասիյլէ պիզէ
 թէքմիլէն թահրիք պուենմուշ տըր քի , Լա-
 շահ մահապպէն քի . վէ Լավատընը պիզէ
 վերմէսի իլէ՝ հէր շէյ տէ պիզէ իւսթէ վեր-
 տի , վէ էկէր ()նուն դանի հէտիյէլէրինի
 գապուլ էտէրսէք , էօնիւմիւզտէ սէլամէթ
 վէ սա'ատէթ էպէտիլէյի վար : Ինսան
 իչիւն էթտիյինի՝ ինտանըն ագլընա սըղ-
 մաղըտը վէ արզու էտէ պիլէճէք պիր հա-
 լինտէ պիլէ տէյիլիտի : (Մա ըաղպէթ էթ-
 մէյէ՝ պիլիմ Լէհուտիլէրինքինտէն էքսիք
 սէպէպլէրիմիզ վա'ր մը . օնուն ատընը պօշ
 եէրէ աղըղա ալմամըզ՝ օնլարընքինտէն ա'զ
 գապահաթ մը օլույօր : Պու պիր ա'զիմ
 կիւնաս իշլէմէք տիր . տահասընը իս-
 թէրսէն , պու՝ կիւնասըն իւզէրիմիզէ ղալիպ
 օլմասընըն պէջիւք պիր իսպաթընը կէօս-
 թէրմէք տիր" :

Գլ. ԸԶ. «Պղնդու էյիճէ անկլամայօ-
րում» :

Պէն. «Վստուածաշունչտա հէփ եասադ
օլմուշ օլան ա'մէլէր՝ կիւնաս տըր . լա-
քին տէյէ պիլիրիզ քի , ճէմի՝ պու կիւ-
նասլար՝ օնլարըն հէփսինի հասըլա կէթի-
րէն վէ հէփսինէ քէնտինտէ տէրճ էտէն
օլ պէօյիւք կիւնասըն նիշանլարը վէ
նիւմիւնէլէրի տիր : Պու կիւնաս՝ թա' ին-
սան ճինսինին եարատըլտըղը վագըթլարտա
իշլէնիպ՝ տէվիրտէն տէվիրէ տէվամ էթ-
մէքտէ տիր . քի գալպիմիզ Մլաճըն իքէն ,
պիզ օնու ալտըգ զապթ էթտիք . օնուն
էվլատլարը օլմագ իսթէմէտիք . Փէտէրիմիզ
օլտուղունու ինքեար էթտիք : Պիզիմ կիւն-
լէրիմիզտէ պու կիւնաս տըր քի՝ Նէնի Մ'հ-
տըն գանընը խարիճ պիր շէյ սայարըղ . Յի-
սուս Քրիստոսու՝ վէ օնուն վասիթասի իլէ
Մլաճը՝ տա թանըմագ իսթէմէյիզ . չիւն-
քի Մլաճը սահիհէն թանըմագ՝ սալթ Յի-
սուս Քրիստոստա օլապիլիր : Պու թաթ-
լը ալագալարը պաղլամաղա Խնճիլ պիզի
գատիր էթմիշ իքէն՝ հէր քիմ օնլարտան
տիշարտա գալըրսա , Մլաճըն ա'լա վէ
ա'զիզ իսմինէ՝ : ...հիհ Քրիսթիանլարըն

մալիք օլտուղու ըաղպէթ վէ մուհապպէ-
թինն նէ օլտուղունու անկլայամաղ . վէ
աճայիպ տէյիլ քի, էյլէ քիմնէ պու իսմի
լայրդսրղ գուլանըր, վէ պօշ լաֆլարտա
իգթիղասրղ եէրտէ աղ գընա ալըր :

Ե իմաի պէնիմ սանա սըմարլայաճա-
ղըմ, վէ թութմաթը հէփիմիղին Փարի-
ղէի զիմմէթի օլան մատտէ պու տուր քի,
տէյիլ • դատար Ալլահըն իսմի շէրի-
ֆինի պօշ եէրէ աղըղա ալմատան սա-
գընալըմ, իլլա օլ սէճտէյէ լայրդ փէ-
տէրիմիղի վէ Աֆէնտիմիղի թանըմաղա վէ
սէվմէյէ էյրէնէլիմ . վէ պուլնու անճագ
քէնտինտէն՝ քէնտի ()ղլունու Անճիլին-
աէ էյրէնէ պիլէրիղ" :

Փ Ա Գ Ի Բ Յ Ո Վ Ս Է Փ

Յովսէփ իսմինտէ ֆազիր վէ սաֆտէրուն
 պիր քիմնէ՝ քի էլ սրփարըշարունն իճ-
 րասըյլա վէ էմանէթ պողշալէր թաշումադ-
 րլա կէչինիրիտի . պիր կիւն պիր սօդադ-
 տան կէչէր իքէն քիլիսէնին պիրինտէ
 մագամ իլէ օգունտուղունու իշիթմէյիլէ ,
 պողշա գօլթուղունտա քիլիսէյէ կիրտի :
 Վիլիսէ՝ կէօսթէրիշտէ խօշ հալ ատէմէր
 իլէ տօլմուշ իտի : Մագամը օգույուշ
 պիթտիքտէ՝ ամպիոնա չըգմըշ օլան վադ-
 ճընըն թէմէլ քէլամը՝ Պօղոս Մուսքեա-
 լըն Տիմոթէոսա եազարղը պիրինճի մէք-
 թուպունուն պիրինճի պապընըն 15 ին-
 ճի պէյթի իտի . եա՛նի՝ « Պու սէօղ էմին՝
 վէ հէր վէճհ իլէ դապուլ օլունմաղա լայրդ
 տըր , քի Վրիստոս Յիսուս տիւնեայա՝
 կիւնահքեարլարը խէլաս էթմէյէ կէլտի ,
 քի պէն օնլարըն պէյիյիլ իմ » : Պու
 քէլամըն իւղէրինէ պաշլայրալ՝ աչըդ սէօղ-
 լէր իլէ պու էմին սէօղիւն իչինտէ մուխ-
 թասարճէ տէրճ օլունան Մուսքեալիան

Ինճիլին թալիմաթընը պէյան էյլէտի,
 եանի աշխբեար կէօսթէրտի քի, կիւ-
 նահքեար քիմսէ էպէտի սէլամէթի ան-
 ճագ սալթ Յիսուս Քրիստոսուն լիյա-
 դաթըյլա գազանըր, քի ճէմի շէյլէր օ-
 նուն իլէ եարատըմըշ տըրլար:

Վազիք վէ զարիֆ կիյինմիշ ճէմա-
 թըն էքսէրիտի պու թալիմաթը գապիլ քի
 գայտ էտինմէյէրէք տիյնէրլէր իտի, եա-
 խօտ տիգգաթլէրինի ճէլպ էթսէ պիլէ
 վազընըն աղղընտան չըգան պիր գաշ
 միւզէյէն թապիրլէրի վէ ուսթալլըր
 պաղլանմըշ սէօհպէթլէրի ճէլպ էտէրիտի:
 Ինճագ չափուտա պիւրիւնմիւշ օլտէ
 Յովսէփ՝ կէօղլէրի վազընըն իւզէրինտէ
 օլարագ՝ օնուն սէջլէտիքլէրինին հէփտինի
 աշդ իլէ գափարըտը. վէ էվէ տէօնէլիքէն
 իշիտիլտի քի քէնտի քէնտինէ պու՝ սէօղլէրի
 սէջլէրիտի. «Յովսէփին պունտան էվ-
 վէլ հիւ իշիթտիյի եօղուտու, քի հէր
 շէյի եարատան Վլաս օլան Յիսուս՝ Յով-
 սէփ կիպի կիւնահքեարլարը խէլաա էթ-
 մէյէ տիւնեայա կէլմիշ տիր. վէ պու՝ սա-
 հիհ տիր, վէ հէր վէճհ իլէ գապուլ օ-
 լունմաղա լայըգ պիր սէօղ տիւր»:

Այդ վազը թափան սօնկրոս Յովսէփի պիր
 թէհլիքէլի խասթէլիյէ տիւշտիւ. վէ եաւ
 թաղընըն իւղէրինտէ եաթար իքէն, աղ-
 զընտա օլան տայիմ սէօղլէրի պուշլար ի-
 տի. «Յովսէփի կիւնահքեարլարըն էն պէօ-
 յիւյիւ տիւր, լաքին Յիսուս Վրիստոս
 կիւնահքեարլարը խէլաս էթմէյէ տիւ-
 նեայա կէլմիշ տիր. վէ Յովսէփի պուշուշ ի-
 չիւն օնու. սէվէր» : ()նու կէօրմէյէ կէ-
 լէն գօնշուլարը հասթանըն աղզընտա էք-
 սէրի պու սէօհպէթի պուլուպ թաճիւպ
 էտէրլէր իտի. վէ իչլէրինտէ զիյատէ տին-
 տար պուլուշանլարըն պաղըսը օնա տէտի-
 լէր. «Այա գալպին իչիւն նէ՞ տէրսին
 Յովսէփի. սանա էյի շէհատէթ էթմէյօր-
 մու. սէնտէ գուրթուլուշա տայիր հի՛շ պիր
 թէպտիլաթ վա՞ր մը. Վրիստոս ումու-
 տունու՝ սահիհ իման իլէ վէ օնուն պէրա-
 պէրինճէ խայրը ամէլէր իլէ գօմո՛ւշմու-
 սուն» : Ապքին օ՝ ճէվապ վէրիպ՝ «Այ-
 վա՛հ Յովսէփին քէնտի հագգընա պաշգա
 պիր տէյէճէյի եօ՛գ տուր, իլա պու քի
 կիւնահքեարլարըն էն պէջիւյիւ տիւր. լա-
 քին Յիսուս Վրիստոս կիւնահքեարլա-
 րը խէլաս էթմէյէ տիւնեայա կէլմիշ օլ-

տուղու տա՝ սահիհ վէ թէքմիլէն դապուլ
օլունմադա լայրդ պիր սէօղ օլտուղու
թագտիրտէ, նէ՞ իշիւն Յովսէփ տախի
գուրթուլամայաճագ՝ :

Տայմա աղղընտան տիւշիւրմէյիպ՝ օլ
դատար խօշլանարագ սէյլէտիյի պու թա-
լիմաթը նէ՞րէտէն էյրէնտիյինի գօնշու-
լարընըն պիրիսի խապէր ալմադըլա, Յով-
սէփին պունու իշիթմիշ իտիյի վաղճըյը
տալէթ էթմէյէ կիթտի, քի կէլիպ օնու
կէօրէ : Ա՛լ աղճը կէլտի . լաքին Յովսէփ
օ վագըթ փէք զայիֆ իտի, վէ հայլի վա-
գըթտան պէրու լագըրտը էթմիշ տէյիլի-
տի : Ա՛լ աղճընըն կէլմէսինի քէնտինէ խա-
պէր վէրտիլէր, լաքին քէնտիսի հիչ տիգ-
գաթ էթմէտի : Ա՛նճագ վաղճը սէյլէմէ-
յէ պաշլայընճա՝ Յովսէփ օնուն սէսինի
իշիթտիյի պիրլէ՝ դալգաը օթուրտու, վէ
էլէրինի թութուպ՝ զայիֆ վէ թիթրէ-
յէն սէսինին գուտրէթի եէթտիյի դատար
պաղըրարագ տէտի . «Ա՛հ էֆէնտիմ, սէն
Յիսուս Ա՛ֆէնտիմիղին տօսթու սուն, քի
օնուն հագգընա սէնի իշիթտիմ քի, էյլէ
ա՛ճայիպ թարղ իլէ սէյլէտին : Յովսէփ
կիւնահքեարլարըն էն պէյիյիւ տիւր .

լաքին պո՛ւ տա սահի՛հ՝ թէքմիլէն գապուլ
 օլունմաղա լայրդ պիր սէօղ տիւր քի
 հէր շէյի եարատան Ալլահ օլան Յիսուս
 Քրիստոս՝ կիւնահքեարլարը խէլաս էթ-
 մէյէ տիւնեայա կէլտի . իմտի Յովսէփի
 նէ՞ իչիւն գուրթարմայաճագ : Ա՛հ օլ
 Յիսուսա պէնիմ իչիւն տուա՛ ետին , վէ
 օնտան տիլէյին քի՛ Յովսէփի օնու սէվէ-
 յօրում զանն ետէր , զերա Յովսէփի կի-
 պի կիւնահքեարլարը գուրթարմագ իչիւն
 տիւնեայա կէլմիշ տիր՝ : Ապաղճը պիր
 տուա՛ էթտի . վէ տուա՛ պիթտիքտէ՛
 Յովսէփի ճա՛նի կէօնիւլտէն մէմնուն վէ
 միւթէշէք.քիւր օլտու : Սոնկրա էլինի եաս-
 թրղընըն ալթընա սօգուպ՝ պիր չըզըն
 չըգարտը , քի օնուն ուճունտա պէշ ալթուն
 պաղըրյրտը . վէ վաղճը կէլէլի պէրի՛ էլի
 խասթանըն էլինտէ օլմաղըլա , պու ալ-
 թունլարը օնուն ամուճունա գօյուպ՝ տէտի .
 «Յովսէփի քէնտի կիւճիւ եէթտիյի վա-
 գըթտա՛ իխթիարլըղընտա քէնտի իգթիղա-
 լարընա մէտար իչիւն պունլարը պիր թա-
 րաֆա գօմուշ իտի . անճագ Յովսէփին
 իխթիարլըղա էրէճէյի եօգ տուր . իմտի
 պունլարը ա՛լ , վէ Յիսուս Աֆէնտիմիզին

տօսթլարը օլան ֆուդարէլէրէ թագսիմ էյ-
լէյիպ՝ օնլարա տէ՛ քի՛ կիւնաճքեարլարըն
էն պէշիւյիւ օլան Նոմսէփի՛ կիւնաճքեար-
լարը խէլաս էթմէյէ տիւնեայա կէլէնին
աշղընա՛ պուսու օնլարա պաղըշլար՝ :
Պուսլարը սէյլէտիքտէն սօնկրա՛ պաշընը
սարգըթտը . զիրա լագըրտը էթմէքտէ եօ-
րուլմասը՝ քէնտի գուվէթինտէն աշըրը-
յըտը , վէ չօգ կէշմէտի՛ ճանընը թէսլիմ
էյլէտի :

Իմտի՛ վաղճը օրատան կիտէճէյի ղէման՝
Նոմսէփին տինտարլըղընը քէնտինէ օլ տէ-
րէճէ թէ՛սիր էթմիշ իտի քի՛ օնտան այ-
րըլըր իքէն՝ կէօղ եաշը տէօքմէմէք քէնտի-
նէ գապիլսիղ օլտու , վէ պու քիւլիւք
նագլիյէթի՛ էօմրիւ միւտտէթինտէ քէն-
տինին րասթ կէլտիյի էն թէ՛սիր վէրիճի
վուգուաթլարըն պիրի կիպի չօգ պիր հայըշ
ըլա նագլ էթմէյէ քէնտինէ ա՛տէթ էթտի :
Պու նագլիյէթ՝ թապիաթըյլա շու թէ-
ֆէքքիւրլէրի կէթիրիր :

1 . Ալաճըն քէրէմինին գուտրէթինէ
թա՛ճիւպ էթսէք կէրէք տիր : () Լ ճէ-
մա՛աթտա պուլուսան նուֆուս հէփսի՛ լէ-
քէսիղ օլան Ալաճըն կէօղլէրի եօնիւնտէ

կիւնահրեար ըտըլար . վէ կերէք զէնկին
 կերէք ֆաղիր՝ ճիւղէսի ալէսսէվիյէ՝ Խն-
 ճիլ վասիթասիյլէ քէնտիլէրինէ խապէր
 վէրիլէն սէլամէթէ միւհթաճ ըտըլար .
 անճագ պէլքի օլ ճէմա՝աթտա պուլու-
 նանըն էքսէրիսի հաճէթսիզէ տիյնէր
 էքէն՝ Ալահըն Վէլամը Յովսէփին գալ-
 պինէ եէթիշմէյիլէ՝ մատտէնին մուգթա-
 զիլիյինէ մութապըգ օնա թէ՛սիր էտիպ
 իշլէտի

2 . Ահիւնահրեարը էօլիւմիւն հուլու-
 րունտա սապիթ գատէմ տուրտուրմաղա՝
 Խնճիլ քիֆայէթ էտէյօր : Յովսէփին
 գալպի՝ քէնտիսինին եագընլարընտան պէօ-
 յիւք կիւնահրեար օլմայըպ , Ալահ մեր-
 համէթլի օլտուղու իշիւն հագըգաթ օն-
 տան գօրգաճագ պիր շէյի եօգ միւլ-
 հաղալէրի իլէ՝ քէնտինէ թէսէլլի վէրմիշ
 տէյիլիտի . անճագ քէնտի կիւնահլարընը
 տույարագ՝ թէէսսիւֆ էտիպ՝ էօլիւմիւ վէ
 շէրա՝աթը վէ էպէտիլիյի կէօրտիւքտէ՝
 քէնտի ումուտու վէ իթիմատը սալթ Յի-
 սուսուն վասիթասի իլէ օլան ա՛ֆվլըգտա-
 յըտը : Խմանտան սատըգ չըգմաղըլա , Վապ-
 պըմըզ Յիսուս Վրիստոսուն վասիթասի

իլէ Մլաճըն գրթընտա սէլամէթի պուլ-
տու, վէ Մլաճըն ի'զզէթինին իւմիտի
իլէ էջիւնիւրիւտիւ : ٭٭٭. Ե . 1 , 2 :

ՄԻՔԱՅԷԼ ՆԱՄ ՔԻՄՍԷՆԻՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԱ ՏԷՕՆՄԷՍԻ

"Ձերա հէր ինանանա սատա-
դաթ իշիւն նոմօսուն նիհա-
յէթի՝ քրիստոս տուր" : ՀԸ-
ԻՆԺ . Ժ . 4 :

Սիննի ելլի եւջընաա Սիքայէլ իսմին-
տէ պիր քիմնէ՝ չօգ սէնէտէն պէրու քէնտի
ղամիրինտէ կիւնասլարընըն ա՛ղապընը չէ-
քէրիտի . լաքին տինէ տայիր պօրճլարըն-
տա դայէթ դայրէթլի պիր քիմնէ օլմադ-
ըլա՝ հէր քէս օնու պիր սալիհ վէ սահիհ
Քրիսթիան պէլլէմիշ իտի . լաքին քէնտի
կէօղիւնէ՝ քէնտիտի պիր Փագիր վէ ՄԷ-
լահըն կէօղիւնտէն տիւշմիւշ պիր կիւ-
նասքեար կէօրիւնիւր իտի :

Չօգ թիւրլիւ եօլարտա՝ քէնտի եիւրէ-
յինտէքի գօրգույու թէպքին էթմէք ու-
սուլունու տէնէտի . մէ՛սէլա , քէնտի ճէ-
մի էօմրիւնիւն միւտտէթինտէ օթուդ
գըրգ տէֆա քէնտի ճէմի՝ կիւնասլարը-
նը պաշտան պաշա՛ ի՛թիրաֆ էթտի . չօգ

զիյարէթլէրէ կիթտի . ֆուգարալարա նիչէ
 ֆրչը շարապ վէ վաֆիր քիլէ պուղտայ վէ
 չօդ սէմիդ էթլէր վէրտի , չօդ քէր-
 րէ քէնտի մասրուֆու իլէ Պէյիւք փէր-
 Տիգտէ վազ վէրտիրտի . վէ վազճը իլէ
 ալթըր վազը օնպէշ 'Նէմէ ֆիօրինինէ փա-
 ղար էթմիշ իտի : Պիր դըղ քէօթիւ Եօլ-
 տա պուլլունուս՝ Էփլատ տօղուրտուգտա ,
 օնա կէլսէ՝ վէ կիդլիճէ բէճա էթսէյիտի
 քի , Էվլատընը Եանընա ալսըն վէ թէրալիյէ
 էթսին վէ պէյիւթսիւն , պու ատէմտէ
 օնա Եօդ տէմէյէ ճէսարէթ Եօ՛ղ իտի :
 Պու ուսլուպ իւզըն իքի չօճուգ ալմըշտը .
 վէ իւչիւնճիւսիւնիւ ալմաղա մէրամ էթ-
 տիյի Տալտէ՝ դարըսը օնա աշիքեար սէօզ
 իլէ դարշը դօտու : Մնճագ Սիքայէլ
 պու դատար խայըր ամէլէրին իչինտէ պու-
 լունմուշ իքէն՝ Եինէ սըգլէթտէ վէ տէ-
 րուն ա՛ղապընտա իտի :

Տէրունի ըաՏաթ պուլմասընտան ազ
 վադըթ իլէրի՝ քէնտիսինէ պիր դուհուրաթ
 վագի օլտու , քի Տէման Տէփ տավարլա-
 րընը դայպ էթտի . վէ պիր քէսքին գը-
 րաղը՝ պիւթիւն պուղտայընը վէ մէյվէլէ-
 րինի չիչէքտէ իքէն գավուրտու , վէ տէ-

յիլ տիշարը ֆուգարալարա վերմէյէ՝ իլա
 քէնտիսի վէ քէնտի օղուլուղլարը պիլէ
 եէյիպ իչմէյէ նէ՝ պուղտայը գալար
 նէ էթի՝ վէ նէ՝ տէ շարապը : Պուլնա
 Միքայէլ զիյատէսիյէ շաշըրըպ վէ
 թա՛ճիւպտէ գալմաղըլա , քէնտինին ճէ-
 մի՝ խայըր ամէլէրինի պիլ պիլ կէօղիւ
 էօնիւնէ ալմաղա պաշլատը , վէ քէնտի
 քէնտինէ տէտի . « Պուլ նէ՝ տէմէք օլսուն .
 Վլա՛հ պանա հէր նէ վերիյօրսա , հիլէ
 էթմէյէրէք՝ օնուն դէքեաթընը ֆուգարա-
 յա վերմէմ իլէ , Վլա՛հա վերմիշ օլույօ-
 րում : Վ՛յ՛ շիմտի պէնի ֆաղըր էթտի .
 պէնի էօյլէ պիլ սօյտու քի՝ քէնտիմէ տալի
 կէչինէճէք գալմատը » :

Պուլ թէլաշ իլէ օ Վիրակի իկէնիւ կիթտի
 փափաղընը պուղտու , վէ պաշընա կէլէն-
 լէրի օնա նագլ էյլէտի : ()նա տէտի .
 « Պէնիմ՝ խայըր ամէլլէրիմ ա՛տլա Վլա՛հա
 մագպուլէ կէչմէմիշլէր , եախօտ էթտիքլէ-
 րիմ՝ խայըր ամէլ տէյիլլէր իմիշ : Վայէն
 կիպի իմ , քի գուրպանը Վլա՛հըն կէօղիւ-
 նէ խօշ կէօրիւնմէտի » :

Փափաղ . « Պուլ հիւլեալար սանա նէ՛ր-
 տէն կէլտի Միքայէլ » :

Արեւել . “Հայր՝Փ պանա . պաշտմա
կէլէնէրի պիլմէզսին : Քուգարայա ա-
տէթ էթտիյիմ միգտարըն պիրազընը
խըրսըզլար չալտըլար , պիրազընը իլէթ
վէ պիրազընը տա գըրազը թէլէֆ էթտի .
վէ օ տէրէճէյէ տիւշտիւմ քի , պանա եւ-
թիշէճէք գատարընը կիւճպէլա իտարէ է-
տէ պիլէրէք՝ Փագըրլարա Տիչ պիր շէյ վէ-
րէմէզ օլտում : Իմտի պու շէյլէրին
ճիւմլէսինէ նազարէտէրէք՝ Հագգըմ եօգ-
մու էջլէ թաճմին էթմէյէ քի , իսայըր
ամէլլէրիմ Ալլահա մագպուլ տէյիլլէր
իմիշ” :

Փափազ իլք իպթիտա կիւլմէքտէն պաշ-
գա պիր ճէվապ վէրմէտի . լաքին պու գա-
զանըն իւզէրինէ զափալը Արեւելէ տէրս
վէրմէք վէ թէսէլի էթմէք Փարզ սա-
յըպ՝ օնա շու թարզ իլէ Ինճիլի վազ էթ-
աի :

Փափազ . “Ե՛ւ Արեւել , Հագը-
գաթ՝ օլ պու կիւնէտէք էտէյօր իտիյին՝
վէ թալէճսիզլիքտէն պու կիւն օնլարտա
տէվամ էթմէյէ գուտրէթին օլմատըզը
ամէլլէր՝ շիւպճէ եօգ քի քէնտի զաթլէ-
րինտէ էյի վէ Հագգ վէ մէտճէ շայէսթէ

ամէլէր տիրլէր . անճագ էյէր սէն օնլարը՝
 Ալահըն ինտինտէ ատալէթ գազանմագ՝
 ետիտտ էպէտի սա'ատէթի քէնտինէ հագդ
 էթմէք մերամը իլէ իշլէտին իսէ . շիմտի
 պաշընա կէլէն գազայէ ապա թա'ճիւպ
 չէքմէք լազըմ տէյիլ տիր . զիրա օնլար
 պախշիշ վէ ճապա վէրիլիր պիր ինայէթ
 տիր , վէ (Յիտուս Քրիստոսա ինանմաղըլա
 թահսիլ օլունուր" :

Պու սէօղլէրէ պիղիմ Միքայէլ կէօղ-
 լէրինի իրի՛ իրի՛ աչըպ՝ եիւքսէքճէ պիր
 սէս իլէ սէօյլէտի . "Այա խայըր ամէլէրի-
 միղ իլէ ճէննէթի գազանմագ օլմաղ մը" :

Փափաղ . Ալլալէթ օլմաղ Միքայէլ .
 կիւնահլարըմըղըն ա'ֆիլընը՝ վէ գուրթուլ-
 մամըղը վէ էպէտի էօմրիւ ճապա ալը-
 ըրը . օնլարը (Յիտուս Աֆէնտիմիղ էօ-
 լիւմ տէրէճէսինէտէք միւթի օլմասըյլա՝ վէ
 զահմէթ չէքէրէք Փէտէրինէ տէօնմէսիյլէ՝
 վէ խաչըն իւղէրինտէ գան տէօքմէսի իլէ
 պիղիմ իչիւն գազանմըշ տըր : ()նա
 ինանան Աղիղ Բուհուն վասիթասի իլէ
 ա'ֆիլ պուլուպ գուրթուլուր . օնա ինան-
 մայան՝ էյէր Միքայէլ կիպի հէր սէնէ
 ֆուգարալարա պիր ֆըչը էլմա շարապը

վէ իքի քիլէ պուղտայ վէ պիր սըղըր
 վէրսէ պիլէ՝ նէ՝ ա՛ֆվ պուլուր վէ նէ՝
 գուրթուլուր : Լօյլէ՞ մի տիւշիւնիւրսիւն
 եւա՛ Միքայէլ քի, պիր սըղըր իլէ վէ պիր
 Ֆրչը ելմա շարապըյլա վէ իքի քիլէ պուղ-
 տայըլա՝ կիւնաճարընըն ա՛ֆվընը վէ ճէն-
 նէթի վէ էպէտի եօմրիւ սաթըն ալա պի-
 լիրսին : Լօյլէ իսէ՝ ճէննէթ գափուտու
 զէնկինլէրէ աչըլաճագ տըր . Փուգարալար
 օրայա կիրէ՛մէյէճէքլէր” :

Միքայէլ . “Լօյլէ իսէ խայըր ամէլլէրին
 Փայտասը եօգ” :

Փափաղ . “()նլարը՛ն տա եէրի վէ Փայ-
 տասը վար տըր, նասըլ քի սօնկրա կէօ-
 րէճէյիղ . լաքին օնլար պիղի ատալէթ
 դազանմաղա ասլա միւսթաճագգ էտէ՛մէզ-
 լէր . պու պիր ի՛նայէթ տիր քի, օնու՛
 սալթ Յիսուսա ինանմաղըլա ալըրըղ, վէ
 պիղէ՝ թարաֆըմըղտան Տի՛չ պիր լիյագաթ
 օ՛լմայարագ, սալթ պիղիմ գուրթարըճը-
 մըղըն իթաթը վէ էօլմէսի իչիւն վէրիլըր,
 քի Յիսուս Քրիստոսուն վասիթասի իլէ
 ճէմի շէրէֆի վէ իճթիշամը սալթ Մալաճա
 վէրիլսին, վէ պիղէ կէլմէսին : Լօկեր
 Մարաճամ եախօտ Միքայէլ քէնտի խա-

յլո՞ւ ամէլէրիցլէ սատրգլանըրլար իսէ,
հիւնէր Ալլահըն օլմաղ, Աբրահամըն
վէ Աիքայէլին օլուր. լաքին էկէր Յի-
սուսա ինանմաղըլա սատրգլանըրլարա,
ճէմի՞ շան ու իհիշամ Ալլահա օլուր" :
Հօփ. Գ. 1—5 :

Աիքայէլ տահա զիյատէ հայրան գա-
լըպ՝ պու սէօղլերտէն հիչ պիր շէյ անկ-
լայամաղըտը. օնլար քէնտի հագգընա էս-
րար՝ վէ շիւպհէլի մատտէլէր խտիլէր :
() Լ վագըլթ փափաղ էլինէ Լէնի Ա'հտը
ալտը վէ օնա տէտի. "Պու քիթապըն
Ալլահըն Քէլամը օլուպ՝ օնուն իչիւն սա-
հիհ օղտուղունու ինանը՞րմըսըն" :

Աիքայէլ. "Վ՛չ վվէթ ինանըրմ" :

Փափաղ. "Փէ՛ք էյի. պա՛ղ, հիչ Յի-
սուս վէ Րէսուլէր տէյօրլար մը քի,
ինսան քէնտի ա'մէլի իլէ սատրգլանըր,
եօխսա Ալլահըն () զլունա ինանմաղըլա՞
վէ օնուն իչիւն՝ եալընըղ ի'նայէթ քէ-
րէ՞մ իլէ մի սատրգլանըր տէյօր : Ալ
պունուն իւղէրինէ օնա շու մահալլէրի օ-
գուտում. Յփ. Գ. 16. Զ. 40 : Հօփ. :
Գ. 20—30 : Վաղ. Բ. 16 : Տիփ. Գ.
5 : Անճագ պունուն ճիւմլէսի օնուն

գալպինին ըստ համարընդընդ թէսքին էտէ՝
մէտի : Վի՛հայէթ օգուամամըլ շու մա-
հալէ տիւշտիւ . « Վամտի պու թագտիրտէ նի-
ճէ քի պիրինին սուշու վասիթասի իլէ հէփ
ատէմլէրէ հիւքմի ա՛ղապ օլունամագ իշիւն
հիւքմ օլտու իսէ , պէջլէճէ պիրինին սա-
տագաթը իլէ տախի հէփ ատէմլէրէ հայաթ
վէրէն սատագաթ իշիւն պախշիշ օլմուշ-
տուր : () իրա նիճէ քի պիր ատէմին իթա՝
աթսըղըղը վասիթասի իլէ չօղլարը կիւ-
նահքեար օլտուլար իսէ , պունճիլէյին պի-
րինին իթաաթը իլէ տախի չօղլարը սատրգ
օլաճագլար » : Զ-ՎՏ . Ե . 18 , 19 :

Միքայէլին կէօղլէրի պու սէօղլէրէ ա-
չըլտըլար : « Վ՛յվէթ տէտի , անկլայօ-
րում , էվվէթ շիմտի Վանկլայօրում . նա-
սըլ քի կիւնահը վէ սատագաթսըղըղը
միրաս թարիքի իլէ Վ՛դամտան ալըյօրուղ ,
օնուն կիպի սատագաթը տախի () իսուս
Վ՛րիստոստան գաղանըյօրուղ՝ միրաս թար-
ղը ալըյօրուղ » :

Փափաղ . « Վ՛յվէթ Միքայէլ , իշթէ
պու տուր » :

Միքայէլ . « Վ՛յվէթ , էվվէթ , անկլա-
յօրում » :

Փափաղ . «Դնանը՞րմըսըն Միքայէլ՝ քի
պուլ պէջլէ տիր» :

Միքայէլ . «Դնանըրմ» :

Փափաղ . «Փէ՛ք էյի . շիմտի էպէտի
էօմիւր՝ պիր սըղըրըլա վէ իքի քիլէ պուղ-
տայըլա վէ պիր Ֆըչը շարապ իլէ խըղմէթ-
քեարանէ սաթուէն ալընա՛մաղ օլտուղուէնու
էջրէնտիյինէ շատ ու մէսըուր տէյի՛լմի-
սին» :

Միքայէլ . «Դ՛վվէթ . հազըգաթ շիմտի
չօդ շաղըմ : Պու նէ՛ տէվլէթ իմիշ քի
պու կիւն սիղէ կէլտիմ . քեա՛շքի տահա՛
էվվէլ կէլէյիտիմ . շիմտի թէսէլլի պուլ-
տում . դայրի թէլաշըմ դալմատը . եիւ-
րէյիմ րահաթ օլտու . էլհամտիւլլահ» :

Փափաղ . «Դ աքին էյ Միքայէլ , շիմտի
տիյնէ՛ սանա նէ՛ տէյէճէյիմ . պէնիմ՝
սատագաթ վէ էպէտի էօմը պիղէ Վրիս-
տոսա իման կէթիրմէտէն կէլիր տէմէմ իլէ ,
դանն է՛թմէյէսին քի խայըր ա՛մէլլէրի
քիւլլի՛ւէն րէտտ էտէյօրում : Սէն պու
կիւնէտէք նա՛սըլ քի խայըր ամէլ էտէյօր-
իտին իսէ , պու կիւնտէն եինէ օնլա-
րա մէշղուլ օլմաղա պաշլա , վէ օնլարը
էջլէ՛ իշլէ քի , կէյա քի Նլլահ սանա օն-

լար իջիւն էպէտի Էօմրիւ մուֆտ վէր-
մէյէճէք, վէ կէօյա քի սէն ամէլլէրի'ն իլէ
օնա միւսթաճադ օլաճադսն: Պու սա-
հիհ տիր քի՝ հէր քիմ քի իման կէթիրիրսէ,
Լալաճ օնուն կիւնաճընը ճապա ա'ֆվ էտէր
վէ օնա էպէտի Էօմրիւ պաղըշլար, լաքին
պու զիքր էտէճէյիմիզ սէպէպլէրտէն սա-
նա տա պօրճ տուր քի, սէնին կէօքտէքի
փէտէրինին իրատէթինի թէքմիլ էտէսին:

1. Մուհապպէթ կէօսթէրմէք վէ թէ-
շէքքիւր էթմէք իջիւն, չիւն քի օ սանա
Յիսուսա իմանը ճապա վերմիշ, վէ պու
իման իլէ սանա կիւնաճըն ա'ֆվընը վէ է-
պէտի Էօմրիւ տախի վերիյօր:

2. Չիւն քի օ էօյլէ իսթէյօր, վէ սանա
աշիքեար միւքեաֆաթընը վերէճէք:

3. Չիւնքի պիղէ ֆարղ տըր քի, պի-
ղիմ իման իլէ սատըգ վէ ա'ղիզ օլտուղու-
մուղու ատէմլէրէ ա'մէլ իլէ իսպաթ է-
տէլիմ: Եկէր իման մուհապպէթլէ ամէլ
վէ հարաքէթ էթմէքտէ օլմաղսա՝ օնտա
սահիհ վէ դավի պիր շէյի Էօ'գ տուր, վէ
օ՝ իման տէյիլ տիր":

Եշպու զէմանտէն սօնկրա՝ արթըդ տին-
տար Միքայէլին տէրունինտէ բահաթըդ

Տիւքիւմէթ սիւրտիւ, վէ եիւրէյի Ֆէր-
 րաՏլըղըլա տօլու վաղա կիթտի. վէ քիլիսէ
 իպատէթի պիթիւնճէ, փափաղընըն եանը-
 նա կէլտի, վէ օնա տէտի քի, «Աուկիւն
 ՄլլաՏա ճան ու տիլտէն շիւքր էթմէյէ վէ
 տուա՝ էթմէյէ դատիր օլտում» . անտէն
 սօնկրա օնտան իման Տադդընա պէօյլէ ա-
 լա շէյլէր եաղըլը օլան քիթապը՝ եա՛նի
 Եէնի Մ.Տտը իսթէտի : Փափաղը տախի
 օ՝ քիթապը օնա վէրտի, վէ օ տախի օնու
 օգուժասընա տէվամ էթտի : Աու շէյլէր
 պէօյլէճէ վազի օլալը տէօրթ երլ օլմուշ ի-
 տի : ()նտան սօնկրա Միքայէլ պիւթիւն
 պիւթիւնէ քէօլէյէ լայըգ գօրգուտան խէ-
 լաս պուլուպ՝ էօյլէ պիր եիւրէք ՖէրրաՏ-
 լըղը վէ մութլուլուգ վէ կէօնիւլ րաՏաթլը-
 ղընա մալիք օլտու քի, ագըլտան խարիճ
 տիր . վէ պուճու քէնտինէ սէօյլէմէքտէն չօդ
 Տաղղ էտէր իտի : Վօվալայըշ վագթընտա
 միւՏքէմ վէ րաՏաթ դալըր . վէ Տիչ պիր
 իթթիրայըլա՝ եիւրիւտիւյիւ էյի եօլտան
 սափմաղա քէնտինէ րուսսաթ վէրմէղ . փա-
 փաղը օլ մաՏալլէյի թէրք էթմէյէ մէճ-
 պուր օլտուղու ղէման՝ օնա տէտի . «Աէնի
 դա՛յպ մը էտէճէյիղ . պուճտան կիտէճէք-

միսին. սէնի պըգտըրան օնլարըն եարա-
մաղլըղը տէյի՛լ մի՛, Փափաղը տա օնա
տէտի: “ԼՅՅ Մի՛քայէլ՝ գալպինէ իս-
թիլալ վէ շիւքիւֆ կէ՛լմէսին. պու պէօյլէ
օլաճագ տըր. զիրա եաղըլմըշ տըր քի՛
, Քրիստոս Յիսուստա տինտարլըդ իւզըն
եաշամագ ճիւմլէ իսթէյէնլէր տալսի գօ-
վալանաճագլար՝:” Բ. ՏԷՏ. Գ. 12:

Մի՛քայէլ. “ԼՅվլէթ՝ օնու օգուճուշում.
իմտի կիթ, վէ էյէր սէն ալթ օլմաղ վէ
կէրչէքլէյի թէրք էթմէզսէն, պէնի՛մ տէ
էտէճէյիմ եօգ տուր”:

ՀԻՆՏԻ ՍԱՐԱ

Պագըր Սարանըն ճէտտի՝ ասըլ Մմերի-
 դանըն էսքի սաքինլէրինտէն օլուպ՝ քէնտի-
 սի Մմերիդանըն Վօնէքթիդուծ էյալէ-
 թինտէն իտի : ()նուն իլէ իլք կէօրիւշ-
 մէմիդ՝ 1814 թարիխի Սարտընտան վուգու-
 պուլտու . օ՝ էվիմէ էքմէք գըրընթըլարը
 տիլէմէյէ կէլտի , վէ՝ “ Ը ու խարապ վէ
 թօփրադ օլմաղա էադըն օլան թէնիմի
 հայաթտէ թուլթմադ իշիւն էքմէք գը-
 րընթըլարը քիֆայէթ էտէր” տէտի : Պէն
 պունտան ադտէմ Սարա ատընտա պիր
 տինտար Մմերիդալը իսթիար գարը խուսու-
 սունտա սէօյլէնտիյինի իշիթմիշ օլմամ իլէ ,
 օնու խօշնուտլուդ իլէ գապուլ էթտիմ .
 վէ Նֆէնտիմիլին՝ “ Էր նէ՝ գատար պու-
 էն քիւշիւք գարնտաշլարըմըն պիրինէ
 էթտինիդ իսէ , պանա էթտինիդ” (Սատթ .
 ԻԵ . 40) սէօյլէրինի տիւշիւնէրէք՝ պէն-
 տէ պուլունան ադ շէյլէրտէն օնա վէր-
 մէյէ հադըր օլարադ՝ տահա վէրմէյէ
 գատիր օլամատըղըմա գասավէթլի իտիմ :

Իմտի օնա սօրտում. «Պու ուղուն վէ սօ-
 վուղու շէտիտ գըշը նաւը կէչիրտին» :
 Ճէվապ վերտի. «Ա՛հ էֆէնտիմ, գըշ
 եագլաշտըգտա՝ հագիգաթ գօրգմաղա
 պաշլատըմ, վէ քէնտի քէնտիմէ տէրիտիմ.
 «Վ՛յ Սարա՝ սէնին պուռնտա էհլին եօգ՝
 էվլատը՛ն եօգ, եարըն գար գըյամէթ օլ-
 տուղու դէման՝ աթէշին վէ եէյիպ իչէ-
 ճէյին օլմաղսա նէ՞ էտէրսին, հէփ գօն-
 շուլար ուղագ տըրլար, եա խասթէ օլուր-
 տան՝ եա էօլի՛ւրսէն՝ քիմսէնին խապէրի
 օ՛լմայաճագ : Պէն պու թէֆէք քիւրլէրտէ
 իքէն, եիւրէյիմին տէրինինտէն պանա պիր
 սէս կէլիր կիպի՝ տէտի. Ալլահա՛ կիւվէն
 էյ Սարա, վէ օ՝ քէնտի էվլատլարընը սէ-
 վեր վէ թէրք էթմէզ, վէ ութանմազ.
 Սարանը՛ն տախի է՛ն ամլա տօսթու օ՛ տէ-
 յի՛լ մի. օնու նի՞չիւն պրագսըն : Հայ-
 տէ Սարա՝ սէնին մէշագգաթընըն սէ-
 պէպլէրինի Աֆէնտինէ ինհա՛ էյլէ. սէն
 օնա նէ՛ գատար տուա՝ էտէրսէն, օ՛ օլ-
 գատար խօշլանըր. օ՛ Սարանըն տուա՝
 էթմէսինտէ՝ չօգ քէրրէ տուա՛սընը գա-
 պուլ էթմիշ տիր : () Լ վագըթ կէօզլէ-
 ըիմին եաշընը սիլիպ՝ աղլամամը քէսաիք-

տէն սօնկրա՝ պէնի քիմսէ կէօրէ՛մէյէճէք
 պիր օրման էքսէսինտէ տիզ իւսթիւնէ
 կէլիպ՝ տուա՛յէ պաշլատում. Ալլահ պա-
 նա չօգ սէօղլէր սէօյլէմէյէ լուծֆ վէր-
 մէսիյլէ՝ չօգ վագըթ տուա՝ էթտիմ,
 շէօյլէ քի Ալլահ տէրունիմի րահաթլըղըլա
 վէ սէլամէթիլէ տօլտուրտու: Անտէն գալ-
 գըպ էվիմէ տօղըու կիտէրքէն տախի գալ-
 պիմ տուա՛տէն վազ կէչէ՛մէյօրուտուօ
 եիւրէյիմ Ալլահըն ա՛շգըյըլա թուծու-
 շույօրուտու. վէ օ հազըր օլտուղու թագ-
 տիրտէ՝ աճ վէ սուսուզ վէ սօվուգտա
 գալսամ. վէ իսասթա օլսաճ եախօտ էօլ-
 սէմ իտի պիլէ հաճէթիմ օլմաղըտըօ
 չիւն եիւրէյիմին արղուսու սալթ պու իտի՞
 քի, քէնտի պէնիմ եանըմտա օլսունօ
 Պանա միւնասիպ օլանըօ պէնտէն էյի պի-
 լիր, պէն հի՛չ պիր շէյ պիլմէմ տէյիւ-
 եիւրէյիմ րահաթ վէ շաղ իտի. վէ պիր
 չօգ կիւն Ալլահա՝ լուծֆ ու քէրէմի իչիւն
 համտ ու սէնալէր էթմէքտէ օլտում՝: —
 «Փէք կիւղէլ՝ էյ Սարա՝ գըշըն լազըմ օլ-
 տուղու գատար զախիրէն վա՞ր մը իտի»: —
 «Ավվէթ էֆէնտիմ, ունսուզ հիչ ասլա
 գալտըղըմ եօ՛գ տուր՝ տէտի: ()նա տէ-

տիմ . “Այնէճէք թա՛ամ օլմագ իշիւն
օնու նա՛սրլ փիշիրիրսին” : Տէտի . “Զօր-
պա փիշիրիր՝ պիր աղ թուղ վէ պիր փար-
չա էքմէք իլէ եէրիմ , պաղը տէֆա՛ պուն-
լար տիւքէնիր տէ՛ պու կիւնքի էթտիյիմ
կիպի արամաղա տիշարը չըգարըմ : Ա՛հ է-
ֆէնտիմ պու իթթիար վիւճուտիմի պէսլէմէք
իշիւն պունտան էյի շէյ օլամագ : Լաքին
պու իքի շէյի՛ տէ թէտարիգ էտէ՛մէտիյիմ-
տէ՛ սատէ օնուն իլէ՛ օլտուղունա՛ կէօրէ պա-
րընարագ՝ տիղ չէօքիւպ պուլունան ճիւղի
շէյ միւպարէքլէմէյէ Ալլահա նիյաղ է-
տէրիտիմ , վէ եիւրէյիմտէ տույարըմ քի ,
Ալլահ պէնի պէսլէր , վէ պուրատա պիր
ֆէրրահլըղըլա տօլարըմ” տէյէրէք՝ էլինի
եիւրէյի իւղէրինէ գօտու :

Այն քէնտիմ քէնտիմէ տէտիմ . Հ ի-
քեայէթէ պու գատար մայիլ եիւրէյիմէ՛
պու նէ՛ ալա պիր նասիհաթ տըր . վէ գա-
րըյա տէտիմ . “Այնին իհթիյաճըն իշիւն
էթ՝ եա պիր պաշգա շէյին եօ՞գ մու . կէ-
չինմէն եալընըղ պո՛ւ սուրէթտէ մի տիր” : —
“Այսըր եօգ տուր . չօգ վագըթ պունտան
տախի մահրում գալըպ չօգ սըգընթը չէ-
քէրիմ , վէ օ զէման եարամաղ եիւրէյիմ

ասը օլմաղա մէյլէնիւր . լաքին Յիսուսուն չեօլտէ ածըգմասընը՝ վէ շէյթանըն օնու՝ եէյէճէք խուսուսունտա կիւնասա տիւշիւրմէյէ թէճըիւպէ էթմէսինի խաթըրմա կէթիրիրիւմ , վէ քէնտիւմ քէնտիւմ տէ'րիւմ . Ճիւղի էթ եախօտ սայրը եէյէճէք իչիւն Սաքա կիւնասա տիւշմէյէ խթէմէսին . ածըգտան էօլսէմ պիլէ՝ Մլաճ էթմէսին քի չաչայրմ եախօտ չալընմըշ պիր շէյ եէյէյիւմ : () Ը վազըթ Մլաճ իւղէրիւմ պիր մուհապպէթ նազարըյա պապրպ՝ քէնտի իշլապը Յիսուսուն իճթիշամընըն պիր միգաարընը պանա կէօթիւրիւր . վէ տիւշիւնիւրիւմ քի , պու իճթիշամ՝ չօգ վազըթ կէչմէտէն պէնիւմ օլաճագ . աղ վազըթտան սօնկրա դայրը ածըգ չէքմէյէճէյիւմ . զիրա Փէտէրիմին ճէննէթտէ չօգ մէքեանլարը վար" : () Նա տէտիւմ . "Վշ Սաքա , պանա էօլէ կէլիր քի Մատուածաշունչա պիր աղ աշնա սըն . օգուժագ պիլի'րմիսին" : "Պիր փարչա Տէճէլէյէ պիլիրիւմ , լաքին սիգճիլէյին պէյաղ ատէմլէր դատար օգույսմամ . աճ՝ օգույա պիլէյիտիւմ" տէտի վէ կէօղիւնտէն եաշ տէօթիւլմէյէ պաշլատը , լաքին

Երևելի թէսք լ'օլունճա տէտի . «Ա՛հ
 հեման պիր օգումագ պիլէ՛յիտիմ» : Աղ
 վագըթ սուս օլտուգտան սօնկրա տէտի .
 «Իշթէ՛ , իշթէ պու շէյ՝ պանա եէյէ-
 ճէք էքսիքլիյինտէն ղիյատէ տէրտ վէրիր .
 դա՛չ տէֆա Ալլահա բէճա էթտիմ քի
 պանա օգումագ էօյրէթսին . Աստուածա-
 շունչու էլիմէ անճա՝ տիղ իւսթիւնէ կէ-
 լիր տուա՝ էտէրիմ . օ՛լ վագըթ Ալլահ
 պանա չօդ լուղէթէր էօյրէտիր , քի չօդ
 թաթը տրըլար . լաքին պէն տահա՛ ղիյա-
 տէ էօյրէնմէսինի արղուլէրիմ : Ա՛հ , ճէն-
 նէթէ վարըրսամ , հէր պիր շէյէ աշնա
 օլտուղում իչիւն՝ օգումագ պիլմէյէ միւհ-
 թաճ օլաճագ տէյիլիմ» :

Ասրա պու սաֆըղըլա էօմրիւնիւն իլք
 վուգուաթընը պանա նագլ էյլէտի . վէ օ
 կիթտիքտէն սօնկրա պանա կէօրիւնտիւ քի՝
 օնուն Ալլահըն էվլաար օլտուղունա՝ չօդ-
 տան պէրու Քրիսթիանըդ իգրար էտէն
 պիլտիյիմ չօդ քիմնէլէրտէն չօդ ղիյատէ
 իսպաթ վար : Պունտան սօնկրա չօդ
 քէրրէ էվիմէ կէլտի , վէ պանա վէրտիյի
 էօմրիւնիւն նագլիյէթինին խիւլասասը պու
 տըր : Քէնտի թագրիրինճէ՝ չօճուգ-

լուղու վազթընտան պէրի տիւննատա
 Նլաճսրդ վէ ումուտսուղ կէշինիւյ՝ դա-
 յէթ գապա ճաճալէթէ դարգ օլմուշ իտի:
 Գօճասը օնա սէրթլիք իլէ մուամէլէ էթ-
 մէսիլլէ՝ ա՛ղիղ մէշագգաթտա վէ չօդ ա-
 դապտա՛ իտի: Պանա տէրիտի քի, «Պէ-
 նիմ՝ գըսմէթիմ պիւթիւն կիւն գայղը ի-
 տի. վէ ախշամլարը գօճամ էվէ կէլտիյին-
 տէ՝ չօդ վազըթ տայագ եէրիտիմ: Ֆիք-
 ըիմճէ տէ՛րիտիմ. Ն՝Տ, նէ՛ օլուր, պիր
 տօսթում օլմուշ օլայլար. անճագ Սա-
 րանըն Տիչ պիր տօսթու եօգտուր: Սէ-
 շագգաթլարըմը գօնշուլարըմա աչմադա
 ճէսարէթ էթմէղ իտիմ, զիրա պունուն
 իլէ զիյատէ արթարլար քտը. պունուն
 իշիւն օնլարը իշէրիմտէ գափալը սագ-
 լամադա մէճպուր օլուպ՝ Տիչ տօսթում
 օլմատըղը իշիւն՝ կէճէ կիւնտիւղ աղլար-
 քտըմ: Պիր Սիրակի կիւնիւ պիր Վրիս-
 թիան գօմշու էվիմէ կէլիպ պանա տէտի.
 Վէ՛լ Սարա, սէնի ճէմաթ եէրինէ կէօ-
 թիւրէյիմ՝: Պէն տախի ա՛նիտէ չօճուղ-
 լարըմը չարքըլպ՝ օնլարա տէտիմ. ()-
 դուլարըմ, պէն քիլիսէյէ կիտէյօրում,
 սիղ էվտէ տո՛ւրուն: Պէն քիլիսէյէ կի-

զինձէ՝ վաղճըյը այագտա կէօրտիւմ, քի
 Յիսուսուն խուսուսունտա սէօյլէյօրու-
 տու, վէ ()նուն՝ կիւնահքեարլարլըն խէլասը
 իչիւն պիր ախըր իչինտէ տօղմասընը՝ վէ
 միւտտէ՝ թի էօմրիւնիւ էզիյէթ իլէ կէչիրմէ-
 սինի վէ խաչըն իւզէրինտէ էօլմէսինի վէ
 կէօմիւլմէսինի վէ տիրիլմէսինի վէ կէօյէ
 չըղմասընը նագլ էտէյօրուտու: Ա է
 սօնկրա տէտի. Այկէր պիր տէրտինիզ
 վարրսա՝ Յիսուսա՝ կիտին, զիրա սիզին
 էն էյի տօսթուլնուղ () տուր սիզին խաս-
 թէլիյինիզէ շիֆա վէրիր, վէ հէ՛ր քէտէ-
 քինիզտէն սիզի գուրթարրը՝: Այվէ տէօն-
 տիւյիւմտէ՝ պու իշիթտիյիմ քէլամըն իւ-
 ղէրինէ չօ՛գ միւլահաղա էթտիմ, վէ քէն-
 տիմ քէնտիմէ տէտիմ. Այ Վարա՝ իշթէ
 անա լաղըմ օլան տօսթ պո՛ւ տուր. օ՛լ
 գատար արղու չէքիպ ա՛հ էթտիյին տօսթ
 իշթէ. զավալը ճահի՛լ Վարա՝ շիմտիյէ-
 տէք Յիսուսուն խուսուսունտա իշիթտիյի
 Կօղ իտի: ()նտան սօնկրա՝ Յիսուսուն
 տօսթլուղունա նէ գատար միւհթաճ օլ-
 տուղումոլղու՝ Յիսուսուն քէնտիսինէ իֆա-
 տէ էթմէք իսթէր իտիմ. լաքին եիւրէյիմ
 էօյլէ պիր փէքիշմիշ իտի քի, Յիսու-

ատեն հէր նէ գատար էյի օլտուղունու
 պիլմիշ իտի իսէմ տէ, տուա՛ եթմէյէ վէ
 ()նու սէվմէյէ գատիր տէյիլ իտիմ. վէ պու
 պէնիմ քէյֆիմի չօդ գրրտը: () պիր
 Աիրակի կիւնիւ՝ տէֆա քիլիսէյէ կիթմէյէ
 իսթէտիմ, լաքին գօճամ՝ էյէր կիտէր ի-
 սէն սէնի տէյէրիմ տէյիւ պանա կէօղ
 տաղը վէրէրէք գօյվէրմէտի. օնուն իչիւն
 գօճամըն ավա կիթմէսի վագթընատէք
 պէքլէտիմ, վէ օլ զէման աճէլէ իլէ չօ-
 ճուգլարըմա իգթիղա էտէն շէյլէրի եօ-
 լունա գօտում, էվի գափատըմ վէ քիլի-
 սէյէ սէյիրթտիմ: Պու տէֆա՛ գափու-
 նուն էօնիւնտէ այագ իւզէրինտէ տուրումպ՝
 տիյնէտիմ քի, վաղճը պէնիմ եիւրէ-
 յիմին ֆէնալըղընըն հագգընա սէյլէյիպ
 տէտի քի, օնուն նէ Վլլահա՛նէ ()իսուսա
 վէ նէ տէ տուա՛յա մուհապպէթի վար. վէ
 անկլատըմ քի, նէչէ քի պէնտէ պու ֆէնա
 եիւրէք վար, Վլլահը տօսթ էտէմէյէճէ-
 յիմ. պունուն իչիւն եօլտա պիւթիւն
 պիւթիւնէ՝ պէնիմ եիւրէյիմի էյիլէթսին
 տէյիւ Վլլահա տուա՛ եթմէքտէն տուր-
 մատըմ: Նվէ եէթիշիպ էվլատլարըմը
 ցաղ սէլիմ պուլտուղումա՛ վէ գօճամ տա-

հա ավտան կերի տէօնմէմիշ օլտուղունա
 չօգ շաղ օլտում. ֆադաթ՝ պէնիմ ֆէնա
 եիւրէյիմ նաւըլ էյի օլաճաղընը պիլմէ-
 տիյիմէ չօգ քէյֆիմ գըրըգ իտի. պունուն
 իչիւն էրթէսի կիւն գօճամ իշինէ կիթ-
 տիյի կիպի՝ աճէլէթէն կիտիպ գօմշում օ-
 լան օլ գարըյը պուլտում, քի եիւրէյիմի
 թէպտիլ էթմէնին եօլունու պանա էօյ-
 րէթսին. վէ օ պանա տէտի. Աիւրէյի-
 նի Նիսուսա՝ վէր, վէ () սանա քէնտի՝ ու-
 հունու վէրիւր, քի օ սէնի էյի էտէր՝.
 լաքին պէն օնուն սէօյլէտիյինի անկլայա-
 մատըմ. զիւրա Ա՛ղիզ Րուհ իչիւն հիչ
 պիւր շէյ իշիթտիյիմ եօղ իտի : ()
 վազըթ գօմշում պանա տէտի. Պու Աի-
 րակի կիւնիւ քիլիսէյէ կիթ, պէն վազ-
 ճըյա սէօյլէրիմ քի, սանա նէ եափմաղա
 լաղըմ կէլտիյինի սէօյլէսին՝ : Քիլիսէ-
 յէ կիթտիյիմտէ, եէնիտէն տօղմագ նէ
 օլտուղունու էօյրէնտիմ. վաղճը տէտի քի՝
 Ալլահըն էօնիւնտէ տիղ իւսթիւնէ կէ-
 լիպ՝ կիւնահըն սանա պիւր եիւք օլտու-
 ղունու՝ վէ եէնի պիւր եիւրէյէ միւհթաճ
 օլտուղունու իգրար էյլէմէլիսին. վէ ()
 սանա Քրիստոսուն աշգընա քէնտի Ա՛ղիզ

Բուհունու վէ պիր եէնի եիւրէք վէրիր։
 Զօգ սէվինճ իլէ էվէ տէօնտիւմ . զիրա
 եէնիտէն տօղմանըն եօլունու էօյրէնտիւմ։
 Ապքին էվէ կէլինճէ, էվտէ խըղմէթիմէ
 մէշղուլ օլմայըպ քիլիսէյէ կիթտիյիւմ ի-
 չիւն՝ գօճամ պէնի տէօյտիւ։ Ապքին պէն
 օնա տէտիւմ . Տօ՛սթում, պէն Աիրակի
 կիւնլէրի իշլէմէսի Ալլահա գարշը կիւնահ
 օլտուղու իչիւն իշլէյէմէմ . իգթիղա է-
 տէրսէ՝ կէճէ այլն մահիթասլընտա իշլէ-
 մէյի տահա՝ էհվէն թութարլւմ։ () օլ
 գատար տարրլմըշ ըտը քի, անիտէ պէնի
 պուղտայ պիշմէք իչիւն թարլայա կէօն-
 տէրտի . պէն տէ տուա՝ էտէրէք թարլայա
 կիթտիւմ, վէ պուղտայը պիշմէմտէ տալի
 տուա՝ էտէրիտիւմ։ Այլէ տէօնտիլիւմտէ,
 էհլիմի ույգուտա պուլուպ՝ տիղ իւղէրին-
 տէ շո՛ւ տուայը էթտիւմ . Ան՝ Յիսուս,
 պէնիւմ ֆէնա եիւրէյիմի պէնտէն գալ-
 տըր, սանա ըէճա՝ էտէրիւմ . վէ պանա
 Աղիղ Բուհու վէր, վէ թէքմիլէն եիւ-
 ըյիմի թաղէլէյիպ՝ պէնի սապըրը էյլէ։
 Պէյլէճէ հայը կիւն եէնի եիւրէք իս-
 թէմէքտէ իտիւմ։ () պիր կիրակի կիւնիւ
 եինէ քիլիսէյէ կիթտիւմ . լաքին գօճամ

պէնի եինէ տէօյտիւ, պէն իսէ օնուն պու
 ֆէնա հարէքէթինի չափուդ ունուժտում.
 վէ օ դօմշումա կիտէրիտիմ քի Մատուա-
 ծաշունչու օգուսուն, վէ պէն տախի տիյ-
 նէյիմ: Պու թարղըլա վաֆիր վագլ Թ-
 տան սօնկրա՝ Մլահ տէրունիմէ րահաթլըդ
 վէրտի. վէ ճիսուսու սէվիպ՝ ֆէրրահիյէթ
 իլէ տուա՝ էտէրիտիմ, վէ ճէմի տէրտլէ-
 րիմի օնա էմնիյէթ իլէ իֆատէ էտէրի-
 տիմ, վէ օ պէնիմ տէրտլէրիմի դալտըրըպ՝
 պէնի շաղլըղըլա տօլտուրտու: Սալթ պիշ
 պո՛ւ պանա քէտէր վէրիւրիտի քի, Մ-
 տուածաշունչու օգույամաղըտըմ, քի քէն-
 տիմի ճիսուսա պէնկզէտէյիմ. դիրա Մ-
 տուածաշունչուն սէօյլէտիյի օնուն խալ-
 գը կիպի օլմաղա չօգ արղուլէրիտիմ:

Իմտի վաֆիր սիւփիւրվէ պաղլայըպ
 սաթտըմ, վէ պահասըյլա պիր Մատուա-
 ծաշունչ ալտըմ: Սաքին էվէ կէլտիյիմ-
 տէ, գօճամ պանա՝ Տէլի պու քիթապը.
 նէ՞ եափաճագսըն՝ տէյիպ՝ Մատուածա-
 շունչումու եագմաղա իսթէտի. ամաա
 պէն օնու սագլատըմ, օ՝ էվտէն կիթտիյի
 զէման օնու էլիմէ ալըպ՝ պիր չօգ քէրրէ
 էօփտիւմ. զիրա պէնիմ սէվկիւլիւ Պուր-

Թարրճըմբն քելամլարը տըր : () նառն
սօնկրա գօմշուսուն էվինէ կիտիպ' պանա
օգումագ էօյրէտէ պիլի'րմիսին տէյիւ օնա
սիւալ էթտիյիմտէ, էվվէթ տէտի . օն-
տան սօնկրա սայ քի հէր կիւն օրայա կի-
տէրէք' հայը եաղը վէ պիրաղ տախի իլահի
էօյրէնտիմ : Հէր կիւն Նստուածաշուն-
չումու էլիմէ ալըպ' էվլատլարըմա' Պու
Նլահըն Վէլամը տըր տէյէրէք' () իսու-
սուն կիւնահքեարղար իչիւն խաչ իւղէրին-
տէ էօլմէսինի նաղլ էտէրիտիմ . վէ Նլա-
հա տուա' էտէր իտիմ քի, օնլարա վէ օլ
գատար Ֆէնալըգտա օլան գօճամա եէնի
պիր եիւրէք վէրսին" :

Պէն օնա սիւալ էթտիմ . "Վ՛յ Սարա
գօճան սէն Վրիստոսա տէօնտիւքտէն
սօնկրա' նէ' գատար վաղըթ տահա եաշա-
տը" : "Փէք չօդ վաղըթ", տէտի : Վէ
պէն օնա տէտիմ . " () Թէվպէ էտիպ էյի
ատէմ օլտո'ւ մու" : Պանա ճէվապ վէր-
տի . "Վ՛յվահ, խայըր . կիթտիքճէ կիւ-
նահ իչինէ դարգ օլտու . վէ խասթէ օլմա-
սընտա' օնուն իչիւն չօդ Թէլաշ էթտիմ,
վէ քէնտինէ տախի սէօյլէտիյիմտէ' պէնի
տինկլէմէյէ իսթէմէտի : () նա' () Լ

գուրտու էօլմէզ վէ ամէշի սէօյիւն-
մէզ ' մահալ օլան ճէհէննէմին էպէտի ա-
թէշինէ կիթմէյէ նամըլ բաղի օլուպ գա-
րար վէրիյօրսուն տէյիւ սօրարըտըմ . լա-
քին օ պանա սուս օլմաղա էմր էտէրի-
տի , պէն տէ էօյլէ էթտիմ . անճագ օնուն
իչիւն հէր կիւն տուա'տա գուսուր էթմէզ
իտիմ : Այօլտիւյիւնտէ' տէտիմ . Աս-
փէտէր , սէնին իրատէթին օլսուն . շիմ-
տի օ' Ալլահըն էլինտէ օլտուղունտան ,
արթըգ Սարա օնուն հագգընա պիր շէթ
էտէմէզ : ()'Լ վագըթ պիւթիւն պիւ-
թիւնէ քէնտիմի Ալլահա վէ Յիսուսա թէս-
լիմ էտիպ' Ա'ղիզ Բուհա բէճա' էտէրիտիմ
քի եիւրէյիմի տօլտուրսուն , վէ Յիսու-
սուն եիւրէյի կիպի թէմիզ վէ պէյազ
էյլէսին : Աշթէ չօգ երջարտան պէրի
պէօյլէճէ պու Փագըր Ամրիգալը տու-
գարը Սարա եաշատը : Ա' է կիթտիքճէ
Յիսուսու քէնտիմէ տօսթ' դօճա' գարնտաշ
հէմ հէր պիր շէյ պուլըրում : ()նա է-
յէր խայըըլը կէօրիւնիւրսէ , պէնի պու
քէօթիւ տիւնեատա տէրտ չէքմէյէ վէ եա-
շամաղա գուտրէթ վէրիյօր . անճագ' հէ-
փիսինտէն զիյատէսի' սօնկրատան գաղա-

Նաճաղըմ առատէթ իշիւն պանա պիր,
պէօյիւք վէ միւշէրրէֆ ումուտ վէրիյօր :
Պուճիլէյին պէն շիմտի՝ կէօչ էտէճէյիմ՝
կիւնիւ սապր իլէ պէքլէյօրում” :

Սարա շէհրէ չուվալըլա գում կէթի-
րիպ սաթարըտը . հէմ տախի պաղը տէ-
ֆա օրմանլարտան չիլէք . վէ գօճա եէմիշի
վէ սայըր մէյվէլէր . տէվշիրիպ՝ կէթիրիը
չարշըտա սաթարըտը . վէ եէյէճէք սա-
թուն ալըրըտը : Ալէ եօլտա կիտէր ի-
քէն ասլա սաղընա սօլունա պագմազըտը ,
իլա պիւթիւն պիւթիւնէ քէնտի թէֆէք-
քիւրլէրինէ տալմըշ օլարագ կիտէրիտի .
վէ եիւրիւր իքէն էլլէրինի կէօյէ գալտը-
րըպ՝ ճան ու տիլտէն տուա՝ էտէյօր կէօ-
րիւնիւրիւտիւ . վէ պա՛ղը տէֆա եօլտա
չօճուգլարա տուա՝ էթմէք վէ Վստուա-
ծաշունչու օգումագ՝ վէ տէրսլէրինէ մու-
գայէթ օլմագ խուսուսունտա պիր գաչ
սէօղ իլէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնկրա ,
օնլարա պիր ալուճ չիլէք եախօտ պիր
էլմա վէրիպ՝ օնլարըն գալպինի քէնտինէ
պէնտ էտէր իտի :

Պիր կիւն աղըր պիր եիւք կէօթիւրիւր
իքէն՝ “Պէօլէ պիր եիւք գալտըրմաղա

գուվվէթին նա՞սրլ եւթիշիյօր" տէյիւ
 օօրտում : "Վ՛՛՛՛՛ տէտի , պիր պէօյիւճէք
 եիւք գալտրրաճաղըմ վազըթ պանա իգ-
 թիլա էտէն գուվվէթի պանա քէրէմ էյլէ
 տէյիւ Վ՛՛՛՛՛ ֆէնտիմէ տում' էտէր' օնտան
 օնկրա եօլումա կիտէրիմ . վէ եիւրիւր ի-
 քէն' քէնտի պիր թանէճիք ()ղլունու պի-
 զիմ ուղլորումազա վէրէն Վէտէրին քէրէ-
 մինի' վէ պիղ կիւնաճքեարլար իչիւն օլ գա-
 տար էզիյէթ չէքէն ()ղլուն ա՛շգընը' կէ-
 լիպ եիւրէյիմիղի քէնտիսինէ մէքեան էթ-
 մէք վէ թէճտիտ էթմէյէ իսթէյէն Վ՛՛՛՛՛ ղիղ
 Վ՛՛՛՛՛ ուճուն մուճապպէթինի ֆիքր էտէրիմ .
 վէ պու թաթլըլըղլա տօլու թէֆէք.քիւրլէր
 գալպիմի էօյլէ' պիր ֆէրրաճլըղլա տօլ-
 տուրուրլար քի , գում չուվալընըն աղըր-
 լըղը սըրթըմտա օլուպ պէնի եօրմասը ճիչ
 վազիֆէմ օլմազ" :

Պիր պաշգա կիւն պիր աղըրճա գում
 չուվալըյլա էվիմին գափուսունուն էօ-
 նիւնտէն կէչտի : Տէօնիւշիւնտէ' սօր-
 տում քի , օ գումու էվինէ կէօթիւրտիւյիւ
 ղէնկին դարը օնա նէ՞ վէրտի . լաքին օ'
 սէօյլէմէյէ իսթէմէտի : Պէն իսէ զանն
 էթտիմ քի , ալտըղընըն միգտարընը պի-

լիրսէմ՝ օնա վերմէյէ ատէթ էթտիյիմ՝
 ճիւղի շէյի օ՛ տէֆա վերմէմ տէյիւ դօր-
 դուսունտան սէօյլէմէյէ իսթէմէյօր, պու-
 նուն իչիւն իգտամ վէ իպրամ էթտիմ :
 Լնճամընտա իգտամըմա տայանամայըպ՝
 թօրպասընտան պիր քէմիք փարչասը չը-
 գարտը՝ քի իւսթիւնտէ փէք աղ էթ վա-
 րտը : Իմաի օնա տէտիմ . “()նուն սա-
 նա վերտիյի հէի պօւ մու տուր . պու
 ղէնկին գարը սանա նամըլ տահա՛ ղիյատէ
 շէյ վերմէտի . պու նէ թամա նէ գատար
 եիւրէք փէքլիյի տիր” : Սարա ճէվապ
 վերտի . “Լ՛՛՛ հֆէնտիմ” տարըլմա . էյի
 պիլիրիտիմ քի , պիր չուվալ դումա գար-
 շըլըգ վերտիյինի սանա կէօսթէրիրսէմ ,
 պու գարըյա տարըլաճա՛գ սըն . օնուն ի-
 չիւն սէնտէն կիլլէմէյէ իսթէտիմ , անճագ
 պունտան սօնկրա ումարըմ քի տահա՛
 մերհամէթլի օլուր : Քադըր Սարայա
 հէր նէ վերիրսէ , Յիսուս օնու էօտէմէք
 վատ էթմիշ տիր տէյիւ պու կիւն ունութ-
 մուշ . լաքին սէն րահաթ օլ . պէն Լ՛ֆէն-
 տիմէ տուա՛ էտէրիմ քի , օնա տահա՛ պիր
 եուամուշագ եիւրէք վերսին” :

Պու գարընըն՝ “Սանա քէօթիւ սէօյլէ-

յէնէ էյի սէօյլէ՝ տէյէնին մէրամընճա
սէօյլէտիյի սէօզլէր իչիւն՝ էօնիւնտէ ու-
թանըր գալտըմ . վէ քէնտիմի՝ տինսիզ
քիմնէլէրին իւղէրինէ կէօքտէն աթէշ
եաղտըրմաղա իսթէյէն սէրթ զայրէթքէշ
Իէսուլլէրէ րուպար էթտիմ . պէօյլէ
մահճուպ տիւշտիյիւմ եօղ իտի : Խմ-
տի պէնտէ պուլոււնան ճիւղի նիյմէթլէրտէն
օնա պիր հիսսէ վէրմէք իչիւն՝ իչէրի կիր-
տիմ, վէ օնա կէթիրիպ վէրտիյիմտէ, օն-
լարը պէօյիւք մէմնունիէթ վէ թէշէքքիւր
իլէ գապուլ էյլէտի, վէ կիտէր օլտու .
լաքին պաղընը գամիունուն էշիյինտէն
տիշարը աթընճա՝ կէրի տէօնիւպ պիր
թէլաշիլէ եիւզիւմէ պաղտը : () վաղըթ
օնա տէտիմ . «Տահա պիր շէյ իսթէ՞րմի-
սին Սարա» : «Սարա» տէտի . վէ չէքինէ-
րէք քէսիք պիր թավըրլա տէտի . «Սալթ
գօրգարըմ քի, զէնկին գարընըն վէրտի-
յինտէն զիյատէ վէրտիյին իչիւն՝ ճէօ-
մէրտ եիւրէյին մաղըրուլուգ կէթիրմէ-
յէ» : () նուն սէրպէսթիյէթ վէ Քրիս-
թիանճա սատաղաթ նիշանէսի պանա էօյ-
լէ թէսիր էթտի քի՝ կէօզլէրիմտէն եաշ
կէլտի . վէ տէտիմ . «Փէ՛ք էյի Սարա .

օլ զէնկին գարըյա մէրհամէթլի եիւրէք վէրսին տէյիւ Վլահա րէճա էթտիյին վազըթ, պէնիմ իչիւն տէ՛ պանա մաղրուրլուգտան խալի պիր եիւրէք վէրմէսի իչիւն տուա՛ էթմէյէ ունո՛ւթմա՛". վէ օ՛ սէվինէրէք "Վ՛վվէթ՝ փէ՛ք էյի, էտէ՛րիմ" տէյիպ կիթտի :

Վէնտի Վրիսթիանճա ախէազընըն պիր ախէր նիշանը տահա՛ Վլահըն էվինէ օլան մուհապպէթի իտի : Համա Փէնա օլ տուղունտա՛ վէ զէնկինլէրին տուրտուղու մահալ պօշ գալտըղընտա՛ պիլէ՛ օ անլա քիլիսէտէն էքսիլմէղ իտի : Վուպասը հէր նէ գատար եամալը իտի իսէ տէ, եագըշըղընտա կէյինիպ՝ հէր վազըթ քիլիսէյէ էրքէն կէլէնլէրին պիրի պո՛ւ իտի : Աէրջի իիսթիար վէ զայիֆ իտի, անճագ վաղ վազթը սայ քի տայմա այագտա տուրուրուտու. վէ կէօզիւնիւ վաղճընըն իւզէրինտէն անլա գալտըրմաղ ըտը : Պազը քէրրէ օնու քիլիսէնին նէրտիվէնլէրինին իւզէրինտէ ըասթ կէլիրիտիմ, վէ ալդասընը օխշայարագ՝ "Պու կիւնիւ նա՞նըլ կէչիրտին" տէյիւ սօրտուղում վազըթ, պանա ճէվապ վէրիրիտի. "Վ՛վվէթ, էյի

պիր կիւն՝ պալտան թաթլը պիր կիւն կէ-
շիրտիմ” :

() նուն սօնկ տէֆա կէօրմէմ 1817 թա-
քիսինին եաղ մէվսիմինտէ օլտու : Պիր էօ-
քիւյէ կիթմիշ իտի, վէ տէօնիւշիւն պանա
օղրատը : Խմտի կէօրիւշմէմիդ էսնասըն-
տա՝ “Փէք եօրղունում, վէ պիւթիւն
վիւճիւտիմ աղըրըյօր” տէտի. վէ պա-
նա այազլարընը կէօսթէրտի քի, ղայէթ
շիշմիշէրիտի : Ա է պանա տէտի. “Եա-
վաշ եավաշ էօլիւմ եազլաշըյօր. պու
կիւն մէղարըդտա իքէն քէնտիմ քէնտիմէ
տէտիմ քի, աղ վազըթտան սօնկրա Սա-
րա՛ տախի պունտա եաթաճագ տըր” : ()-
նա տէտիմ “Փէք էյի. էօլմէսինի իսթէթ-
միսին. էօլմէյէ հազը՞ր մը սըն” : “Հիսուս
հէր նէ իսթէրսէ եթմէյէ, հազը՞րըմ տէ-
յի ումարըմ. էյէր պանա էօլէճէք սին
տէրսէ, օնա կիթմէմէ ֆէրրա՛հըմ. տա-
հա եաշա՛ վէ չէ՛ք տէրսէ, օնուն իրատէ-
թինէ միւթի՛ օլմաղա հազըր ըմ. պանա
միւնասիպ օլանը Հիսուս պէնտէն էյի
պիլիր : Վաղը տէֆա՛ եիւրէյիմ՝ Հիսու-
սու վէ մէլայիքլէրի վէ իհթիշամտա օլան
ա՛ղիղլէրի կէօրմէք արղուսու իլէ տօլարադ՝

կէօյիւ կէօրիւր կիպի օլուրում, վէ պու
 էօլիւմիւ թէնի՝ պու ֆէնա եիւրէյի իւ
 ղէրիմտէն աթմաղա արղու էտէրիմ քի,
 կիւնա՛հ օլմատըղը մահալէ կիտէյիմ: Ա
 օ ղէման էօիսուսա տէրիմ. Ան քէն
 տի ճէննէթինտէ Սարայա պիր եէր թէ
 տարիգ էթմէյէ՝ վէ օնտան սօնկրա կէ
 լիպ օնու քէնտինէ ալմաղա վատ էթտին.
 իշթէ պունտա՛ պիր չօճուգ կիպի իմ Ա
 ֆէնտիմ. կէրէք կէլիպ սանա գափուշմա
 ղա, կէրէք չաղըրաճաղըն վաղըթա՛տէք
 պունտա էյլէնմէյէ հաղըր ըմ՝:

Իւչ հաֆթա սօնկրա իշիթտիմ քի,
 Սարա տահա՛ էյի պիր տիւնեայա կէչ
 միշ:

ՊԻՐ ԻՅԻՑ ԿԷՄԻՃԻՆԻՆ

ԻՅԼԻԻՄԻԻ

Միւթէպէր պիր քիմսէ՝ պիր կէմիճինին
 Տիքեայէթինի նազլ էտէր, քի օ կէմիճի՝
 Խնկիլիլէրին Պիլէմէնքլէր իլէ Վամփէր-
 տօֆն աչլալարընաա տէնիլ ճէնկի էթալիք-
 լէրի վագըթ՝ Խնկիլիլ գափուտան փաշա-
 նըն կէմիսինտէ իտի. վէ օ՝ պու նազլիյէթի
 օ կէմիտէ Վալճըլըգ խըղմէթինտէ օլան
 Վափուտան փաշանըն խըսըմլարընըն պի-
 րինտէն իշլիթմիշ իտի, քի ճէնք վաղ-
 թընտա զափալլը եարալանանլարըն եարա-
 սընը սարմաղա վէ իշէ եարամաղ օլմուշ
 աղալարընը քէսմէյէ՝ ճէրրաճա եարտըմ
 էտէր իտի: ()նուն նազլի պու. քի, խաս-
 թէլէրին մաճալինէ պիր կէմիճի կէթիրաթի-
 լէր, քի օ՝ պաճագլարընըն իքիսինի տէ
 զայ էթմիշ իտի: Պու վուգուլաթտէն
 պիր դաշ սա՛աթտան սօնկրա օնուն պա-
 ճագլարընը տաճա եօղարտան քէսմէք իդ-
 թիղա էթաթի: Խմտի պու կէմիճի պիր

Եւ մին իլէ տէտի . “Շէրրա՛հ պաշը ,
 զանն էտէրիմ քի պէնտէ սէնին պըչագ-
 լարըն՝ գումպարանըն պաշլատըղընը թէք-
 միլ էտէճէքլէր” : Շէրրա՛հ տէտի . “ Հա-
 գըգաթ՝ ի՛յիտիմ . պիրաղ գորգուլուր քի ,
 տէտիյին կիպի օլաճագ” : Կէմիճի տէտի .
 “Փէք էյի՛ զարարը եօգ կէրչէք պաճագ-
 լարըմ էլտէն կիթտի , պէլքի էօմըի՛ւմ տէ
 կիտէճէք տիր , լաքին” , պիր հիյպէթլի
 եւ մին իլէ տէտի , “ պիղ Ֆիլէմէնքլէրի
 եէնտիք , էվվէթ պիղ օնլարը եէնտիք , վէ
 պունուն իչիւն պիր նա՛արա տաճա չէքէ-
 ճէյիմ . հէյ եէնտի՛ք , եէնտիք” :

Պու ուշագ էյի կէմիճի իտի , վէ ար-
 գատաշլարընըն իչինտէ ճէսարէթի վէ
 եիւրէքլիլիյի իչիւն մէշհուր իտի . լաքին
 իյիտլիքտէ նէ՛ գատար իլէրտէ իտի իսէ ,
 կիւնաճտա տախի օ գատար իլէրի իտի :
 Խնկիլիղ տօնանմասը Ֆիլէմէնքլէրիքի
 իլէ ճէնկէ կէլմէզտէն օն պէշ կիւն գատար
 էվվէլ՝ պու պիր տիւշ կէօրիւպ՝ եիւրէյինէ
 ա՛ղիմ գորգու կիրտի . վէ պունուն իչիւն
 պիր վագըթ քէնտինէ տուտ՛յէ պիր հա-
 վէս կէլտի . լաքին Ալլահըն իւզէրինէ թէ-
 ֆէքքիւր էթմէսի քէնտի մէշրէպինէ մու-

զայնիւր պիւր շէյ օլմաղըլա , կէմիտէքի ար-
 քատաշլարը իլէ իչքի իչէրէք վէ քիւֆիւր
 կիւնաս էտէրէք՝ պու գօրգուլարը եիւրէ-
 յինտէն տէֆ՝ էթմէյէ չալըշտը : Աքին
 զասմէթի նաֆիլէյէ կիթտի . վէ քէնտի
 կիւնասլարընըն վէ Ալասըն վէ էօլիւմիւն
 հադգընա օլան էնտիշէլէր կէճէ կիւնտիւղ
 ֆիքրինի գուշաթտըլար , վէ օնուն աղըն-
 նը մէրագի հիւլէալար ըլա տօլտուրտուլար ,
 քի պու՝ կէրէք պու տիւնեատա վէ կէրէք
 ախրէթտէ պաշընա կէլէճէքլէրին գըլա-
 ղուղ խապէրի իտի : Ամտի թա՛ Պիլէմէնք
 տօնանմասընըն կէօրիւնմէսի՝ վէ կէմիճիլէր
 իլէ օլ ճէնքտէ իղհար էտէճէքլէրի իյիտ-
 լիքլէրի իլէ պուլաճագլարը շէրէֆ խու-
 սուսունտա սէօհպէթլէրէ տալմասընա-
 տէք՝ պու մէրագ օնուն աղընը ֆիքրինի
 զապթ էթմիշ իտի : Պու իքի տօնանմա
 պիւր պիրլէրիյլէ ճէնկէ պաշլայաճագլարը
 վագըթ՝ եիւրէյի քիպար օլան Վափուտան
 Փաշա՛ աքէրինին էօմրիւնիւ էսիրկէտի-
 յինտէն , հէփսինէ էմր էթտի քի , եիւղիւ
 գօյուն կիւվէրթէ իւսթիւնէ գափանսըն-
 լար , վէ թա՛ քի տիւշմանա տահա եադըն կէ-
 լէնէտէք էյլէ գալսընլար . շէյլէ քի , օլ

դէման աթէշէրի տաճա՛ դիյատէ իշ կէօրէ
 պիլսին : Պու էսնաաէ Ինկիլիզ Վապուտան
 Փաշանըն կէմիսի՝ Ֆիլէմէնք տօնանմասընըն
 Նիդամընը պօզմագ վէ դաթարընը քէսմէք
 իչիւն պօյունա կիտէր իքէն , Ֆիլէմէնք կէ-
 միլէրի օնուն իւզէրինէ աթէշ եաղարըրը-
 լարըտը : () վագըթ պու տէտիյիմիդ
 կէմիճի՝ քէնտի էվիլէքի դօրդուլարընըն
 թէսիրինի հէփ պիր թարաֆա պրագըոյ՝
 հիյպէթլի քիւֆիւրլէր իլէ արգատաշլա-
 րընըն կէօզիւնէ վէ աղալարընա վէ ճանը-
 նա սէօյէրէք՝ հէփսինէ տէ կէվէէք վէ
 դօրդագ տէր իտի , քի Ֆիլէմէնքլէրին
 գումպարասընտան վէ կիւլէսինտէն խէ-
 լաս պուլմագ իչիւն՝ գարընլարը իւսթիւնէ
 եէրէ գափանմըշլար ըտը : Վէնտիսի էմ-
 րէ իթա՛աթ էթմէյէճէք օլտու . լաքին
 զապիթանտան պիրիսի եագընլարընտա պու-
 լունմաղ ըլա՝ օնուն հիւքմիւնէ րայէ՛թէն
 պիրաղ իթա՛աթ էտէրէք , աթէշ էթմէյէ
 իղին չըգանատէք՝ էօնիւնտէ տուրան պիր
 վարիլին իւզէրինէ գափանտը : Եմտի օ
 տօղըրուլըքէն , էօթէտէն պիր սալգըմ՝ կէ-
 լիսլ՝ պաճաղընըն պիրինի վէ օպիրինին եա-
 րըսընը կէօթիւրտիւ . անճագ սալգըմըն կէ-

լիշի վէ վաւրմասը էօյէ պիր դաժիլ օլտու
քի, կէրչէք ազալարրնտա պիր սարսըլմա
տույտու, լաքին պաճաղընըն գալանը եւ-
րէ կիւվէրթէյէ տօգանըպ քէնտիսի աէ
տի'ւշմէյինճէ, պաճաղարրնըն կիթմիշ
խտիյինի տույմատը: Իմտի օնուն՝ այագ-
լարրնը քէստիքտէն աօճիքա՝ օնու ֆախար
տէնիլէն մահալտէքի խասթէխանէյէ կէօ-
թիւրտիւլէր. վէ վաժիր գէմանտէն սօնկրա
էնճամը իքի օտուկտան այագ վէ իքի տէ
գօլթուգ տէյնէյի իլէ կէզմէյէ գատիր
օլարագ՝ օրատան չըգտը. լաքին կիւնահ-
լարը քէնտի իւղէրինէ Ալահըն դաղապընը
կէթիրիպ՝ իքի այաղընը դայպ էթտիյի
կիպի, ա'գլընը վէ ճանընը տախի դայպ
էթմէք իճթիմալ օլտուղունու աիւշիւնէ-
րէք՝ եիւրէյի փէք գըրդըն իտի:

Պիր քիլիսէ իշիւն եանընտա սէօհպէթ
օլմաղ ըլա, իշիտիպ՝ խասթէխանէտէն չըգ-
տըղընըն իլք Աիրակիսի ախշամը օրայա
կիթտի. վաղըն թէմէլ քէլամը Սարկոս
աւետարանիչին Ե պապընըն 15 խանէ-
սինտէն շու քէլամ ըտը. «Իմտի Յիսու-
սա կէլտիլէր, վէ ճիննլիյի՝ օլ Աէգէոնու
օլան քիմսէյի՝ կէօրտիւլէր քի՝ կիյինմիշ

վէ ազրլլանմըշ օթուրույօր խտի" : Ս ազճը
 պու ճիննլիյի ալէսսէվիէ կիւնասքեար-
 լարա պիր թասգիդ էմնալ կիպի կէօս-
 թէրտի. լաքին ալէլ խուսուս օ՛ կիւնաս-
 քեարլարա՝ քի փէք ըապըթասըղլըգտա վէ
 սըրասըղլըգտա եաշարլար, քի սէրխօշ օ-
 լուրլար, քիւֆր էտէրլէր, վէ հէմ քէնտի-
 լէրինէ հէմ ախէրինէ զարար էտէրլէր :
 Ս է կիյինմիշ վէ ազրլլանմըշ (Յիսուսուն
 էօնիւնաէ օթուրմասընը՝ Ինճիլ վասի-
 թասի իլէ Մլահա տէօնէն կիւնասքեարըն
 թասվիրի կիպի կէօսթէրտի՝ քի հէր քէսին
 եիւրէյինի ճէլպ էտէր, քի օ՛ կիւնասըն ֆէ-
 նալըղընա՝ քէնտի ճանընըն գըյմէթինէ վէ
 խաչըն իւզէրինաէ էօլէն Վուրթարըճընըն
 գանը պէտէլի հիւրմէթինէ գուրթուլմա-
 նըն իգթիղա օղտուղունա ազլը էյի գան-
 մըշ տըր. վէ պունլարըն միւհատաւը
 իլէ ֆիքրի ըահաթ պուլուպ՝ Վրիստուր
 իլէ վէ օնուն ճէմա՝աթըյլա իլհագ՝ վէ
 Մատուածաշունչուն հիւքմիւնէ միւթի օ-
 լուր, վէ կիւնասքեարլարըն տօսթու օլան
 Լֆէնտիմիղտէն թէրպիյէ վէ նասիհաթ
 ալըր : Պու կէմիճի տիգգաթ ըլա վէ
 թա՝աճիւպ իլէ տիյնէտի, վէ պունա՝ շա-

շար լսող քի՝ օլ գատար ճէմա՝ աթըն իչին-
 տէն վաղճը քէնտինի Փէրք էթմիշ, վէ
 պիր տէ քի՝ օնուն մէշրէպինի վէ ագլընըն
 ճիւմէ հալինի քէնտինէ նագլ էթմիշ. վէ
 զանն էթտի քի, վաղճընըն պու նագլ էթ-
 տիյի՝ քէնտիէօմրիւնիւն նագշի վէ քէնտի
 կիւնահլարընըն էն կիզլիլէրին հիքեա-
 յէթիտիր. վէ պունա փէք զիյատէսիյլէ
 շաշտը գալտը, վէ ագլընա սրղտըրամաղ
 լտը քի, նէ՞ իչիւն պիր վաղճը՝ աղաճ-
 տան այագլը պիր Փագիր կէմիճի իչիւն
 մախսուտ տուրսուն՝ պիր թէքմիլ վաղ
 վէրսին: Պու եիւզտէն օնուն կիւնահլա-
 րը եէնիտէն ագլընա կէլիպ՝ էվվէլքինտէն
 օն գաթ զիյատէ շիտտէթ իլէ օնու գօր-
 գութմաղա պաշլատըլար: Աղ պիր վա-
 գըթ միւտտէթի՝ ումուտ քէսիքլիյի ճա-
 նընը պիւթիւն զապթ էթտի. վէ զանն
 էթտի քի, շիմտի ագլընը չըլտըրտը, էօլէ-
 ճէք՝ վէ ճանը տա զայ օլաճագ տըր: Ա-
 քին վաղճը տէտի քի, Քրիստոս նա՝
 սըլ քի օ՝ Փագիր ճիննլիյի գուրթարմա-
 ղա հաղըր պուլունտու, պունուն կիպի
 կիւնահքեարլարըն էն ալշաղընը վէ քէօ-
 թիւսիւնիւ տէ գուրթարմաղա հաղըր.

տըր . վէ պիր տտէմ օնա ինանտըղը՝ վա-
 գըթտա՝ ա՛գլը պաշընա կէլիր : ()՝ վա-
 գըթ անկլատը քի պիւթիւն էօմրիւ միւտ-
 տէթինտէ քէնտիսինին ագլը պաշընտա
 տէյիլ իմիշ . վէ Յիսուսու սէվմէք վէ օնա
 գուլուգ էթմէք՝ ագլընը պաշընա կէթիր-
 մէք օլաճագ : Յիսուս Քրիստոսուն կիւ-
 նահքեարլարա օլան աճայիպ մուհապպէ-
 թինին հագգընա սէջլէնէնլէրի իշիտէ-
 րէք՝ քէնտիսինէ ումուտ քէսիքլիյի եերինէ
 ումուտ կէլտի . վէ մէլալէթ վէ գօրգու եէ-
 րինէ սէվինճ կէլտի : ()՝ վագըթա դա-
 տար՝ տյաղը կիթտիյի վագըթ վէ գըրըգ-
 լարընը քէստիքլէրի վագըթ պիլէ պիր
 տամլա եաշ տէօքմիւշ օլմայան կէօզլէրի՝
 օ՛լ անտէ սէլ կիպի եաշ ագըտըրըտը .
 վէ սէպէպի օ՛ քի՝ փիւշմանլըղ ըլա սէվինճ
 պիրլիքտէ՝ եիւրէյինի փէք ցնաթտըլար :
 Պիր գաչ հաթթատան սօնկրա պէնի
 կէօրմէյէ կէլտի , վէ քէնտի ճէմի հիքեա-
 յէսինի վէ պաշընա կէլէնլէրի պանա նագլ
 էյլէտի :

Պիր սէնէտէն աղ զիյատէճէ կէչիպ՝ սա-
 հիհ վէ միւհքէմ Քրիսթիան օլտուղունա
 ագլը եաթաճագ իսպաթլար կէօսթէրտիք-

տէն սօնկրա՝ պիղիմ Վիլիսէյէ աղա դա-
 պուլ օլունտու: Պիր դաչ հաֆթա վար
 տրք քի, խասթէ օլտուղունու իշխտիպ՝
 կէօրմէյէ կիթտիմ. վէ օտասընա կիրիյօր-
 քէն, պանա տէտի. «Վէլ էյ Ալահըն
 ատէմի, չօգտան պերի տիր քի սէնի կէօր-
 մէք վէ ֆիքրիմին մուծլու հալինի սանա
 թարիֆ էթմէք իսթէրիմ. զանն էտէրիմ
 քի չօգ վարմապ՝ էօլէճէյիմ. լաքին
 շիմտի պանա էօլիմ գօրգուլու պիր շէյ
 տէյիլ տիր: Լօլումին տիրքէնի կիւնահ
 տրք. լաքին Ալահըմա շուքիւրլէր օլտուն.
 Յիսուս Վրիստոսուն վասիթասի իլէ պէն
 եէնտիմ. ճէննէթէ կիտէյօրում: Ա՛հ,
 Յիսուս պէնիմ իչիւն նէլէր էթտի, քի
 պէն ինսան ճինսինտէ պուլունան վէք
 քէօթիւ կիւնահքեարլարըն պիրիսի իմ»: Լօլմէսինտէն
 աղ էվլէլճէ՝ էօմրիւնիւն սօնունու
 եադըն կէօրտիյիւնտէ՝ տէտի. «Չօգ
 վազըթ էօյլէ տիւշիւնմիւշ իտիմ
 քի, էօլմէք աղըր պիր շէյ տիր. լաքին
 շիմտի պուլույօրում քի, չօգ թաթլը շէյ
 իմիշ. Յիսուս Վրիստոսուն հազըր պու-
 լունմասը օնու գօլայլատրյօր: Ալահըն
 կիւնահքեարլարա օլան մուհապպէթինի

տիւշիւներէք, վէ պէն գուրթարըճում իւրէ
 օլաճաղըմը՝ վէ շու պօղուգ եիւրէքտէն
 խէլաս օլուպ էպէտի Ալլահըն հուղուրու-
 նա նայիլ օլաճաղըմը միւլահաղա էտէրէք
 պանա էօյլէ՝ պիր սէվինճ կէլիյօր քի, պէօ-
 յիւքլիւյիւնիւ թարիֆ էտէմէմ: Ալլահ ի-
 չիւն վէ քէնտիմ իչիւն վէ օպիր տիւնեա ի-
 չիւն շիմտիքի տիւշիւնտիւքլէրիմ՝ կէմիտէ
 այաղլարըմը թօփ կէօթիւրտիւյիւ վաղըթ
 տիւշիւնտիւյիւմ գէմանտէն նէ գատար
 ֆարգլը տըր. ճնլարը դայպ էթմէմ պանա
 գըյմէթլի պիր շէյ իմիշ: Այկէր պաճաղ-
 լարըմ կիթմիշ օլմայայըտը՝ գապիլ տիր քի
 ճանըմը դայպ էտէր իտիմ: Սոնկրա
 էլլէրինի եօգարը գալտըրըպ՝ պիր պիրինէ
 գափուշտուրտու, վէ կէօղլէրինէ բուհանի
 դայրէթտէն իւղիւնտէն աշաղը ադան
 եաշլարըն արասընտա պիր փարըլթը կէ-
 լէրէք տէտի. «Այ պէնիմ սէվկիւլիւ
 էֆէնտիմ՝ սանա բէճա՝ էտէրիմ, քի նէ՝
 վաղըթ էօլիւրսէմ, շու ֆագիր կէմիճի իւ-
 ղէրինէ պիր ճէնաղէ վաղը սէօյլէյէսին. վէ
 պաշգալարընա՝ իուսուսա պէնիմ էվփէլ-
 տէն պիր շէյ պիլմէղ վէ ֆէնա օլտուղում
 կիպի օլան կէմիճիլէրէ սէօյլէյէսին, քի

զազալլը իմանսրդ Վեորդ՝ Յիսուս Քրիս-
 տոսուն գանը վասիթասի իլէ Մլաճըն ին-
 տինտէ ինայէթ պուլտու : Ալ է օնլարա
 սէօյլէ՝ քի, պէն պու ինայէթի պուլտուդ-
 տան սօնկրա, ումուտունու քէսմէյէ օնլա-
 րըն Տիչ պիրիսինին հագգը օլմաղ, օնլա-
 րա տահա նէ՝ տէմէլի իսէ՝ սէն պէնտէն է-
 յի պիլիրսին. լաքին օնլարա թէսիրլէ
 սէօյլէ՝ վէ Մլաճ վէրսին քի պէնիմ քէօ-
 թիւ գօմշուլարլմ վէ կէմիճի եօլտաշլա-
 րլմ՝ Մլաճտան Վեորդ կիպի ինայէթ
 պուլտունլար՝ : Տահա զիյատէ շէյլէր
 սէօյլէտի. անճագ սօն լագըրտըսը պու
 օլտու. «Մլէլուիա, ալէլուիա» :

Ալէր պէօյլէ պիր ճան ճէսարէթի վէ
 գուվլէթինին էսէրի գալմաղա լայրդ պիր
 շէյ իսէ, Վեորդուն էօլիւմ տէօշէյինտէ
 Յիսուս Քրիստոսուն իմանը հագգընա
 վէրտիյի շահատէթի նագլ էթմէյի՝ կէրէք
 Վեորդուն զիքրի իչիւն վէ կէրէք խու-
 սուսա Մլաճըն ինայէթինին շէրէֆի խաթ-
 րը իչիւն քէնտիմիղէ Փարիզէյի զիմմէթ
 սայտըդ : Վեա՛շքի պունու պիղէ նագլ
 էտէնլէր՝ պէօյլէ պիր ճահիլ վէ քիւֆիւր-
 պաղ կիւնահքեարըն սօնկ վագթընտա եա-

Նրնտա պուլունայրտըլար . օ զէման մու-
 հապպէթլի Վուրթարըճըմըղըն միւրիւմ-
 վէթ ու իհսանընըն թաթըլ վէ թէսիրլի
 դուվվէթիյլէ՝ օնտա նէ՛ աճայիպ թէպ-
 տիլաթլար օլտուղունու կէօրիւրլէրիտի :

ՊԻՐ ԱՅԳԷՐ ԶԱՊԻԹԻՆԻՆ

Է ՀԼԻՆԻՆ ՎԵՓԱԹԸ

Պիր Պրանսրդ օֆիշիալն էհլի՝ հա-
րէքէթի տիւննապի վէ հաֆիֆ պիր կէնճ
գարը իտի : Պու գարը՝ պիր աղըր խաս-
թալըդ իլէ տէօշէյէ եաթըպ՝ հալի օլ տէ-
րէճէ ֆէնալաշար քի քէնտիսինէ պիլէ էօ-
լիւմիւ փէք եագըն կէօրիւնիւրիւտիւ :
Պու սահիհ վէ եագըն էօլիւմիւն միւհա-
ղասը՝ օնուն ագընը պաշընա կէթիրտի ,
վէ օնու քէնտի քէնտինէ պիր գաջ կիւն-
տէն , եախօտ իհթիմալ քի պիր գաջ
սա՛աթտան սօնկրա՝ Ալլահըն հուղուրու-
նա չըգմագ իճապ էտինճէ օնտա նա՛սըլ
գապուլ օլունաճաղըմ տէյիւ թէֆէք-
քիւր էթմէյէ օնու մէճպուր էյլէտի :
Աքին էօլիւմիւն եագլաշմասը էօյլէ պիր
մաշալա տըր քի , չօգ խսյալար տաղըտըր ,
վէ պիղիմ էօմրիւմիւղտէ կիղէնմիշ չօգ
քէյֆ գաջըրան կէրչէք շէյլէր աշիքեար
էտէր , օնուն իչիւն պու գարը քէնտինին

իշպու թուժտուղու եօլ Ննճիլին էմթ
 էթտիյի թէմիղլիքտէն ուղագ օլտու-
 ղունու՝ վէ օլ գատար թագսիրաթ իլէ
 լէքէլէնմիշ օլմաղըլա՝ քէնտիսի ՆլաՏըն
 ղաղէպինէ միւսթաՏագ օլտուղունու պիլ-
 մէղ տէյիլ իտի : Նմտի պունուն իւղէրի-
 նէ՝ գօրգու իլէ վաֆիր ղէման տիւշիւն-
 տիւ . վէ խաթրընա՝ պաղէն պիր ատիլ վէ
 ինթիգամ ալըճը ՆլաՏ կէթիրիր իտի ,
 պաղէն տէ՝ ՆլաՏը պիր ա՛ֆիլ էտիճի վէ
 եումշագ եիւրէքի Ֆէտէր կիպի Փիքրինէ
 կէթիրմէյէ քէնտինէ զօր էտէր իտի : Օւ-
 միրի քէնտինէ պիր գօրգուլաճագ կէր-
 չէքլիք աշիքեար էթտիյի ղէման , ծնուն
 իւղէրինէ պիր գաչ տագիգէ թէֆէքքիւր
 էտէր իտի . վէ խայալընըն էօնիւնտէ էղի-
 յէթլի պիր ախրէթ շէքլի պիր չօգ ղէման
 նագշ օլունունճա , կէօղլէրինի գափսյա-
 րագ՝ իքի էլի իլէ եիւղիւնիւ էօրթէր իտի ,
 կէօյա քի պու թափըրլա Փիքրինճէ քէնտի-
 նի գօվալայան թասվիրի գաչորա պիլէճէք
 տիր : Նլինտէն կէլսէ , եիւրէյինին վուր-
 մասընը՝ տա տուրտուրաճագ , նէֆէսինի՝
 տէ ղապթ էտէճէք , էօմրիւնի՛ւ տէ մաՏվ
 էտէճէք՝ թէք օ թէֆէքքիւրլէրտէ պու-

շունամասրն՝ լաքին չի՛ փայտէ . պիլմէմէդ-
 լիյէ վուրմաղա պօշունա ճէհա էտէր .
 սաղ քիմսէլէրին գանա՛աթ էթտիյի շու-
 Վլահ քէրիմ տիր , նէտէն խալդ օլտու-
 ղումուղու քէնտի պիլի՛ր ա՛՝ պէհանէսիիլէ
 քէնտինի ալտաթմաղա նաֆիլէ չալըջըր .
 եա՛ էյիյի եա քէօթիւյիւ սէչմէյէ իրա-
 տէթ էլինտէ՛ իտի . սէն քէօթիւյիւ էֆզէլ
 թութտուն , օնու պիլէրէք վէ իտթէյէ-
 րէք իշլէտին . հաղճա ճէղասրնը չէքէճէք-
 սին . նիհայէթի , դամիրիյլէ ճէղատան
 գուրթուլմաղա արզուսու՝ պիրպիրիյլէ
 ճէնքլէշէ ճէնքլէշէ եօրուլարագ , պիր
 Վուհապն չաղըրթմաղա գարար վէր-
 տի : Խմտի պուլունտուղու քիւչիւք շէ-
 հիրտէ օլան քէնտի այնընճա կարգաւո-
 ղունու չաղըրթտը : Պու կարգաւոր՝ մէք-
 թէպտէն հէնիղ չըգմըշ պիր տէլիգանը օ-
 շուպ՝ ի՛լմի իլահիյէ րաճիօնլու թէսմիյէ
 օլունան ֆըրգասընըն գանունլարընա դա-
 հիպ օլմուշ իտի . վէ պու ֆըրգանըն
 պաշլըճա մագսուտու՝ Վստուածաշունչուն
 իլհամընը սատէճէ տի՛նի թապիյիյէ մու-
 թապըգ էթմէքտէն իպարէթ տիր . եա-
 նի՛ պիր Վլահա վէ պիր ախրէթէ ինան-

մադ տըր : Կարգաւոր եաթաղոնըն եա-
նընտա օթուրո՛ւր օթուրմադ՝ էօլիւմիւնէ
եադլաշմըշ կէնճ գարը՝ կարգաւորա շու-
սէօհպէթի էթտի . «Վ՝Փէնտիմ, սիդի չա-
ղըրթտըղըմտա՝ սիդտէն պիր դաչ քէլամ
թէսէլլի ալմագ ումուտունտայրտըմ . մէ-
րամըմ՝ ախրէթտէ պանա հաղըրլանմըշ
օլան հադդ զադէպտէն գուրթուլմագ ի-
չիւն՝ պանա պու տիւնեատա էտէճէք նէ՞
վար օլտուղունու սանա սօրմաղ ըտը . ան-
ճագ օնտան սօնկրա տիւշիւնտիւլիւմ ,
սիդէ զահմէթ վէրտիյիմէ փիւշման օլ-
տում : Պիլիյօրում , թէշըիֆինիզ պա-
նա մէնֆա՛աթսըղ օլաճագ . պանա նէ՞
եօլար թէքլիֆ էտէճէյինիլի տիւշիւն-
տիւմ , վէ օնլարը պիր չօդ վադըթ տիւ-
շիւնտիւմ . պէնի եարամաղ էօմրիւմէ՝ վէ
Նլահըն առալէթինէ նապարէն պիլիյօ-
րում , էվվէթ՝ պիլիյօրում քի՛ պանա
տէյէպիլէճէքլէրինիզին հէ՛փսի տէ ֆայ-
տէսիզ օլաճագ . տիւնեատա ա՛սլա հի՛չ
պիր շէյ պէնի գուրթարամաղ” :

Նշօլէճէք քիմնէլէրտէ նատիր պուլունուր
պէջլէ պիր լիսան՝ կէնճ կարգաւորուն
եիւրէյինէ տօգանտը վէ ճէվապ վէրմէ-

յէ հաղըր օլտուգտա՝ գարը հայգըրարագ
 սէօղիւնիւն էօնիւնիւ ալտը, վէ տէտի.
 “Վճվաճ՝ խաճըր, խաճըր. էյէր պէնիմ
 էօմրիւմիւ՝ պէնիմ միւսիպէթ վէ փիսլիգ
 իլէ մէքրո՞ւհ օլմուշ էօմրիւմիւ թանըմըշ
 օլսան, Վլլահը ունութմամը, պէնիմ ճէ-
 մի ֆարիպէի զիմմէթիմ օլան պօրճլարը-
 մը թէրք էտիպ խօր կէօրտիւյիւմիւ պիլ-
 սէն, էյվաճ՝ սէ՞ն տէ պէնիմ իլէ գարար
 վերիւր իտին քի, ճէղատան գուրթուլմամ
 միւմքիւն տէյիլ տիր: Վ՛հ հէյպէթլի կէր-
 չէքլիք”: Շաճիլ կարգաւոր՝ պէօյլէ սա-
 հիհ վէ թէհլիքէլի վէ գօյկուն խասթէլիյէ
 նէ չարէ էտէճէյինի փէք էյի պիլմէզ իտի,
 անճագ պիր ճէվապ վերմիշ պուլունմագ
 իչիւն՝ տէտի. “Վաքին պէլքի պիր ումուտ
 քէօշէսի վէ պիր չարէ օլուր”: Վարը իսէ
 պիր ումուտ քէսիքլիյի իլէ ճէվապ վերիպ
 տէտի. “Վաճըր, անլա չարէ եօգ տուր,
 հի՛չ եօգ տուր: Սո՛ւս օլ. սէն պանա նէ՛
 տէյէճէք իսէն՝ պէն էվվէլտէն պիլիրիմ.
 պունլար հէփսի զայիֆ տիր, պիլիյօրում,
 տույայօրում, Օլամիրիմ պանա սէօյ-
 լէյօր: Պանա նէ՞ էօյիւտ վերէպիլիրսին.
 սատագա՞ վերմէք մի: Վաքին էօլիւմտէն

Եթի տարմ ուղագ՝ ճէհէնէմ գորգուսու
 իչիւն վերիլէն սատագանըն՝ Ալլահ ինտին
 տէ նէ՞ գըյմէթի օլա պիլիւր , գալպիմտէ
 մէրհամէթ օլմայարագ՝ գապահաթլը խէվֆ
 իլէ կիպի սատագա վերմէք՝ կէօյա էօ-
 լիւմ սիճիլի վերիլէճէք վագըթտա հաքիմէ
 րուշվէթ վերմէք կիպի տիր : Խա՛յրը
 պէն ալթուկարըմ իլէ ճէհէնէմ չուգուր-
 լարընը տօլտուրմադա գատրը օլսամ պիլէ ,
 Ալլահ եինէ օնտա պանա եէր պուլուր :
 Տէյէճէքսին քի , եօլումու տէյիշտիրէ-
 յիմ , վէ կէլէճէք վագթըմը կէչէն վա-
 գըթլար կիպի կէչի՛րմէյիմ , լաքին շիմ-
 տի պունուկ վագթը տէյիլ . պու կիւն պիլ
 գաչ սա՛աթտէն՝ պիր գաչ տագիգէտէն
 սօնկրա էօլէճէյիմ : Խա՛յրը իսթէրսին՝
 քի պէն խա՛յրը ամէլէր իշլէյիմ . թէմիդ
 ա՛ղիղճէ կէչինէյիմ . վագթըմ էքսիլի-
 յօր , էօլիւմ պուրտա տըր , վէ օնուկ ար-
 գասընտան շէրա՛աթ վար : Ա՛հ՝ եկէր
 եիրմի երլ տահա էօմրիւմ օլա՛յրտը՝ նա՛-
 սըլ պիւթիւն պիւթիւնէ Ալլահըմա վէ
 Ֆաղիլէթէ վերիւր իտիմ : Ալաքին խա՛յրը ,
 պէնիմ իչիւն դա՛յրը վագըթ եօգ : Պա-
 նա շունո՞ւ մու տէյէճէքսին , քի էյի ամէլ

էքսիյիւնիւն եւրիւնի Տիւտէյիւնիսէ թէվպէ
տօլտուրուր : Անճադ էօլիւմ սա'աթըն-
տա քօրգու պէլասը օլան թէվպէ՝ Ալլահա
նէյէ՞ եարար . փէք պէյիւք կիւնահ-
քեարլար , վէ քիւֆիւր աղղընտա իքէն
ճան վէրէն քիւֆիւրպաղլար պիլէ պու
թարղ թէվպէ էտէրլէր . տիւշէն մէլա-
յիքլէրին տէ հագղընտա շիւպհէ եօգ քի ,
ղայպ էթտիքլէրի տէվլէթէ տէյիւնիւրլէր :
«Անա էօյլէ կէլիւ քի , պէնիմ պու սա'աթ-
տա էտէճէյիմ թէվպէ կիւնահլարլմը՝ օ-
քիւֆիւրպաղլարըն նէտամէթի օնլարըն
քիւֆիւրլէրինի՝ վէ շէյթանլարընքը՝ ճէ-
հէննէմէ եագըշըր խըրսլարընը սիլտիյիւն-
տէն զիյատէ սիլէմէղ : Ա՛հ , Ալլահը՛մ
Ալլահը՛մ , 'նէ՛ եափմալը՝ : Օ, ալալը,
դարը ումուտսուղլուղընտան էլլէրինի օ-
վուշտուրարադ պաղըրըրտը : «Աէ՞ եափ-
մալը , դայրի չարէ եօգ , ատալէթէ միւ-
քեաֆաթ էտէճէք դայրի եօլ եօգ . աման
Ալլահըմ : Աա՛դ էֆէնտիմ . պէնի հէօքմ
օլմագտան էսիրկէմէք իշիւն՝ վէ ճէննէթի
գաղանմամ դապիլլի օլմագ իշիւն՝ լաղըմ
քի . . . միւմքինսիղ շէյ լաղըմ . լաղըմ քի ,
Ալլահ օնու պանա պաղըշլասըն , պանա

գաղանտը՝ րմասըն, իլլա պանա պաղըշլա-
սըն . . . ճանըմըն սաղըղընա զահմէթ
չէքմէք լազըմ՝ օ՛լմաւըն . ճէննէթի հէ՛մէն
ալայըմ . Ալլահ պէնտէն պիր շէյ իսթէ-
մէսին, մէ՛ճճանէն հէփսինի պաղըշլասըն,
հէփսինի, օլ վազըթ ումուտում օլա պի-
լիր . լաքին պուճսուզ չարէ եօդ . . . իա՛-
յըր, չարէ եօ՛դ՝ դայալ օլմուշում տուր՝ :
Տէլիգանը կարդաւոր օնտա սուգուլթ մէ
հայրան տուրույօրուտու, մէ նէ՛ ճէվապ
վերէճէյինի պիլմէզ իտի : Քէնտի մէ-
րէճէյի թէսէլիլէրին Փայտէսիզ օլտու-
ղունու քէնտի՛ տէ պիլիր իտի . քէնտինէ
անճագ պիր եօլ գալմըշ ըար . օնու տա
գուլլանմազա իսթէմէզ իտի : () Էյի պի-
լիր իտի քի, պազը Քրիսթիանլար՝ կիւ-
նահարըն միւսթաքիլէն ա՛ֆփընը մէ ճէն-
նէթին մէճճանէն վերիլմէսինի վատ օլմուշ
Խնճիլտէ պուլուրլար, մէ օնլարըն Փիքրին-
ճէ պիր ատէմ՝ Հիսուս Քրիստոս պիզիմ
իշիւն քէնտի փէտէրինին առալէթինէ միւ-
քեաֆաթ էթմիշ օլմաղըլա, սալթ Ալլահըն
ինայէթի իլէ գուրթուլա պիլիր : Քրիս-
թիանլար պու իթիգատը Խնճիլին հա՛նկը
սէօզլէրինէ իսպաթ էթտիլէրինի՛ տէ էյի

պիլի՛ր իտի : Պու՛նլարը հեփ պիլի՛ր իտի ,
 լաքին հի՛չ պիրինէ ինանմաղըտը . վէ օ-
 րատա՛ պու գարըյա պիր թէսէլլի վէրմէք
 արզուսու պիր թարաֆտան՝ քէնտի դա-
 միրինէ գարշը պի՛ր լուղէթ աղղընտան
 չըգարմամագ մէրամը պիր թարաֆտան՝
 իքի գըլըճ արասընտա գալմըշ կիպի ի-
 տի : Զէր պիր սանիյէնին կէչմէսի քէն-
 տինէ պիր ազապ օլուրուտու . ֆիքրինտէ
 չօգ աղըր միւլահաղալար տօլմուշ թըգըլ-
 մըշլարըտը : Լ՛նճագ՝ քէնտի քէնտինէ
 ֆիքր էթտի քի , էկէր պու իթիգատ սահիհ
 իսէ տէ՛ պէն պու գարըյա օնու խապէր
 վէրմէտէն կէրի տուրուսամ , օնուն ճա-
 նընը դայպ էտէն պէ՛ն օլաճաղըմ : Լ՛ն-
 ճագ շիմտի օնա՛ պէնիմ գանմատըղըմ շէ-
 յի սէօյլէյի՞մ մի . խայրը , խայրը , հի՛չ
 օլմաղ . նէ՛ եափմալը եա՛ Լ՛լահըմ , նէ՛
 եափմալը . . . ” : Խասթէ՛ եօրկունլուգ-
 տան հալի գալմայրապ՝ տիւշմիւշ եաթմըշ ը-
 տը . հիչ գըմըլտանմա եօ՛գ , պիւթիւն ու-
 մուտ քէօշէլէրինի պիթիրմիշ , վէ սաղ
 սաղ շէյթանա թէպիմ օլմուշ կիպի գալ-
 մըշ : Կարգաւոր իչիւն պու պիր հիյ-
 պէթլի սէյրան ըտը , սըգլէթի թապիր օ-

լուսնուր մերթէպէտէ տէյիլ իտի : Իմտի
 պիրտէն պիրէ կէօղէրինի կէօյէ տօղրուլ-
 տու, վէ տուտաղլարը թիթրէյէրէք պիր
 իքի լուղէթ փէփէլէր կիպի օլուպ' "Վէ'
 եափմալը Վ'լլաՏըմ', նէ' եափմալը" տէ-
 միշ կիպի զանն օլունտու, վէ անիտէ էն-
 ճամ գարարը վէրտի . վէ Յիսուս Քրիստո-
 սուն էօլմէսիյլէ մէ'ճճանէն գուրթուլմա
 իթիգաթընըն եալան կէրէք օլմասընա Տիճ
 թէլաշ էթմէյէրէք' էօլիւմ Տիյէթինտէ
 օլան գարըյա' քէնտինտէն Տիճ պիր մա-
 նա իլավէ էթմէյէրէք' Վստուածաշուն-
 չուն պու իթիգատա իսպաթ տէնիլէն քէ-
 լամլարընը օղումաղա պաշլատը . վէ գա-
 րըյա տէօնիւպ' Վստուածաշունչուն քեա-
 ղըտլարընը չէվիրմէտէ տէտի . "Տիյնէ'
 պէն ինսա"ն ըմ', սուս օլույօրում . անճագ
 ՎլլաՏ սէօլէյէճէք . իշթէ օնուն Սէօղիւ ,
 տիյնէ' : Վյա' ճիւմիլէ եօրուլմուշլար վէ
 եիւքլէնմիշլէր' պանա' կէլին, վէ պէն սիղէ
 րաՏաթ վէրէյիմ' . . . պօյունտրուղում
 լաթիֆ' վէ եիւքիւմ Տաֆիֆ տիր (Ա) :
 Օյիրա զայ' օլմուշու արամաղա վէ գուր-

Թաթրմադա կէլտիմ (Ա) : Սաառդ չըգարան՝
 պէն իմ (Բ) : Տիւնեանըն կիւնահընը
 գալտըրան պէն իմ (Գ) : Շանըմը չօգ-
 լար պէտէլինէ ֆիտաէտէրիմ (Դ) : Թէնի-
 մի տիւնեանըն հայաթը իչիւն վէրիւրիմ (Ե) :
 Ալլահ պու տիւնեայը պու գատար սէվտի
 քի՝ քէնտի պիրիճիք օղլունու վէրտի , Թա
 քի հէր օնա ինանան՝ զայ՝ օլմայա , իլլա
 էպէտի հայաթա մալիք օլա (Զ) : Բապպ
 Հիսուս Քրիստոսա իման կէթիր , վէ
 խէլաս պուլասըն (Է) : Հիչ պիր Թէն Նօ-
 մօս ամէլլէրի իլէ սաառդ չըգամադ (Ը) :
 Պէնիմ գանըմ չօգլար իչիւն տէօքիւլմիւշ
 տիւր (Թ) : Ալլահ հէփիսինի իթաաթսըդ-
 ըրդ ալթընա գափատը , Թա քի հէփիսինէ
 ամէրհամէթ էտէ (Ժ) : Քրիստոս Հիսուս
 տա օլան ֆիտանըն վասիթասի իլէ ճապա
 տաառդ չըգարլար (ԺԱ) : Սիդէ Ալլահտան
 ֆիլմ վէ սատագաթ վէ ա՛ղիզլիք վէ ֆիտա օ-
 լան Հիսուս Քրիստոս տուր (ԺԲ) : () պէն՝

(Ա) Ղուկ . ԺԹ . 10 : (Բ) Հռովմ . Ը . 33 :
 (Գ) Յովհ . Ա . 29 : (Դ) Մատթ . Ի . 28 , վէ
 Մարկ . Ժ . 45 : (Ե) Յովհ . Զ . 51 : (Զ) Յովհ .
 Գ . 16 : (Է) Գործ . ԺԶ . 31 : (Ը) Հռովմ .
 Գ . 20 : (Թ) Մարկ . ԺԴ . 24 : (Ժ) Հռովմ .
 ԺԱ . 32 : (ԺԱ) Հռովմ . Գ . 24 : (ԺԲ) Ա Կորնթ .
 Ա . 30 :

գապահաթլարընը քէնտիմ իչիւն մահվ է-
տէն վէ կիւնահլարընը խաթըրա կէթիրմէ-
յէն պէն իմ (Ա) : Քապա տէյօր քի,
էկէր կիւնահլարընըզ գըրմըզ կիպի օլ-
սա, գար կիպի աղարածագլար, վէ է-
կէր կիւվէզ կիպի գըրմըզը օլսալար,
եափաղը կիպի պէյազ օլածագլար (Բ) :
Պիզ տախի պիր զէման հէփիմիզ թէ-
նիմիզին արզուլարընձա կէչինիպ՝ թէ-
նին վէ էֆքեարըն իրատէթլերինի էտէր
իտիք, վէ պագիլէր կիպի թապիա՝թ-
տէն զաղապ օղուլարը իտիք : Ամմա
Ալլահ՝ մէրհամէթտէ զանի օլմաղըլա, պի-
ղի սէվտիյի քէնտինին ազիմ մուհապ-
պէթի իչիւն, պիզ սուչլարտա էօլիւլէր
իքէն տախի՝ պիզի Վրիստոսուն պիլէսին-
ձէ տիրիլթտի . ինայէն իլէ խէլաս օլ-
մուշսունուզ (Գ) : Ամմա խէլաս էտիճի-
միզ Ալլահըն էյլիյի վէ ինսան սէվիճի-
լիյի զահիր օլտուղու զէման, պիզի՝ իշ-
լէտիյիմիզ սատագաթտա օլան ա՝մէլէր
իլէ տէյիլ՝ իլլա քէնտի մէրհամէթինէ կէօրէ
խէլաս էյլէտի, թէքրար տօղուշ եայդա-

(Ա) Եսայ . ԽԳ . 25 : (Բ) Եսայ . Ա . 18 :
(Գ) Եփես . Բ . 3 . 6 :

մասը՝ վէ Մ' զիւլ Րուհ եէնիլէմէսի վասի-
թասի իլէ, քի օնու խէլաս էտիճիմիդ
(Յիսուս Վրիստոսուն վասիթասի իլէ իւ-
ղէրիմիդէ զանիմէթ իլէ տէօքտիւ. շէջլէ
քի, օնուն ի՞նչայէնի էլէ սատրգլանտըղը-
մըղտան սօնկրա՝ էպէտի հայաթ իւմիտի
միւճիպինճէ վարիսլէր օլալըմ" (Ա) :

Պու Մ' լահանի քէլամլար կարգաւորուն
ազգլնտան չըգտըղճա՝ էօլմէք իւզըէ օլան
խասթէնին եիւրէյինէ գուվվէթ վէրիճի
փէլէսէնկ էնէյօր կիպի օլուրուտու, քի
եամվաշ եամվաշ տիգգաթա պաշլատը, գու-
լագ վէրտի, վէ կէօղիւնիւ Մ' ստուածա-
շունչուն իւղէրինէ տիքիպ՝ զանն էտէրսին
ա՛շգ իլէ հէր պիր հարֆընը հարարէթ-
լի գալպինի սօղոթմաղա էնէյօր չիղ
տամլալարը կիպի էմէր իտի : Ելք էվվէլ
լէհճէսինտէ պիր թէաճճիւպ նագշ օլուն-
տու : աղ սօնկրա տուտագլարընա պիր
կիւլիւմսիւլիւք կիպի կէլտի : վէ սիմասընա
նուր կէլտի, պիր տագիգէ գատար էլլէրի
պիր պիրինէ գավուշտուլար, վէ հարա-
րէթ իլէ տուա՛յա մէշղուլ օլմուշ կիպի
կէօրիւնիւրիւտիւ, քի, օ՛, գուվվէթինի

(Ա) Տիտ . Գ . 4—7 :

տիւքէթտի : Պիր գաջ տաղիդէ տաճա
սօնկրա՝ կէօղլէրի գափանմըշլարրտը . դօլ-
լար տիւշմիւշ , աղըղ գափանմըշ , լէհճէ-
սինի էօլիւ պէնդի պիւրիւմիւշ իտի , քէն-
տիսի զայրը եօղ իտի . ճան կիթմիւշ ի-
տի . . . ճէննէթէ՞ մի ճէհէննէմէ՞ մի . . .
օնու Նլաճ պիլիր :

Աէնճ կարգաւոր իսէ էվինէ կիտիպ պիր
Նստուածաշունչ իլէ քէնտի խալվէթ օ-
տասընա գափանտը , վէ էյի պիլտիյի սա-
հիֆէլէրինտէ օգուտու՝ կէօղտէն կիշիրտի ,
քի օ վադրթա տէք օնլարը փէք նատիր օ-
գումուշ իտի : Շ իմտի սէրպէսթ ֆիքր
իլէ պու քէլամլարը ըէտտ էթմէք իշիւն
տէյիլ՝ իլլա անկլամագ իշիւն տէֆա տէֆա
օգուտու . վէ էվվէլտէն օլ սէօղլէրտէ
պուլտուղու ֆիքիրտէն պիւթիւն պիւթիւնէ
ֆէրգլի ֆիքր պուլտու : Պու վէճհիլէ քէն-
տի տէ իղլամ օլտու թանըմաղա քի՝ մէճճա-
նէն տէմէք՝ մէճճանէն տէմէք տիր , իհսան՝
իհսան տէմէք տիր . ա՛ֆվ , խէլաս , գուրթու-
լուշ լուղէթլէրին թէրճիւմէսի՝ տէ՝ ա՛ֆվ վէ
խէլաս վէ գուրթուլուշ օլմալը տըր : Ննկ-
լատը քի , պու լուղէթլէրէ իլմ մարիֆէ-
թիյլէ չօղունա մանէալար վէրմէք՝ Նս-
տուածաշունչ իլէ միւճատէլէ էթմէք մէ՞

րամբոյլա ըմբշ. վէ պունլարըն ճէմիսինին
 խիւլասասը օ' իմիշ քի, ֆիլ հագիգէ' ին-
 սան տէյի'լ քէնտի ամէլի իլէ' իլլա սալթ
 Վուրթարըճըմիլ Յիսուս Քրիստոսա ի-
 նանմաղըլա վէ սա'տէճէ Վլլահըն քէրէ-
 մի իլէ գուրթուլուր իմիշ: Թէճըիւպէ
 իլէ կէօրիւնտիւ քի' սալթ պու կէրչէքլիք'
 սաֆաէրուն կիւնահքեարը էօլիւմ տէօ-
 շէյինտէ էմին էտէպիլիրիտի: Տույտու
 քի, չօգ ատէմլէր օլա պիլիր քի, պու
 գարըտաքի օլան կիպի սաֆաէրունլուգլարը
 օլմասըն. լաքին հէր քէս Վլլահ տիվանը-
 նըն հուղուրունա' կէրէք իգրար կէրէք
 ինքեար էթտիքլէրի կիւնահլարըյլա պիւ-
 րիւնմիւշ չըգաճագլար. օնուն իչիւն հէփ-
 սի տէ պու գարը կիպի մէճճանէն գուր-
 թուլուշա' վէ միւսթագիլէն ա'ֆվա' վէ
 տէյիլ գաղանըմըշ' իլլա պաղըշլանմըշ
 ճէննէթէ միւհթաճ տըրլար: Պունու
 անկլատը, եախօտ տահա' տօղըուսու, օնա
 Վլլահ անկլաթտը. վէ օլ վագըթ' օնտան
 սօնկրա էօլէճէք իսասթէ եաթաղը եանընտա
 պուլունուրսա նէ' տէմէլի իտիյինի' ա'լէլ
 խուսուս' քէնտիսի ախրէթ թէքտիրինտէն
 քէնտինի սըյըրմագ իչիւն քէնտինէ նէ ի-
 նանմագ վաճիպ օլտաղունու էօյրէնտի:

ԿԵՄԻ ԹԱԻՓԷՄԻՆԻՆ

ԱՍՏՈՒԱԹԱՅՈՒՆՉՈՒ

Տէնիդէ եագընճա պիր գասապատա՝
 եէտի գըզ վէ պիր էրքէք էվլատտէն միւ-
 րէթթէպ ֆամիլեանըն զայլէսինէ մէշղու-
 պիր տինտար տուլ գարը վարըտը : ()-
 նուն պէօյիւք արղուսու օ՛ իտի քի , չօ-
 ճուգլարըն՝ կէրէք տիւնեատա վէ կէրէք
 ախրէթտէ ինսանըն սէպէպի սա՛ատէթի օ-
 լան տինտէ վէ տինտարլըգ ֆիքիրլէրինտէ
 վէ ֆազիլէթի ատէթ էթմէքտէ թէրպիյէ
 էթսին : Վըզլարը՝ զայրէթինէ վէ ար-
 զուսունա կէօրէ ույտուլար , լաքին էրքէ-
 յի էօյլէ տէյիլ . օնուն օպիրլէրինտէն զի-
 յատէ սէվտիյի էվլատը՝ պաշընա աղապ ու
 զազէպ օլտու : ()՝ քէնտիսինի տիւնեա-
 յա վէ տիւնեա զէվքինէ սէֆասընա վէ-
 րիպ՝ էլտէ օլանը թիւքէթտիքտէն սօնկրա՝
 կէչինմէսինի գազանմագ իչիւն կէմիճիլիք
 թըզմէթինէ կիրմէյէ մէճպուր օլտու :
 Ղամի վալիտէսիյլէ վէտալէշտիքտէ , վա-

լիտէսի օնա պիր Լէնի Լճա վերտի, քի
իչինտէ քէնտի աւրնը վէ օղլունուն ա-
տրնը եան եանա եաղվըշ ըտը. վէ օնա
եիւրէք եիւճադլըղըյլա անտ վերտի քի,
խաթըրը իչիւն պու քիթապը սագլասըն,
վէ օղլունուն: Օյիւրա քէնտիսի պիլիւրի-
տի, վէ իսթէրիտի քի, օղլու տա էյի անկ-
լասըն, քի պու քիթապտա պէյան օլանլար
Լճաճ թարաֆընտան իլճամ օլմուշ կէր-
չէքլիքլէր տիր. վէ Տէր քէսին ճանը օնլա-
րա միւճթաճ տրը: Պունճիլէյին վալի-
տէսինի պրագտը, վէ Վիկիանոստա ու-
ղագ մէմլէքէթլէրէ կիթտի. վէ վալիտէսի
երլլարճա օնուն պիր իւսպէրինի ալաճատը:

Պիր կիւն՝ ֆուրթունատան օ՛ գըյըլարա
տիւշմիւշ՝ պիւթիւն պիւթիւն չըպլագ կիպի
պիր կէմիճի՝ գարընըն գափուռուռ չալար,
վէ իմտատ տիլէր: Վարը իսէ տայմա կէ-
մի թաիֆէսինի կէօրտիւքճէ՝ եիւրէյի
գալգար ըտը. վէ էօյլէ շէյլէր խաթըրընա
վէ իսայալինէ կէթիւրիւր իտի քի, անկլամա-
սը թարիֆ էթմէսինտէն չօդ գօլայ տրը:
()նա բուպա վերտի, եէմէք եէտիրտի,
վէ կիւնլէրճէ, էվլինէ եաթըրպ գալգամաղա
բուսսաթ վերտի: Պու կէմիճի պաշընա,

կէլէն պէջիւք գազալէրի՝ վէ տէֆա՝ տէֆա՝ կէմիլէրինին պաթմասընը գարըյա նազլ էտէր իտի, վէ նիհայէթինտէ տէտի. «Ը իմտիքի կիպի ֆէնա հալէ հիչ տիւշտիւյիւմ եօղ իտի. պիր գաչ երլտան պէրի չարգըմ աէօնտիւ: Պիր քէրրէ կէմիմիզ գարայա վուրուպ՝ պիւթիւն թաիֆէլէրին իչինաէն գուրթուլան պէն՝ պիր աէ տէլիգանլը կէմիճի իտի: Պիր չէօլ ասա իւզէրինէ տիւշտիւք, լաքին զավալը չօճուգ... եէտի կիւնաէն սօնկրա կէօղլէրին նի պէն գափաարմ. պու կէօրտիւյիւմ հիչ ֆիքրիմտէն չոգմազ»: Ա է պունլարը սէջլէտիքտէ՝ կէմիճինին սարարմըշ եիւզլէրինաէն աշաղը կէօղիւնիւն եաշը ագարըար: Ա է տէրիտի. «Ալէճէ կիւնաթիւզ պիր քիւլէք քիթապ օգուրուաու, քի օնու քէնտիսինէ վալիաէսի վէրմիշ իտի. վէ կէմի պաթտըղընաա՝ պունտան պաշգա հիչ պիր շէյ գուրթարա՝մասը: Պու քիթապ օնուն սատըգ արգատաշըյըտը. օգուտուգտան սօնկրա տուա՝ էտէր իտի, վէ աղլարըար. վէ նէ՞ իչիւն տէյի սօրտուղումտա, կիւնահլարըմ իչիւն՝ տէրիտի: Քիթապը կօփէր իտի, վէ քիթապընտան վէ վալիտէ-

անհետէն պաշտա Տիւ պիր շէյին լագրո-
 արսընը էթմէզ իտի . սօնկրա էօլէճէյինէ
 եագըն օ քիթապը պանա վերտի , վէ պէ-
 նիմ էթտիյիմ զայիֆանէ իմտատլարտան
 միւթէշէքքիւր վէ մէմնուն օլուպ' պանա
 տէտի . Ալ Յա'կոր , ալ պու քիթապը
 սագլա' . օնու օգո'ւ , Ալաճսէնի միւպարէք-
 լէսին պունտան զայրը պիր շէյիմ եօգ-
 տուր' : Սօնկրա էլիմի սրգտը , վէ գալպ
 րաճաթլողլա էօլտիւ" : Վարը շաշոպ
 թիթրէյէրէք , օնուն տէտիքլէրինի կէրչէք
 մի սէյլէյօրսուն տէյիւ սօրտու : Աէմի-
 ճի տէտի , "Աէ'լի Տա'նըմ , ՏէփսիսաՏիՏ
 տիր . պիր Տարֆընտա պիլէ խիլաֆըմ եօգ-
 տուր . քիթապ տա պունտա տըր տէյէրէք'
 երըթըգ փարալանմըշ ըուպասընըն ալ-
 թընտան էսքի աշընմըշ պիր քիւչիւք քի-
 թապ չըգարտը : Քիթապ պիր Աէնի Աճա
 ըտը : Վմտի գարը օնու ալտը վէ քէնտի
 էլինին եագըսընը թանըտը , Տէմ գափա-
 ղընըն իւսթիւնտէ քէնտի ատընըն եանըն-
 տա էվլատընըն ատընը տա կէօրտիւ , օ-
 գուտու , աղլատը , տէֆա ֆէրրաճ էթտի ,
 վէ քէնտինէ էվլատըն սաղ տըր տէյիւ
 շաղըրըր պիր սէս կիպի կէլտի : Աէ օ

արայլոգ եիւրէյինին թիւրլիւ հիյէթլէ-
 րինին արասընտա՝ գալպինտէն պու տուա՝
 դօմատու. «Շ իմտի եա՝ Նֆէնտիմ՝ սէօ-
 դիւնէ կէօրէ պու գուլունու սէլամէթ իլէ
 աղատ էտէսին. Օ իրա կէօղլէրիմ՝ սէնին
 խէլասընը կէօրտիւլէր» : «Նիհայէթ կէ-
 միճիյէ տէտի. «Պու քիթապը պանա
 վէրմէյէ իսթէքմիսին», զիրա Նլահըն-
 ինայէթիյլէ էվլատընը թէվպէյէ կէթի-
 րէն քիթապը տէֆա՝ էլինէ կէչիրմէյէ
 չօգ արդուսու վարըտը : Աէմիճի տէ-
 տի. «Սայըր հանըմ. պանա հէր նէ
 պահա վէրսէն, պու քիթապը վէրմէմ .
 պունու պանա օ չօճուգ էօլիւմ սա՛ա-
 թընտա պաղըշլատը. օնտան սօնկրա չօգ
 վադըթ էլիմտէքի վարիյէթիմին հէփսինի
 թէլէֆ էթտիմ. դայպ էթտիմ, ֆադաթ
 պու խազնէի հէր վադըթ գուրթարտըմ .
 ումարըմ դըյմէթինի էօյրէնմիշիմ, վէ
 եանըմտան ա՛սլա պըրմամ» :

ՊԵՏՐՈՍ ՆԱՄ ԽԱՍԹԻ

Աստուածաշունչուն եայրմասրնտան իւ-
միւմէն հասիլ օլան խայրըլար՝ էլ ան հէփ
էյի Վրիսթիանլարա մալիւմ տիւր լաքին
Աստուածաշունչու օգումանրն հէր կիւն
պէլիսիզ վէ պիչարէ քիմսէլէրին իւզէրի-
նէ զուհուրէ կէթիրտիյի պա՛ղը հասըլաթ
մախսուսէլէր չօգ վազըթ փէք ա՛ղիւմ ի-
սէլէր տէ , էքսէրի հէր քէսին օլ դատար
մալիւմիւ տէյիլ տիր : Իշպու թագաւիւմ
օլունան սահիհ վուգուա՛թըն քիւչիւք
հիքեայէսի՝ պիր չօգ դայրի հիքեայէլէր
կիպի Աստուածաշունչուն պու միսիլլի
թէսիրլէրինի էյի կէօսթէրիպ անկլատա
պիլիր :

Աղ երլտան պերի Ինճիլ վազը խըզմէ-
թինէ թային օլմուշ իտիւմ : Պիր կիւն
դասապանրն պիրինտէ վազ էթմէյէ վա-
րըպ՝ օրալընըն պիրինտէն իշիթտիւմ քի ,
եազըն եէրլէրտէ պիր զաւալը ֆուգարա
քիմսէ վար ըմըշ , քի աղալարընըն հէփսի
թութուգ իտի , վէ պու քիմսէ ասլա մէք-

Թէպտէ Թէրպիյէ օլուճմամբըշտը . անճագ
տին մատտէլէրի իւղէրինէ սէօհպէթլէրի
չօղ աճայիպ իտի : Ալուճու պանա սէօյլէ-
յէն ատէմ տին , հագգընա զայրէթքէշ
պիր քիմնէ տէյիլ իլլա պէօյլէ շէյլէրի
գայա էթմէղ պիր ատէմ իտի . վէ պու-
նուն իչիւն՝ օնուն շէհատէթի՝ աղ շիւպհէ
գալտըրըր ըտը : () տէտի քի , պու ատէ-
մին ատը Աետրոս իմիշ , վէ սէօհպէթլէ-
րինին գուվէթինէ վէ լէթաֆէթինէ եա-
նընա կէլէնլէր հէփսի թաճիւպ շէքէր ի-
միշ , վէ քէնտի իլլէթի սէպէպիյլէ միւս-
թագիլէն քէնտի օտասընտա գալմաղա մէճ-
պուր օլուպ՝ քիլիսէյէ ապա սյագ պաստըղը
եօղ իմիշ . վէ *Ապրիլ 1870 թ. Երևան* արտ
պաշտ *Ինքնապ օգոստոս 1870 թ. Երևան* :
Ալու նագլիյէթ՝ զիյատէսիյլէ պէնիմ
թէֆթիշ արզումու ույանտըրտը . վէ հէ-
մէն օ՝ ախշամ պու մէշհուր քիմնէյի կէօր-
մէյէ կիթտիմ , քի էվէ տէօնէճէք եօլում-
տան աղ ուզագ պիր մահալտէ թէմէքիւն
էթմիշ իտի : ()րայա վարտըղըմտա՝ իչէր-
տէ օլանլարըն ֆագըրըղը նէ՝ տէրէճէ օլ-
տուղու՝ էվին տիշարըրնտա՝ն տա պէլի
իտի : Ավին թափանը չօղ եէրինաէն տէ-

լիք՝ փէնճէրէլէրինին անճագ պիր դաչ
 թանէսինտէ ճամ գալմըշ՝ գափուսու խա-
 րապ՝ վէ պիւթիւն պիւթիւնէ աչըղ ըտը :
 Լչէրի կիրտիւմ, վէ աշաղքի գաթըն էշեասը՝
 աղաճտան պիր իսքէմլէ՝ գըրըգ պիր սան-
 տալիէ՝ վէ մէշէ աղաճընտան պիր սուֆրա-
 տան իպարէթ իաի . աղաճ իսքէմլէնին իւ-
 դէրինտէ պիրինի օթուրմուշ կէօրտիւմ,
 քի սալթ օնուն կէօսթէրիշի ճէմի էվին
 կէօսթէրիշինտէն չօգ զիյատէ ֆագիր ի-
 տի : Լէօրմէյէ կիթտիյիւմ քիմնէնին հադ-
 գընա էվվէլտէն ֆիքրիմճէ թասվիր էթ-
 տիյիւմ հիւլեա՝ պու շիմաի կէօրտիւյիւմէ
 եիւրէյիմի սըղլամատան հըֆղ էտէ՝ մէտի :
 Պու սիննի օթուղ եաշընտա կիպի պիր
 ատէմ իաի . քի օնուն պէնկղի սօլուգ վէ
 պօղուգ՝ վէ գաֆասը էօլէիւտէն աշըրը իաի՝
 հէմ զայի՝ ֆ հէմ պիչիմսիզ աղալարընա ա-
 շիքեարէ փէք զըտա կէօրիւնիւրիւտիւ . օնուն
 պօյու՝ օն եաշընտա պիր չօճուգ պօյունտան
 չօգ զիյատէ տէյիլ իաի . իքի գօլթուգ
 տէյնէյի իլէ զօր զօրունա սիւրիւնիւրիւ-
 տիւ , վէ արգասընըն գամպուրու՝ նէֆէսա-
 լըպ վէրմէսինէ քէնտինէ հայլը սըգլէթ վէ-
 րիրիտի : Պու զավալլը քիմնէ՝ չօճուգլը

զուէտա լազըմը կիպի պագըմը՝ օլմատըղը
 իշիւն՝ պու հիյէթէ տիւշ օլմուշ իտի:
 Լէէրի կիրտիյիմ վագըթ օգույօրուտու.
 վէ պէնիմ մէրամլւմ՝ օնա քէնտի ֆիքրի-
 մի անկլաթմազտան էվվէլ՝ քէնտի՛մ օ-
 նուն ֆիքրինի անկլամագ օլտուղունտան օ-
 նա պիր վագիֆէսիզ սիւրէթ իլէ եանաշ-
 տրմ, վէ տէտիմ. “\ ագթընըղ խա՛յր
 օլսուն Պէտրոս, օ օգուտուղուն նէ՞ քի-
 թապ տըր”: Պաշքըր գալտըրըպ՝ պիր
 պանա պագար, վէ պիր հագիմ աղըրլըղ-
 ըլա էօյլէ պիր ճէվապ վէրտի քի՛ օնու
 կէօրտիւյիւմտէ ագլըմա կէլմիշ օլան ֆիք-
 րիմէ սրգլէթ վէրիր հիւլեալարըմըն հէփ-
 սինի տաղըթտը: “\, ֆէնտիմիզ վէ Պուր-
 թարըճըմըղ Յիսուս Քրիստոսուն Լէնի
 Լ՛հտընը օգույօրում” տէտի: Պէն տէ-
 տիմ. “Զօգ տինտար քիմնէլէրտէն ի-
 շիթմիշիմ քի, պու քիթապտա չօգ է-
 յի շէյլէր վար: Պու սահի՞հ մի տիր,
 պէլքի պանա տէյէ պիլիրսին, քէնտիմի
 էփ էյի կիւնահքեար պիլիյօրում. վէ
 էյէր պու քիթապ պէնի՛ տէ իսլահ էտէ
 պիլսէ, օնու պէ՛ն տէ օգուրուտում”:
 Ճէվապ վէրտի, “\, յէր պու քիթապը

Եազանլարա իլհամ էտէն Րուհ սէնին գալ-
 պինի տէ աչարսա, շիւպհէսիզ պու օգու-
 մա սանա եարայաճագ տրր. անճագ պու
 օլմատրդճա, հի'ջ պիր ֆայտէ կէօրէմէզ-
 սին: 'Ա,էֆսանի ատէմ' Ա.Լ.Լ.Կ.Է. Րու-
 հանուան շէյլէրինի գապուլ էթմէզ. զերա օ-
 նա օրէվանէլէ Կէօրէնէր, վէ անկլամաղա Գա-
 օրէր օրէյիլ օրէր. Էն-նէ Բահանիճէ Բէֆէիլ
 օլուր": Ա. Ար.Է. Բ. 14: Աքին պէն
 սէյլէտիյինին ֆիքրինի անկլամայօրում
 կիպի կէօսթէրէրէք' տէտիմ. "Այա սէն
 նամըլ էթտին քի, պու ըուհանի շէյլէրի
 անկլայօրսուն. սէն պիր ալիմ ատէմ օլ-
 մամալը սըն": () վազըթ ինճէ պիր
 տիգգաթ իլէ եիւզիւմէ պագտը. էյլէ կէօ-
 րիւնիւրիւտիւ քի, կէօզիւ՝ ճանըմըն տէ-
 րինլէրինի օգումաղա իսթէրիտի: 'Աի-
 հայէթ պանա տէտի. "Ա,ֆէ'նտիմ, սէնի
 պէն թանըմայօրում, թէշրիֆինին տէ
 սէպէպինի պիլէ'մէմ. Աքին պունու էյի
 պիլիրիմ քի, պու քիթապըն էմրինէ կէօրէ
 պէնտէքի օլան իւմիւտին սէպէպլէրինի
 թալապ էտէնլէրին հէփսինէ մահճուպ-
 լուդ իլէ վէ գօրգու իլէ ճէվապ վէրմէյի
 հազըր օլմալըյըմ: Ա. Պէ. Գ. 15: Ա.

լաճա ընձամ պու տուր քի, պու պօրճումու՝
 հաղիմիք վէ ըսյէթ իլէ էտա էթմէյէ քէ-
 ընմինի պանա իհսան էթսին: Աֆէն-
 տիմ, վիւճուտիմին այգըրը շէքլինի կէօ-
 ըիւյօրսուն. անձագ ճանրմին շէքլինի կէօ-
 ընձէզ սին, քի օ՝ պունտան տաճա ֆէ-
 նա տըր. նէ՝ գատար կիւնասքեար օլ-
 տուղումու սէն պիլէմէզսին: Աէն տէտիմ.
 «Աէն կիւնասքեար մը սըն. պու նիճէ օ-
 լա պիլիր: Աէն եէրինտէն կիւճպէլա
 գըմըլտանըյօրսուն. սէնին շու շիմալիքի
 հիյէթինտէ նէ՝ կիւնաս էթմիշ օլա պիլիր-
 սին»: «Ասհի՛հ տիլ» տէտի, «Ալլասը՝
 օպիր առէմլէր կիւճէնտիրտիյի թարղ իլէ
 պէն կիւճէնտիրէ՛մէմ. անձագ տիւնեատա
 պուլունան է՛ն ալչագ մախուղլարըն պիրի
 պէ՛ն իմ: Զօգ վաղըթ ֆիքրիմէ էջլէ գօ-
 մուշ իտիմ քի, պէնիմ էօմրիւմիւ պէջլէ
 զարուր էտէն պու ի՛լլէթիմ իսթէտիյիմ
 գատար կիւնաս իշլէմէյէ պանա հագգ վէ-
 ըիր: Օ՛անն էտերիտիմ քի, Ալլաս պու
 տէրէճէ՝ պէնիմ զիւիւմիւմ ճէ սէպէպսիզ
 եէրէ զարուր էօմիւր կէշիրթտիյի քիմ-
 աէյէ՝ ախրէթտէ ճէֆա վէ աղապ վէրմէզ,
 Պու աղլը գուլանարագ՝ էլիմտէն քիւ-

Փիւրտէն մէ եւմինտէն պաշգաւ պիր կիւ-
 նահ իշլէմէք կէլմէղ իտիյինտէն՝ օլտոււմ
 օլասըյա պունլարա տալտըմ : Պէտաուա-
 լար իճատ էտէրիտիւմ . քի զանն էտէրիւմ
 քիմսէնին Փիքրինտէն կէլմիշ տէյիլէք ի-
 տի . մէ պու գապահաթը քէնտինէ թապի-
 աթ էթմիշ պիլէ օլսան՝ օնլարը իշլիթտի-
 յինտէ թիւլէրին թիքէն թիքէն օլուրու-
 տու : Փագաթ՝ Նլահա շիւքր օլսուն ,
 իւշ երլ գատար վար տըր քի , գօլթուգ
 տէյնէքլէրիմէ տայանըպ գափոււմուն էօ-
 նիւնտէ պիր կիւն կիւնէշէ չըգտըղըմտա
 միտէմէ պիր քէօքին սանճը կիրտի . հայգը-
 րարագ եէրէ տիւշտիւմ . զանն էթտիւմ քի
 էօլէճէյիւմ . էօլիւմ հէյալը իպթիաատան
 Փիքրիմէ հի՛շ պիր գօրգու կէթիւրիմէտի .
 սանա սէպէպինի՝ տէ տէտիւմ : Ապին
 աղըր պիր աղ վագըթ ուղանընճա , Փիք-
 րիմէ ախէր թարղ աղըրճա միւհաղա-
 լար կէլտի : Քէնտիւմ քէնտիմէ տէմէյէ
 պաշլատըմ . Պէն էօմրիւմտէ նէ՞ էյիլք
 էթմիշ իւմ . էյիւմ՝ հի՛շ . էօլէ իսէ՝
 պէնտէ ճէննէթէ կիթմէք ումուտու նէ՞ր-
 տէն օլույօր : Վապիլ տիր քի պու
 տիւնէատաքի չէքտիյիւմ պունճա ճէֆա-

լարտանս սօնկրա՝ էթտիյիմ քէօթիւլիւք
 իչիւն ճէհէննէմէ՝ տէ կիտէյիմ : ()
 վազըթ քէնտիմի փէք պիչարէ պուլ-
 տում . զիրա օլ զէմանտէ քէնտի ա-
 մէլէրիմտէն պաշգա գուրթուլուշ եօլու
 պիլմէյօրուաում" : Պու արալըգ սէօ-
 զիւնիւ քէստիմ . վէ օնա տէտիմ . "Նա
 ճիւմլէյէ Վատիր Մլահըն նազարընտա
 օլմագ իչիւն էլիմիզտէն կէլէն ճէմի՝ խայըր
 ա՝մէլէրի էթմէքտէն գուրթուլուշա պաշ-
 գա նէ՞ եօլումնուղ օլա պիլիր" : Պանա
 ճէվապ վէրտի . "Հիւ պիք թէն նօժօս մօէլէ-
 րէ իլէ ապըգ շըգմայամագ . շի-նի ին-նահը
 պիլէի՝ նօժօս վասիթասի իլէ օլուր : Հաղմ .
 Գ : 20 : Մլահ . . . պիշի իշլէրէյիշի
 ապագաթաթա օլան ա՝մէլէր իլէ րէյիլ իլ-
 ւա +էնպի մերհասթիթիէ կէօրէ իէլա եյ-
 լէրի , թէրաք րօղուշ եայգամաք վէ Մ՝-
 շիշ Մա-հ էէնիլէմի վասիթասի իլէ , +ի օ-
 նա իւէլա էրիթիշի ()իտա Վրիսպոսուն
 վասիթասի իլէ ի-շէրիշի զանիթի իլէ րէօ-
 րի" : Տի . Գ . 5 , 6 : Պունու տէտիքտէն
 սօնկրա՝ տէֆա նագլինի էլէ ալըպ տէտի .
 "Պու պիչարէ հալիմտէ տուա՝ էտէյիմ տէ-
 յիւ քէնտիմի տէնէտիմ , վէ օ վազըթ էթ-

տիյիմ տուա՝ օգուտուղուն եա իշիթտի-
յին տուա՝լէրին հի՛չ պիրիսինէ ասլա պէն-
զէմէզ : Իման տուա՝սըյրտը տէմէյէ ճէ-
սարէթ էտէ՛մէմ . լաքին հէ՛ր նէ իտի իսէ .
Լ՝լլահ տուա՛մը իշիթտի , վէ ճէվապընա՛
տա պէնի լայրգ կէօրտիւ : Պիքրիմէ կէլ-
տիյի դաաարը՝ տուա՛մ շո՛ւ տուր . Լ՝ա՛
Լ՝ֆէնտիմ , պէն պիր Փազիր կիւնասքեար
լմ . միւտտէ՛թի էօմրիւմտէ պիր իսայրը
ամէլ էթմէմիշիմ . շիւտի տէ ճէհէննէմէ
կիտէրիմ տէյիւ էօլիւմտէն դօրգայօրում :
Լ՝կէր գատիր իսէն՝ եա՛ Լ՝ֆէնտիմ , պէնի
գուրթար , սանա րէճա էտէրիմ . կէրչէք
պիլմէ՛մ քի պու նա՛սըլ օլա պիլիր : Պէնի
եէնիտէն թէճրիւպէ էյլէ վէ Վաւիթտէն
էյի օլուրում . զիրա օ՛ կիւնտէ սալթ եէտի
տէֆա տուա՛ էտէրիտի , պէն սէքիզ տէֆա՛
էտէրիմ . վէ օն իքի պապ տա օգուրում :
() Լ վազըթ տուա՛ էթմէք տէյիւ՝ վալիտէ-
մին տուա՛ քիթապընը օգումասընը պէլ-
լիլէմիշ իտիմ : () նա տէտիմ . « Լ՝յ
հա՛գըգաթ օ՛ թարզ քիթապլարտա եա-
ղըլմըշլարտա էյի տուա՛լար վա՞ր մը տըր » :
Պիր քէմալիէթ իլէ ճէվապ վէրտի . « Լ՝հ
ա՛ղամ , ինսան էլի իլէ եաղըլմըշ տուա՛լա-

ընն հէփսինի օգույա պիլիրսին. սէ՛ն տէ՛
էկէր պիր ուսթա վաղճը խէն, քէնտին
իչիւն եախօտ ախէրի իչիւն փէ՛ք էյիսինի
եափա պիլիրսին, վէ պու ճիւմլէ իլէ միււ-
տէթի էօմրիւնտէ ա՛սլա սահիհ տուա՛ էթ-
մէմիշ սայըլա պիլիրսին” :

Տէտիմ. “Պո՛ւ աճայիպ տիր. եա սէն
տուա՛ էթմէք տէմէյիլէ նէ՞ անկլայօր-
սուն” : Տէտի. “Տուա՛ էթմէք՝ Մլահտան
ալմասընը իգթիղալը տույաուղումուղ շէ-
յի՛ Մլահտան թալապ էթմէք տիր” : Սէ
եինէ նագլինէ պաշլայըպ տէտի. “Մլա-
հըն քէրէմի իլէ պի՛ր աղ սաղալարմ, վէ
վա՛տիմի թէքմիլ էթմէյէ պաշլաարմ. լա-
քին հայը՛ֆ պանա. չափուղ տույաում քի
հի՛չ տուա՛ էթմէյօրումուշում : Մլա-
հը սէվմէյէ պանա գապիլ օլա պիլտիյինի՛
ճանի կէօնիւլտէն թէվպէ էտէ պիլէճէյիմի
աղլըմ քէսմէղիտի : Նճամը՝ ումտուղում
իճրալարը օնլարտա կէօրէ՛մէտիյիմ իչիւն
տուա՛լարըմը թէրք էթտիմ : Պագաթ՝
Մտուանճաշունչու օգուտուղճա, հէր նէ
գատար քէնտիմտէ պիր խէվֆ տույարը-
տըմլաա, Մլահ պէնի՛ օնու օգումասընը
թէրք էտէճէք տէրէճէյէ տիւշիւրմէտի :

() նու պաշտան պաշա օգուտում, վէ հէր
 պիր սահիֆէսինսէ՝ պէնիմ թէքտիր օ-
 լաճաղըմը եաղըմըշ կէօրիւրիւտիւմ :
 Շ իմտիքի օնտա կէօրտիւյիւմ պէօյիւք
 վէ զիյղըյմէթ վատկերին հիչ պիրիսինի
 օ վաղըթ ֆէհմ էթմէպիտիւմ . սալթ գօր-
 գու կէթիրէճէք սէօհպէթլէրինի էյի ֆիք-
 րիմէ ալըրըտըմ : Շ ռւնլար կիպի . ' Աե-
 նն սերէլէյնէ վէ իեֆպէյէ կէլֆու էի-
 բէյնէ կէօրէ քէնօրինէ դաղապըն՝ վէ Ալլահըն
 հաֆ շէրապիւ աշիտէար օլմապընն հի-նի-
 էլէնն դաղապ էրդապընն՝ : Առում . Բ . 5 :
 'Արգիւտէյի նահապընթ էլէ ապըլայանն ապէճ-
 էրինն հեր Ֆըգը վէ նահապընըն է-գէրինէ՝
 կէօտօրէնն Ալլահըն դաղապըն աշիտէար օլմանո-ր՝ :
 Առում . Ա . 18 : 'Սապը () իստա քէնօրի
 քո-վէթէնննն սէլէտէրէ էլէ կէօտօրէնն աշիտէար
 օլմապըն՝ աթէշ ալէվէ էլէ , քէ Ալլահը պիւ-
 ժէյէնլէրօրէն՝ վէ Սապընըն () իստա 'Քրիս-
 տոստանն աւէրապըննննն իթաա'թ էթիէյէն-
 էրօրէնն ինթիգամ ալա՝ : Բ թիւն . Ա .
 7 , 8 :

'Անճադ պու քիթասըր պիր տէֆատահա
 օգուտում . վէ սուրը () յովհաննէս աւե-
 տարանիչին իլք մէքթուպուկա եթթիշաթ-

յիմտէ՝ շու թէսէլի վերէն քէլամլարը՝
 ‘()նաւն ()ըլաւ Յիսուս Վրիստոստան Գա-
 նը պիղի հէր կէնահպէն փաւլէր’ օնտա
 րասթ կէլինճէ, քէնտիմ քէնտիմի պիր եէ-
 նի տիւնեայա տիւշմիւշ զանն էթտիմ :
 Պու Վլաճանի գան՝ ճանրմըն եարալարընը
 սաղալտըյօր կիպի տույայօրում սանտրմ :
 () զէման թէվպէ էտէ պիլիյօրումտում ,
 ինանա պիլիյօրումտում , Վլաճը սէվէ
 պիլիյօրումտում . պին երլ էօմրիւմ օլա՝
 Վրիստոսուն աշգընա հէփսինի պիրտէն
 ֆէտա էտէճէք իտիմ” :

Պէն տէտիմ , “Վգըլտան խարիճ շէյլէր
 սէյլէյօրսուն . եա Վլաճ օնլարը սանա
 նէ՞ իչիւն թանրթմըշ զանն էտէրսին . պու՝
 Նէնի Վ՝հտը օգումաղա սարֆ էթտիյին
 զայրէթ վէ տիգդաթլարըն պէտէլի՞ տէ-
 յիւ մի օլա” : Պու ճէվապըմա թարիֆի
 միւշքիւլ պիր հիյէթ իլէ գարշըլըգ վերտի ,
 “Վլաճ . . . պիղի խէլա՝ էյլէպի , վէ ա՛ղիզ
 տա՛վէթ իլէ տա՛վէթ էյլէտի , ամէլէրի-
 միգէ կէօրէ տէյիլ՝ էլաւ +էնպի՞նն Ռագպիւր-
 նէ վէ ինայէնի՞նէ կէօրէ +ի . Վրիստոս Յի-
 սուստա պիղէ էլէլի զէմանպան վերէլպի :
 ԲՆԻ՝ . Ա . 9 : Նէ՞ , պանա էյլէ՞ մի

իննանտրամագ իսթէրսին քի, Ալաճ տիւ-
 նեա եարատըլմագտան իլէրի՝ սէնճիլէյին
 պիր պիչարէ մախլուգ իլէ մէշղուլ օլմուշ
 իտի: Ալվէթ, էլպէթթէ, էջլէ օլմագ-
 սա, նէ՞ իչիւն տէյէճէք իտի քի՝ Աիճէ
 քի պիղի տիւնեա գուրուլմագտան էվվէլ
 օնունլա սէչտի, քի քէնտի հուղուրունտա
 մուհապպէթ իլէ ա՛ղիղ վէ գուսուրսուղ
 օլալըմ՝: Ա. 4: ()նա տէտիմ.
 “()լ վագըլթտան պէրի սէ՞ն հիչ պիր կիւ-
 նահա տիւշմէմիշ օլմալը սըն”: “Այվաճ”
 տէտի, “հէփիմիղ չօդ շէյտէ խաթա է-
 տէրիղ: Ա. 2: “Այկէր տէրսէք քի՝
 կիւնահըմըղ եօդ տուր, քէնտիմիղի ալ-
 տատըրըղ, վէ պիղտէ կէրչէքլէք եօդ տուր”:
 Ա. Ա. 8: Թէքրար տէտիմ. “Այա
 սէն շիմտի ճէհէննէմէ կիտէճէք գատար
 կիւնահ իշլէյէյիտին, գապիլ քի սէնին
 հիչ պիր շէյ պիլմէտէն սանա տահա՝
 խայըրըղ օլուրուտու”: Պունա ճէվապ վէր-
 տի. “Հէման պունա քանմըշըմ քի՝ սիղտէ
 պիր էյի ա՛մէլ պաշլայան՝ թա Յիսուս
 Քրիստոսուն կիւնիւնէտէք՝ թէքմիլ էթ-
 մէքտէ օլաճագ տըր: Փիլի. Ա. 6: Պէ-
 նիմ գօյունլարըմ՝ սէսիմի իշիտիրլէր, վէ

պէն օնլարը թանրորմ, վէ պէնիմ արտում-
 ճա կէլիւրէր: Ա ի պէն օնլարա էպէտի
 հայաթ վէրիւրիմ. վէ էպէտէն ասլա զայ'
 օլմայաճագլար, վէ օնլարը պէնիմ էլիմ-
 տէն քիմսէ գափմայաճագ տըր': (Յօվ. Ժ. 27, 28: Այլեր պիր քիմսէ կիւնաճ
 իշէյէճէք օլուրսա, Փէտէրին եանրնտա
 շէֆա'աթճըմըզ վար, եա'նի սատըգ (Յի-
 սուս Վրիստոս, վէ պու կիւնաճլարըմը-
 զա քէֆարէթ տիր, վէ եալընըզ պիղիմ-
 քիլէրէ տէյիլ՝ իլլա պիւթիւն տիւնեանըն-
 քիլէրինէ տախի": Ա (Յօվ. Բ. 1, 2:
 (')նա տէտիմ. "Այլեր տէտիքլէրինի է-
 յիճէ անկլայա պիլիյօրսամ, շիմտի սէն
 փէրվասըզ կիւնաճ իշէյէ պիլիւրսին. (Յի-
 սուս Վրիստոս սէնին Վուրթարըճըն օլ-
 տուգտան սօնկրա, ամէլին նա'սըլ օլու-
 աա հաճէթ տէյիլ":

() զէման օ՝ պիր ա'զիզ տարղընըզ իլէ
 սէսինի եիւքսէլտիպ տէտի. "Հաշա. պիզ
 քի կիւնաճա էօլտիւք, արթըգ օնա նիճէ
 եաշայալըմ: Հօվ. Զ. 2: Չիւնքի
 Վրիստոսուն մուհապպէթի պիղէ զօր էտէր
 զիրա պէջլէ գըյաս էտէրիզ քի՝ էյէր պի-
 լի հէփիսի իշիւն էօլտիւ իսէ, օլմուշ օլ-

տու քի՝ հէփիսի էօլտիւլէր, վէ հէփիսի-
նին ուղղութեամբ էօլտիւլ, թա քի արթըրդ
եաշայանլար քէնտիլէրի իչիւն եա-
շամայալար, իլլա քէնտիլէրին ուղղու-
թեամբ էօլէն հէմ տիրիլէն իչիւն": Բ
Արհ. Ե. 14, 15: ()՝ պէօյլէ սէօյլէր
իքէն կէօղլէրինի պէնիմ իւղէրիմէ տիքմիշ
իտի. վէ քէնտիմի զապթ էտէմէտիյիմտէն
կէօղլէրիմէ կէլէն եաշը կէօրիւնճէ, "Ա՛հէ-
ֆէնտիմ սէն, տէտի, կէօրիւնտիյիւն կիպի
տէյիլսին. սանա մնտ վէրիւրիմ, քի՛մ
սին վէ նէ՞ իչիւն պուրայա կէլմիշ սին՝
պանա սէօյլէ": ()նա տէտիմ. "Ա՛յ
տէվկիւլիւ դարնտաշըմ, կէրչէ՛ք տիր. կէօ-
րիւնմէք իսթէտիյիմ տտէմլէրտէն տէյիլ
իմ, պէ՛ն տէ պիք ֆադիր կիւնահքեար
լմ, քի Ա՛ղիղ Ռուհ պանա տա սանա
օլտուղու կիպի գըլաղուղ օլտու, "Բի պիղ
տահա կիւնահքեարլար իքէն, պիղիմ իչիւն
էօլէն Վրիստոսա՝ (Վր. Ե. 8) իթիմատ
էտէյիմ: Պետրոսուն ֆիքրի տալմըշ կէօ-
րիւնէրէք, պիրաղ սիւքիւթտէն սօնկրա
տէտի. "Ա՛յաղ վէրմէք իչիւն պու գասա-
պայա կէլմիշ պիր վաղճը հագդընտա իշիթ-
տիմ. աճապ սիղ օ՞ մը սընըղ էֆէնտիմ":

() նա տէտիմ . « Վ՛շվմէթ տօսթոււմ » պէն
 օ՛իմ , քի պու սապահ սէնին ֆագիր դամ-
 շուլարընա՝ Վիւնահըն իւճրէթի՝ էօլիւմ
 տիւր . ամմա Մլլահըն պախշիշի՝ Յիսուս
 Վրիստոս Րապարմըղտա էպէտի հայաթ
 տըր՝ (Հաւվ . Զ . 23) տէտիմ » :

Պու արալըգ պագըշընը վէ հարէքէթի-
 նի ասլա ունութմամ . պանա տօղրու ա-
 թըլմաղա քէնտինի պիր դօրլատը , պիր է-
 լիմի իքի էլիյլէ թութտու . տիղ իւսթիւնէ
 կէլտի , վէ կէօղլէրինի կէօյէ գալտըրարագ՝
 եիւքսէք սէս իլէ տէտի . « Նա՛ Մլլահըմ ,
 շիւքիւրլէր օլսուն սանա քի , արղումու
 սալթ տօլտուրմագ տէյիլ՝ իլլա թաշըրտը՛ն
 պիլէ : Սանա չօգ տէֆա տուա՝ էթմիշի-
 տիմ քի , էօմրիւմիւն իշինտէ պիր տէֆա օլ-
 սուն սէնին դուլլարընըն պիրի իլէ կէօրիւշ-
 մէք պանա իհսան էտէսին , վէ իշթէ Յի-
 սուս Վրիստոսուն խըղմէթ ճիլէրինին պիրի-
 նի շիմտի պանա կէօնտէրտին » : Նաւէն պա-
 նա տէտի . « Վ՛շյ ա՛ղիղ էֆէնտիմ , սանա ըէ-
 ճա էտէրիմ , շու սէօյլէտիյին կիւղէլ սէօղ-
 լէրին իւղէրինէ վէրտիյին վաղը պանա՛ տա
 թէքրարլա . զիրա վաղ տինկլէմէյէ հիւ
 ասլա պախթըմ օլմամըշ տըր » : Իմտի օ-

Նուն խաթրընը խօշ էթտիմ . վէ օլ կիւն
 պիր աղ վագթըն իչինտէ տույտուղում
 զէվ.ք՝ խրղմէթիմին միւտտէթի օլան եիրմի
 ալթը սէնէնին զարֆընտա տույտուղում
 զէվ.քլէրին է՛ն թէմիղի իտի . զիրա կէօր-
 տիւմ քի , գարշըմտա օթուրան՝ Վլաճըն
 Վէլամընը թարիֆ օլունմաղ պիր ֆէր-
 րաճիյէթ իլէ տինկլէր իտի : Վ՛ճ՛նէ՛ իչիւն
 ճէմա՛աթ չօղլուղու իչինտէ չօղ վագրթ •
 Նուն էմսալինի կէօրէ՛մէյիմ :

Սէյլէմէսինի պիթիրտիքտէն սօնկրա ,
 Պետրոս պանա տէտի . “ () անն էտէրիմ է-
 ֆէնտիմ , սէնի պու կիւն պու դասապայա
 Վլաճըն մուգատտէրի կէօնտէրտի . զիրա
 պունո՛ւ տա սանա տէմէք լաղըմ քի , պէ-
 նիմ եէնիտէն տօղտուղում կիւնտէն պէրի
 ճէր կիւն Վլաճա ըէճա էտէրիմ քի . քէն-
 տի խատէմէսինտէն պիրինի պէնիմ ֆագիր
 դօմշուլարըմա նասիճաթ վէրմէք իչիւն
 կէօնտէրտին . վէ շիւպճէմ եօգ քի , մէմ-
 լէքէթիմիղտէ Վստուածաշունչ ամմէյէ
 մալիւմ օլտուղու իչիւն՝ պիր վագճը տա
 պուլունա պիլիր . իմտի Վլաճ սէնի սէչ-
 միշ . վէ պունու պէյլէ պիլտիքտէն սօնկ-
 րա , ա՛սլա շիւպճէմ եօգ քի , սէնին խրղ-

մէթին իլէ Մլաճ օնլարա սիւլին խորամէ-
թինիզտէն հէր գապիլ օլան էյլիյի իհ-
սան էտէճէք տիր” :

Խմտի պիրաղ վաղըթ տաճա պիրլիքտէ
տուրտուգտան սօնկրա, օնու Մլաճա ըս-
մարլայըպ՝ պէջլէ պիր ճանա իշլէր սէյլիլէ
ֆիքրիմ տալմըշ՝ մաճալիմէ տէօնտիւմ :
Աէօրտիւյիւմ էջլէ պիր զաթ իտի քի, իւ-
զէրինէ հէր թիւրլիւ վիւճուտ զայիֆլի-
յինի եիւքլէնմիշ իտի, քի ասլա թէրպի-
յէ օլմամըշ օլուպ՝ քիմսէտէն պիր իմտաա
պուլմայարադ, սաաէ Մստուաճաշուհու
օգուլմաղըլա՝ քէնտի քէնտինէ ճանընը
Եիւքսէլթմէյէ վէ թէմիզլէմէյէ վէ պու տիւ-
նեատա իքէն տիւնեալիլէրին թանըմատը-
ղը մութլուլուղա մալիք օլմաղա էրիշմիշ
իտի : Մլաճ քէնտի Խնճիլինտէ պիզէ նէ
թէսէլլի խազնէլէրի վէրմիշ տիր, վէ պիզ
պու գատար էյլիքլէրին փուհկարընտան
ալմաղա իհմալ էտէրսէք՝ նէ՛ գատար քէօր
օլմուշ օլուրուզ :

Պու նատիտէ Քրիսթիանը րասթ կէլիպ
կէօրիւշմէմիպի պիր գաչ տօսթա նազլ էթ-
տիւմ . վէ օնուն տիւնեալիճէ կէչիմինին
զաճմէթինի ազալթմադ զըմնընտա պիր չա-

ըէ պուլմաղա մուղաքերէ ելծտիք : ()նա
 ճիւղի պիր իմաստ թէքլիֆ ելծմէմիղտէ,
 դապուլ ելծտիրինճէյէ դատար աղ զաճ-
 մէթ չէքմէտիք . զիրա պիղէ տէտի քի, մա-
 ճալլէմին քիլիսէսինտէն քէնտինէ վէրիլէն
 կէչիմի քիֆայէթ էտէր . մուլթաղա էօյ-
 լէ չօլուգ չօճուգ սաճապը ֆադիրլէր վար
 տըր քի՝ պէնտէն զիյատէ ագճէյէ միւճ-
 թաճ տըրլար . օնուն իսէ ճաֆթատա ալ-
 տըղը փէք աղ պիր շէյ իտի :

()նու կէօրմէյէ սըգճա կիտէրիտիք .
 սաֆ ու սալիճ սէօճպէթլէրի կէօյնիւմիւղիւ
 ետիար ըտը . օլ տէրտ ու ճէֆատէ օնուն
 սապըր վէ ֆէրրաճլըղը պիղէ էյի պիր
 իպրէթ օլուրուտու : Աքին աղ վագըթ
 սօնկրա պիր կիւն վալիտէսինին եանընտա
 իքիսի պիր եէրտէ իքէն Աստուածաշունչ
 օգուր իքէն , պիրտէն պիրէ տէտի “Ա՛-
 լիտէմ , քէնտիմտէ պիր ֆէնալըգ տու-
 յայօրում . եարտըմ էյլէ շու էյրէթի
 նէրտիվէնտէն չըգայըմ . (զիրա քէնտի
 քիւչիւք օտասընա կիլծմէյէ պաշգա նէր-
 տիվէն եօղ իտի .) ումարըմ քի , աղ
 վագըթտան Փէտէրիմին էվինտէ օլաճաղ
 ըմ” : Վարը օնու կէօթիւրտիւ , եաթա-

ղընա դօտու, վէ գօրտիալ ալմաղա սէ-
 յիրթտի, վէ զանն էտէր իտի քի, պու իլաճ
 հէր իլէթէ շիֆա տլր: Պիր գաչ գօմ-
 շուլար ըլա պէրապէր էվէ կէլտիյինտէ,
 կէօրտիւ քի՝ էվլատը լագըրտը էթմէյի
 պիթիրմիշ: Պիր գաչ տագիդէտէն սօնկրա՝
 սըգլէթսիզ վէ հիչ պիր գօրգու եախօտ
 աճընմագ նիշանէսի կէօսթէրմէյէրէք՝ պու
 տիւնեայը թէրք էտիպ՝ օպիր տիւնեատա
 սատըղլարա մախսուս օլմուշ սա՛ատէթէ
 վէ Նֆէնտիմիդտէն օլան սէվինճէ մալիք
 օլմաղա կիթտի:

ՔՐԻՍԹՈՍԵՆԼԸՂԸՆ ՍԸՀԻՀԼԻՑԻՆԷ

ՊԻՔԵԷ ՀՈՒՑԻՆԻՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

Եւհաննէսի միւկերիս Գլաւիոս Յովսէ-
պոս՝ Վրիսթիան թարիխինին 37 սէնէ-
սինտէ Երուսաղէմտէ տօղառւ: Պունուն
քիթապլարընըն գըյմէթինի՝ պու տէհըլէ-
րին մէշհուր ալիմլէրինին պիրի օլան Յով-
սէի Սքալիճէրին շէհատէթիյլէ թար-
թա պիլիրիզ, քի տէր. "Տօղրուլուղու ճէ-
մի՝ միւկլիֆլէրտէն զիյատէ սէվէն վէ
չօգ աշգ ըլա արայան՝ Յովսէպոս տըր. վէ
տէթիլ սալթ Եւհաննէսիլէրին թէվարիսի
հագգընտա՝ իլա օնլարըն հիչ պիր միւնա-
սիպէթլէրի օլմատըղը միլլէթլէրին թէվա-
րիսի հագգընտա պիլէ՝ պիւթիւն Եունա-
նի վէ Լաթին միւկլիֆլէրտէն զիյատէ օնա
ինանմագ էթի օլտուղունու սապիթ էթմէ-
յէ գօրգմայըղ. զիրա սատագաթը վէ
մալիւմաթընըն կէնիշլիյի հէր եէրտէ
գօլայճա թանըլըր": (Ալաբէլար Թաահիէ
քիթապընտան:)

Յովսէպոսուն մերամը՝ Քրիսթիանըդա
թէսասիւպ թարափ էթմէք իտի տէյիւ Տիչ
պիր վէճՏ իլէ թասմին օլա՛մաղ . զիրա էօ-
լիւնճէյէտէք Նէհուտի գալար . պիր թա-
րափտան տա՛ Յովսափատ շէհրինին զա-
պիթի իքէն՝ օնուն ալընտըդը վագըթ եէ-
սիր տիւշտիւքտէն սօնկրա՛ Սէսպասիանոս
վէ Տիտոս վէ թոմէտիանոս գըրալարըն
Տիմայէսինտէ չօգ միւրիւվվէթ պուլտու-
ղունու պիլէն՝ Բօմալըլարըն պունու նէ՛
ա՛ղիմ իթիպարտա թուլթաուգլարընը էյի
անկլար :

Ը իմտի պու քիմսէնին եազարգլարըն-
տան՝ Նստուածաշունչուն հագգ օլմասը
խուսուսունտա գավի իսպաթլար օլան պիր
գաչ մահալին թէրճիւմէսինի վէրէլիմ :

Յովսէպոսուն՝ Նէհուտիլերին էպի թարիխի
նամ քիթապընտան իսթիխրաճլար :

Ա . Սա Բո-Տանը հագգընօրա :

Ճէմի՛ միւերրիսլէր փուլթիէրէսթլէր
պիլէ թուֆան իչիւն վէ՛ Նոյ փէյղամպերին
կէմիսի իչիւն սէջլէրլէր . վէ օնլարըն պի-

քի՝ Ռեքոստս Վազգէացի տիր . օնուն ա-
սրլ քէնտի սէօղլէրի պունլար տրր . «Տէր-
լէր քի, Նրմէնիսթանտա՝ Վիւրտիսթան
տաղլարլնտա հալա կէմինին փարչալարը
կէօրիւնիւրլէր : Ալէ պաղլարը օնտան
կէմինին դափլանտրղը զիֆթտէն փարչա-
լար կէթիւրլէր, վէ օնլարը թրլըսըմ տէ-
յիւ դուլլանլըլար» : Փիւնիկէցիլէրին էս-
քի թարիխինի եաղմըշ օլան Մըսրըլը
Հերոնիմոս վէ Մնաղէաս վէ տահա չօղու-
տախի՝ օնուն հագգընա պէջլէ սէջլէրլէր .
վէ Նիկողայոս Վամասկացի՝ թէվարիխի-
նին սէքսէն ալթընճը քիթապընտա պու-
նուն իշիւն շու քէլամլարը եաղար .
«Նրմէնիսթանըն Մինիագիս այալէթին-
տէ Ալարիս նամ պիր եիւքսէք տաղ վար
տրր : Տէրլէր քի թուֆան վագթընտա
օնտա չօգ ատէմ գուրթուլտուլար, վէ
պու տաղըն թէփէսինտէ պիր կէմի տուր-
տու, քի փարչալարլընը չօգ երլ սաղլա-
մըշլար տրր . վէ իշինտէ պիր ատէմ դա-
փանմըշտը : Վապիլ տիր քի պու քիմսէ
Նէհուտիլէրէ նօմօս վէրէն Մոթսէսին
սէջլէտիյի օլա» : (Վիւնապ Ա. Պապ 3 :)

Բ . Թուֆանոսան էլլէլէլ ինսանըն ուղտն
էօհէլ :

Նոյ Թուֆանտան սօնկրա իգպալ իլէ
իւչ եիւզ էլլի սէնէ եաշատը . վէ տօգուզ
եիւզ էլլի եաշընտա էօլտիւ : Շ իմտիքի
ինսանլարըն էօմրիւնիւն ազ սիւրմէսինին
վէ Թուֆանտան էվվէլ օլան քիմսէլէրին ու
զուն էօմրիւնիւն մապէյնինտէ հէր նէ գա
տար Փէրօ վարըսա՝ պունուն հազդընա
նագլ էթտիյիմ շէյ ինանըլմազ վէ խիլաֆ
պիր սէօզ եէրինէ կէչմէսին : Աէրէք Նու
նանիլէրին վէ կէրէք ախէր միլէթլէրին
Թարիխինի եազան Ճէմի՝ միւէրրիիլէր տէ
տիյիմէ շէհատէթ էտէրլէր : Օ իրա Սը
սըրըլարըն նագլինի եազան Սանեթուն՝
պիղէ Վիլտանիլէրին նագլինի պրազան
Բերոսոս՝ Սոքոս՝ Խստիէոս՝ Սըսըրը շէ
րոնիմոս վէ Փիւնիկեցիլէրին նագլինի եա
զանլար հէփսի պիլ իթթիֆագ պէջլէ
սէջլէրլէր : Պունլարտան մատա շէ
սիոգոս՝ շէքադէաս՝ Նդուսիզաս՝ շէլա
նիկոս՝ Նփորոս վէ Նիկոդայոս նագլ է
տէրլէր քի՝ էվվէլքի ատէմլէր պին եը
լատէք եաշարլար ըտը : (Ա . 3 :

Գ. Նշարանք էստոր Պաշտոնի Գործիք :

Սիրելիս տէտիքէրի շաիր՝ պու գուլէյի վէ տիլէրին գարըշտըղընը զեքը էտէրէք պէօյլէ տէր . “()Լ վագըթ պիւթիւն ինսանլարըն եալընըզ պիր լիսանը օլուպ՝ էօյլէ պիր եիւքսէք գուլէ եափտըլար քի՝ կէօյէտէք չըգաճագ կիպի կէօրիւնիւրիւտիւ . անճագ Նլաճլար պունա գարշը էօյլէ պիր շէտիտ պօրա չըգարտըլար քի՝ օլ գուլէ պունտան տէվըիլտի , վէ եափանլարընա տախի անի վաճիտտէ թիւըլիւ տիլէր սէօյլէթտիլէր . պունուն իչիւն պատ էլ զէման օլ մաճալտէ պինա օլունան շէճրէ Նաբիլոն իսմի վէրիլտի” : Նատիէոս միւէլլիֆ տախի՝ Նաբիլոնուն մաճալի օլան Սենաար օվասընըն ճագըրնա եազտըղընտա՝ պունա մութապըգ սէօյլէր . վէ օնուն սէօզլէրի պունլար տըր . “Պու պէօյիւք գարըշըգլըգտան խէլաս պուլան գուրպանճըլար՝ ‘Ղիոս Ննեալիոսուն ի՛պատէթինէ մախսուս ա՛ղիզ էշեալարը ալըպ՝ Նաբիլոնուն Սենաարընա կէլտիլէր” : (Ա. 4 :

Գ. Յիսուս Վերհաստատան հաղթանակ :

“Ահա ման օլ վազըթտա Յիսուս տիւնեատա իտի, քի օ՝ օնու սա՛տէճէ պիր աւտէմ սայմագ ճայիզ իսէ՛ ազըլլը պիր աւտէմ իտի. չիւն քի փէք չօդ ա՛ճայիպ իշլէրի վարըտը : ()՝ տօղըուլուղուլ էօյրէն մէքտէն խօշլանան քիմսէլէրէ էօյրէտիրիտի. վէ չօդ Նէհուտիլէրտէն մատա՛ չօդ փուլթփիէրէսթլէր օնա թապի՛ օլտուլար : Վերհաստոս պո՛ւ իտի : Միլլէթիմիդին պէօյիլքլէրի Պիղատոսուն հուղուրունտա օնուն հազգընա շիքեայէթ էթմէլէրիյլէ՛ օնու խաչա՛ չըդարթտը : ()նու միւտտէթի է՛օմրիւնտէ սէվէն քիմսէլէր՝ օ էօլտիւքտէն սօնկրա տախի օնու պրադմատըլար : Իւչիւնճիւ կիւնիւ օնլարա սաղ վէ տիրիլմիշ կէօրիւլտիւ, նասըլ քի ա՛ղիղ փէյղամպէրլէր պունու վէ տահա չօդ մի՛ւճիւղաթլար էտէճէյինի իլէրտէն սէօյլէմիշլէր իտի : Պունտան տըր քի պիղիմ հալա պու կիւն կէօրտիւյիւմիւղ Վերիսթիանլար իսիմլէրինի ալմըշլար տըր” :

(ԺԸ . 3 :)

Ե. Յօգնանէս Մկրտիչին հագգընա :

«Չօգ Եկհոռտիլէր էջլէ զանն էթտիլէր
քի՝ Հերովդէսին օրտուսունուն պո՛ւ պօղ-
կունլուղու՝ Մկրտիչ տէնիլէն Յովհան-
նէս իչիւն՝ Լլաւհըն պիր զաղէպի իտի :
Պու՝ չօգ սալիհ պիր քիմնէ իտի, քի Եկ-
հոռտիլէրէ Փաղիլէթի դապուլ էթմէյէ վէ
ատալէթ էթմէյէ վէ կիւնաս հի՛չ իշլէմէ-
մէյէ դանա՛աթ էթմէյէրէք՝ թէն թէ-
միղլիյինէ ճան թէմիղլիյինի՝ աախի պիր-
լէշտիրմէյիլէ՝ Լլաւհա մադպուլ օլտուգ-
տան սօնկրա՝ վաթթիղ օլմադ էջիւտ վէ-
րիրիտի : Պէջլէճէ պունուն վաղընը տիյնէ-
մէյէ չօգ. ատէմ՝ արդասընտան կիթտիյի ի-
չիւն՝ Հերովդէս պունուն ճէմա՛աթըն իւ-
ղէրինէ օլան նուֆուղու իլէ պիր Ֆէսատէ
պայիս օլուր տէյիւ դօրդտու. զիրա հէր
քէս հէր վէճհ իլէ պունուն էմրինին իճրա-
սընա հաղըր իտի. վէ օ՝ սօնկրա չարէսինի
պուլմանըն վաղթը կէչինճէյէտէք էհմալ
էթտիյինէ միւշման օլմամադ իչիւն՝ պու
խէվֆ էթտիյի Փիթնէնին էօնիւնիւ ալմա-
սընը միւնասիպ կէօրտիւ : Պունուն իչիւն

օնու մէջքիւր Մաքէռա գալէսինէ մահ-
պուս կէօնտէրիւյ՝ օնտա գաթլ էթտիրտի :
Եւ հոռտիլէր Հերովդէսին օրտուսունուն
պօղկունունուն՝ օնուն պէջլէ լայրգսրդ հա-
րէքէթինէ պիր ի՛վաղ ու ճէղա տէյիւ
Լաւահըն ատիլ շէրա՛աթընա վէրտիլէր՝ :
(ԺԸ. 5.)

Զ. Բապուշ Գարնտաշը Յակովբոսուն
հագգըն :

«Մանոս Փեստոսուն էօլտիլյիւ վագթը
քէնտինէ ֆուրսաթ սայրա՛յ՝ Լպինոսուն
տահա կէլմէմիշ օլտուղունտան արալըգ
պուլմաղըլա , պիր մէճլիս գուրտու . վէ
Քրիստոս տէնիլէն Յիսուսուն գարնտաշը
Յակովբոսու վէ պիր գաչընը տահա հուղու-
րա կէթիրիւյ , պունլարտան՝ նօմօսա գարշը
տըրլար տէյիւ շիքեայէթ էթմէյիլէ՝ թաշ-
լայարագ էօլտիւ րմէսինէ սիճիլ ալտը : Պու-
իշ ճէմի՛ սալիհ վէ նօմօսումուղուն հրֆղընը
թահգիգէն սէվէնլէրին իֆրաթ չօգ կիւճ-
լէրինէ կիթտի : Ա է Լգրիպպաս փատի-
շահա կիղլիճէ խապէր կէօնտէրտիլէր , քի
Լնանոսա՛ էթտիլինէ պիր էօղիւր պու-

լամատըղըն իչիւն՝ պիր տախի պու միսիլլի
իշէ գարըշմա տէյիւ էմր եօլայա : Պազը-
լարը տա վուգուա՛թի հալի նագլ՝ վէ Մ-
նանոսունն օլ մէճլիսի քէնտինտէն իզինսիզ
ճէմ՝ էթմէյէ նէ՛ գուտրէթի վէ նէ՛ իճապը
օլտուղունու իֆատէ էթմէք իչիւն Մլպի-
նոսա գարըղ կիթտիլէր , քի օլ կիւնլէրտէ
Խսկէնտէրիյէտէն չըգմըշ ըտը : Մլպինոս
տախի պունա գանրպ՝ թէհապվիւր վէ
էօրքէ իլէ թաղիր եօլու Մնանոսա եաղտը :
Մգրիպպաս՝ Մլպինոսունն պու մէրթէպէ
տարըլտըղընը իշիտի՛նճէ , Մնանոսու պաշ
քեահինլիգտէն ա՛ղլ էթտի , քի պու ման-
սուպու անճագ տէօրթ այ սիւրմիւշ իտի .
վէ սնունն եէրինէ հանէոսունն օղլու Յե-
սույու պաշ քեահին նասպ էթտի՛ : (Ի . 8 :)

ՍԷԼԱԳԱԼԱՐ :

Ա . Յովսէպոս՝ Մտուածաշունչտա
պուլունան չօդ ա՛ղիմ վուգուա՛թլարը՝
վութիէրէսթ միւլլիֆլէրին քէլամլարը-
յըլա թաստիգ էտէր :

Լ, Յլէ օլունճա՝ Լսկի Մհտա
զէքր օլունմուշ մի՛ւճիւղաթլարըն չօղու

վէ փէք աշիքեարլարը՝ Մ'զիզ Վրիժապ-
լարտան տիշարը թէվարիխլէրի'ն տէ շէ-
հատէթիյիլէ թահգիզ օլունտուղու ին-
քեար օլունմալ :

Բ. Մտուածաշունչտա իլհամ օլուն-
մուշ մատտէլէրին չօղունու (Յովսէպոս քէն-
տի թէճէսսիւսլէրիյլէ վէ քէնտի մալիւմա՝
թի մախսուսէլէրիյլէ թահգիզ էթմիշ
մատտէլէր իլէ թաստիզ էտէր : Ա է պուն-
լարը (Յովսէպոստա՝ այնի Մտուածաշունչ-
տա եազըլմըշ օլտուղլարը մինվալ իւղրէ
թամամ էօյլէճէ հալա վարլըդտա վէ հարա-
քէթտէ օլմուշ կիպի պուլույօրուլ : ()ն-
տա՝ Վրիստոսուն գըյամ ալմասընըն
աշիքեար շէհատէթի մէվճուտ տուր : Ա է
գարանլըղը պտընլըդտան էֆզալ թուլթմա-
ղա գարար վէրէնլէրէ՝ մէզքիւր քէլամ
(Յովսէպոսուն օլտուղունու ինքեար էթ-
մէքտէն պաշգա եօլ վէ չարէ գալմալ :

“Պու Վրիստոս իտի” թապիրի՝ (Յով-
սէպոսուն Յիսուսու հագըղաթ Ս'եսիա
պէլլիլէմիշ իտիյինի կէօսթէրմէղ . անճագ
օնու կէօսթէրիւր քի , օլ կիւնլէրտէ (Յիսուս
Վրիստոս իամիյլէ մէշհուր օլան պիր քիմսէ
իտի . վէ պունլարը նաղլ էտէնին Վրիս-

Թիան օլմամասը պիղէ ա՛ճայիպ կէօրիւ-
նիւր . անճագ հայր՝ Քի պիղիմ կիւնլէ-
րիմիզտէ տիւնեատա պէշլէ ույղունսուղ-
լուգ չօգ կէօրիւյօրուղ :

Գ . Յովսէպոս վուգուա՛թլարըն հէր
պիր սայրը սրրասընտան զիյատէ՝ Մ՛զիզ
Վիթապլարըն սահիհ օլմասընա չօգ իս-
պաթլար կէթիրիր :

Լ, կէր վագթըմըզ վէ եէրիմիզ օլայրտը ,
օնու տա կէօսթէրմէք մուգթագի իտի քի՝
Յովսէպոսուն թէվարիխինտէ կէօրտիւյիւ-
միւզ քիմսէլէրին ախէագը՝ Նէնի
Մհտա օնլարըն հագգընա եազըլան թէ-
վարիխլէրէ նէ գատար թէքմիլէն մուվա-
թըգ տըրլար : Հերովդէս էլլէրինի Տեթ-
լէհէմ չօճուգլարընըն գանընա՞ մը պու-
լաշտըրըր : Յովսէպոս նագլ էտէր քի ,
պու փատիշահ քէնտի գարըսընը վէ իւչ
էվատընը տա էօլտիւրտիւ . վէ քէնտիսի
էօլտիւյիւ վագըթտա՝ Նէհուտի միլլէթի-
նին ճէմի՝ պաշլըճա քիմսէլէրինի էօլտիւր-
սիւնլէր տէյիւ վասիյէթ էթտի :

Պունու օգույանլարտան մաթլուպումուղ
տուր քի՝ զիյատէ տիգգաթ ըլա օնա պագ-
սընլար քի՝ Նրուսագէմ շէհրինին խարապ

օլմասրներն վէ Նէհուտի ճէմա'աթրներն
միլէթճէ երգըլմասրներն հագգընա Նֆէն-
տիմիզին փէյղամպէրլիքլէրի թէքմիլէն ա'-
ճայիպ պիր թարղ իլէ իճրա օլմուշլար
տըր : Սա'ֆ տէրուն իլէ տօղըրուլուղու հէր
արայան՝ Վրիստոսուն չօգ տէֆա վէ ա-
շիքեար սէօղիւ իլէ “տահա պիր տէվը եա
սիլսիլէ կէչմէղտէն էվվէլ՝ հէյքէլ թէքմի-
լէն երգըլաճագ վէ Նէհուտի միլէթի խա-
րապ օլաճագ” տէյիւ էվվէլտէն խապէր
վէրտիյինի՝ վէ պունուն հէր պիր թիւրլիւ
ուֆագ հալէթլէրինի ֆիրատէ ֆիրատէ
սէյլէմէսինի՝ պու վուգուաթ՝ թէվա-
րիսլէրտէ զիքրի օլունան պէյիւք ուգու-
պէթլէրին պիրի օլտուղունու ինքեար է-
տէմէղ : Պու հիյպէթլի մատտէ իւզէրինէ
Յիսուս Վրիստոսուն սէյլէտիյի քէլամ-
լարը թէքմիլ եազան , վէ պունա աշիքեար
սուքէթ իլէ պագարագ ախէր վագըթ-
լարտա տա սէյլէտիքլէրինի զիքր էտէն
սալթ իւչ միւսանիֆիմիզ վար : (Սապր .
ԻԴ . վէ ԻԳ . 37 , 38 : Սաբ . ԺԳ .
վէ Ղ . ԻԱ . վէ ԺԹ . 41 — 44 :)

Օւանն էտէրիմ աղ ատէմ օլուր քի՝
Վրիսթիան օլմայարագ պիր Նէհուտի թէ-

վարիխճինին՝ պու հէր թա'պիրտէն իւս-
թիւն հէյպէթլի ճէմի՝ պէլալարը պիղէ
նազլ էթտիյինի վէ Յիսուս Քրիստոստա
Մլաճա մախսուս օլան էվվէլտէն պիլմէքլիյի
մէվճիւտ օլտուղուճու շիւպհէ գալտրըմազ
թարղըլա իսպաթ էթմէսինի կէօրտիւքտէ՝
տէ'մէսին քի պու ասըլ Մլաճըն մուգատէ-
րի տիր, քի տիւնէայա Մստուածաշունչուն
սահիճլիյինէ պեօլէ աշիքեար վէ միւշէր-
րէֆ շէհատէթ վէրէճէք պիր քիթապ ին-
հա էթտի :

Մլաճըն Մստուածաշունչ քիթապլարտա
ինսանլարա պէյան էթտիյի պէօլիւք իւ-
համը պու տուր . «Ինսանլար իւիւն պիր
Վաւրթարըն վար տըր, վէ պո'ւ Վաւր-
թարըն՝ Յիսուս Քրիստոստա պո'ւ» :

Պա'գ՝ շէհատէթ հանկըսը տըր . պու
տուր քի՝ Մլաճ պիղէ էպէտի հայաթ իհ-
սան էյլէտի, վէ պու հայաթ օնուն ()ղ-
լունտա տըր : ()ղուլա մալիք օլան՝ հայա-
թէ մալիք տիր . Մլաճըն ()ղլունա մա-
լիք օլմայան՝ հայաթէ մալիք տէյիլ տիր :
Ա Յիւ . Ե . 11, 12 :

ՏԻՆՍԻՉ ՎՕԼՆԵՑԻՆ ՁԵԶԱՑԵԹԻ

ԻՔի պին պէշ եիւղ սէնէ մուգատտէմ
 Մստուածաշունչ տէմիշ տիր . “Մկաղոն՝ օ-
 նուն վատիսինին պագիյէսի իլէ վիրան օլ-
 տու” : Աբեճ . Խէ . 5 : “Մկաղոն վիրանէ օ-
 լաճագ” : Սփոն . Բ . 4 : “Մկաղոն սա-
 քին օլմայաճագ” : Օթ . Թ . 5 : Պիղիմ
 կիւնիւմիւղտէ Մստուածաշունչ տիւշմանը
 տինսիղ Սօլնէյ պու թագրիւրի եաղար ,
 “Մկաղոնուն խալի վերանէլէրինտէն . . .
 արգա արգայա չօգ վերանէլէր . . . այա-
 լէթին գուսուրու պիւթիւն խալի տիր” :

ԻՔի պին պէշ եիւղ սէնէտէն զիյատէ տիր
 քի՝ Մստուածաշունչ տէմիշ տիր . “Նդում
 մէմլէքէթինտէն կէչէր քիմսէ օլմասըն” :
 Մլթմըշ երլ եօգ տուր քի Սօլնէյ եաղ-
 մըշ տըր . “Պու մէմլէքէթի (Նդում մէմ-
 լէքէթինի) Տիչ պիր եօլճու նաղար վէ
 թէֆթիշ էթմէմիշ տիր” :

Մստուածաշունչ էվվէլինտէն սէօյլէր .
 “Ղէմի՝ պու շէճիրլէր էպէտի չէօլ օլաճագ-
 լար” : Սոնկրա Սօլնէյ կէլիր վէ պու-

լուք քի՛ իւչ կիւնիւք եօլ գատար մա-
հալտէ օթուղ շէհրտէն զիյատէ վար, քի
հէփաի խարապ վէ պիւթիւն պիւթիւնէ
չէօլ օլմուշ :

Վստուածաշունչ տէմիշ տիր . “Վ իբա-
նան էրջ աղաճլարլներն պաղիսի էօյլէ գօ-
լայ հիսապա ալընաճագ, քի պիր չօճուգ պի-
լէ եաղա պիլէճէք տիր” : Վ օլնէյ տէ տէ-
միշ տիր . “Պու աղաճլարտան կէօղէ կէօ-
րիւսիւր տէօրթ պէշ թանէտէն զիյատէ
եօղ տուր” :

Փէյղամպէր՝ “Վաբիլունուն հիսարը հէր
նէ՛ գատար էնլի իսէ՛ թէքմիլէն եէր իլէ
եէքսան օլմատրդ եէրի գալմայաճագ տրը”
տէր : Վ օլնէյ՝ “Վաբիլունուն հիսար տի-
վարլերի նէ՛լէտէ” չաղրրրր :

Ա Յ Յ ՈՒ Ա Փ Ա Յ ՈՒ Ն Զ

ՀԵՐ ԳԸՅՄԷԹՏԷՆ ԻԻՍԹԻԻՆ ՏԻԻՐ

Աստուածաշունչուն հասանաթընա տէ-
 յիլ սալթ թէք թէք ատէմէր՝ իլլա պիւ-
 թիւն միլէթլէր պիլէ իլհագ օլմուշ տըրլար :
 Քրիսթիանլըղըն իլք ճէնքճիլէրի՝ պու հէմ
 գալգան հէմ՝ գըլըճ օլան քիթապը պէրա-
 պէր ալըպ՝ ֆիւթիւհաթ էտէրէք եէնի-
 տէն ֆիւթիւհաթ էթմէյէ կիտէրլէր իտի :
 Պու՝ Ս՝ ովսէսին միւճիզաթքէար տէյնէյին-
 տէն աշաղը գալմազ . պունուն տօ՛գանտըղը
 անտէ՝ փութփէրէսթլէրին փութխանէլէրի
 երգըլըրլար . վէ փութփէրէսթլիյին վէ
 պօշ շէյլէրէ ինանմագլըղըն ա՛ղիմ պինա-
 լարը տէվթիլիլէր, քի չօգ վագըթտան
 պէրի եափըլմըշ տուրտուլար : Ա իմ-
 տի պիր փութխանէտէ ճէմ՝ օլմուշ օ՛լ-
 մատըղըմըզ՝ վէ աղաճ քիւթիւքլէրինէ վէ
 թաշ փարչալարընա Ալլահ տէմէտիյիմիզ՝
 վէ տինիմիզ վէ այնըմըղ ինսաֆտըղըրգ-
 տան վէ շէհվէթտէն վէ փիսլիքտէն իպարէթ

օլմատրղը՝ վէ Ս՝ողոք փուլթուն գուր-
 պանլարընտա վէ մէղպահլարընտա վագը
 օլտուղու կիպի եվլատլարըմըղը աթէշէ
 եագմատրղըմըղ՝ պու Մ՝ղիզ Վիթապըն
 պէրէքէթի տիր : Պու հասանաթլար հէր
 նէ տէրէճէ պէօյիւք շէյլէր իսէ՝ Մ՝ս-
 տուածաշունչուն ինսան ճինսինէ իհսան
 էթտիյի եալընըղ պունլար տէյիլ տիր :
 ()՝ հէր նէրէյէ վարըրտա , պէրապէրին-
 ճէ օրայա պինլէրճէ պէրէքէթլէր կէլիր :
 ()՝ պիր թաշգըն ըրմագ կիպի տիր , քի
 պաղէլէր իչինսէ դայպ օլուր իսէ տէ , քէն-
 տի կիթտիյի եօլու քէնտի էթտիյի էյլէք-
 լէրիյլէ թանըթտըրըր : Հէր նէրէտէ
 քէնտի թէսիրինին նիւմիւնէսինի կէօսթէ-
 րիր վէ չէշնիսինի վէրիրսէ , օրատա զալիպ
 կէլէնլէր՝ փէրհիզ քեարլըղ վէ համարաթլըղ
 վէ գանա՝աթ օլուր , թապի՝ վէ ախլէագի
 քէօթիւլիւքլէր եա՛ ըէտտ օլունուրլար ,
 եախօտ միլայիմլէնիրլէր , վէ եօլարա դիյ-
 նէթ վէրմէք վէ խայըրխահլարըն կէօզիւ-
 նիւ ֆէրահլաթմագ իչիւն քիլիսէլէր վէ
 խասթախանէլէր վէ սա՛յքի հէր տիւրլիւ
 քէտէրտէն հըֆղ օլմագ իչիւն մահալէք
 եափըրըր : Մ՝ստուածաշունչուն տիւնեա-

վի խայրաթլարը պունլա՛ր տըր. քի տին-
 սիզլէր տախի էյէր հիյլէսիզ վէ եալան-
 սըզ սէջլէմէյէ իսթէրլէրսէ, իգրար էթ-
 մէլի տիրլէր քի՝ Մատաւածաշունչ ատէմ
 ճինսինէ հէտիյէ օլունմուշ պիր քէրէմ
 տիր: Ա յագըթա նազարէն՝ կիւնէշին պէ-
 րապէրի տիր, հէմ օնուն պիր զայէթ մու-
 նասիպ էմնալի տիր: Մատաւածաշունչ
 տախի կիւնէշ կիպի վարլըզա կէլտիյի
 տագիգէտէն պէրու քէնտի միւնէվվէրլիյի
 իլէ՝ տայմա պու սէֆիլ՝ վէ սիյահ գարան-
 լըզլարըլա էօրթիւլմիւշ տիւնեայա նուր
 վէրիյօր: Խմտի պէջլէ օ՛լունճա՝ Մ-
 տաւածաշունչու պիզլէ՝ այագլարըմըզա չը-
 րադը վէ իզիմիզէ ըշըգ օլմագ իչիւն Ա է-
 րէն՝ կիւնէշի եարատան քէնտիսի օլտուղու-
 նա քի՞մ շիւպհէ էտէ պիլիր: Պու պէջլէ
 պիր փունկար տըր քի, օնտա պինլէրճէ
 զաթլար սուսուզլուգլարընը տէֆ էթմիշ
 իքէն, տայմա տօլու վէ թաշգըն գալըր.
 վէ պունու կէօրէնլէրին հա՞նկըսը շիւպհէ
 էտէ պիլիր քի, Ալլահըն ռաղ թարաֆըն-
 տան միւտտէմ ագան էօմիւր չայը իլէ
 պունուն կէ՛րչի կէօրիւնմէզ՝ լաքին թահ-
 քիգ պիր իլհագլըղը վար տըր:

Եւքի փութփեռէսթլէրին մասալըլա դա-
րըշըգ հիքեայէլէրինտէ պիր այնա նագլ օ-
լունուր, քի էջլէ պիր նատիր մախսուսի-
յէթլէրի վար ըտը քի, օնա մալիք օլան
իչինէ պագտըղը գէման, հէր նէ կէօրմէյէ
արղուլարսա իտի՝ վէ արղուլատըղը շէյ
հէր նէ՝ դատար ուղագտա իտի իսէ, օնու
կէօրէ պիլիրիտի. վէ կէօրմէյէ իսթէտիյի
ղաթ՝ կէրէք իւսթիւնտէ կէրէք ալթընտա
կէրէք արտընտա վէ կէրէք էօնիւնտէ օլ-
սայըտը, օնու կէօրիւրիւտիւ: Պիղիմ Լ.ս-
տուածաշունչտա պուննուն կիպի՝ լաքին պու
մասալ օլան այնատան չօգ գըյմէթլի պիր
այնայէ մալիք իղ. քի օնու վաճիպի օ-
լան թարղ ըլա գուլանտըղըմըղ թագ-
տիրտէ՝ օնուն իչինտէ կէչմիշ՝ շիմտի հաղըր
վէ կէլէճէք օլան շէյլէր վէ զուհուրաթլէր
կէօրէ պիլիրիղ: ()նտա Եպէտի Ֆիքրին
մուհաֆաղաի ալէմ օլան տէվրինի նաղար
էտիպ՝ ինսան կէօղիւ կէօրմէմիշ ասըլ քէնտի
եանըլմաղ էլի իլէ չէքիլմիշ թէքմիլ թաս-
վիրինի կէօրէ պիլիրիղ: ()նտա՝ էպէտիլի-
յին է՛ն տէրին մահալէրինէ տախիլ օլա-
րագ՝ օնուն քէնտի պաշընա եալընըղ վար
օլմաօրնը սէյր էտէ պիլիրիղ, քի օ՝ Եա-

րատրճըլըդ իշինէ հիմմէթ էթմէսինտէն ի-
 լէրի իտի: ()նտա՝ քէնտի ա՛ղիլլիյինին
 վէ ճէլալինին թախտը օլան կէօյլէրի կէօ-
 րիւրիւղ, քի քէնտի հուղուրունուն նու-
 րունա նազարէն գարանլըդ կէօրիւնիւր-
 լէր: ()նտա՝ էօրքէսինին շիտտէ՛թի զար-
 պընտան սըչրայան տալկա միսալի աթէշտէն
 պաշգա պիր եէրտէն տահա ըշըդ ալմաղ,
 քի ըէնկսիղ վէ հիյպէթլի օլուպ՝ ա՛սըլ
 գարանլըղը պիղիմ՝ կէօղիւմիւղէ կէօրիւ-
 նիւր էթմէքտէն պաշգա պիր շէյէ եարա-
 մաղ հագգ շէրա՛աթընըն հափիսխանէսի
 օլան ճէհէննէմի սէյր էտէրիղ: Պունտա
 պիղիմ՝ թէմէքիւն օլտուղումուղ տիւնեա-
 նըն՝ տօղմասընը տախի կէօրիւպ՝ տիւնեայը
 պէշիյինտէ կիպի եարատրճըսընըն ա՛ղիլ
 էլի ալթընտա չօճուղլուգտան պէօյիյէ-
 րէք պիւլիւղէ էրմէսինի սէյր էտէ պիլի-
 րիղ, վէ այտընլըղը կէօրիւրիւղ քի, օ-
 նուն էմրի իլէ վարլըղա կէլիպ գըյըթըլ
 սուլարտան իպարէթ օլան տիւնեայը աշի-
 քեար էտէր. վէ սուլար օնուն սէօղիւ իլէ
 զապթ օլուպ՝ ատալար վէ գարալար մէյտա-
 նա չըգարլար, վէ շիմտիքի կիպի եէշէր-
 միշ վէ մէյվէտար տէյիլ, իլա Արա-

պիսթանըն գումսալ չէօլէրի կիպի գու-
րու վէ չըպլագ տըրլար : Ա՛ է եինէ աղ-
զընը աչար . վէ տիւնեա պահար վէ եաղ
վէ կիւղ մէվսիմլէրինին էնվայի կիւղէլ-
լիքլէրիյիլէ զէնկին կէօրիւնիւր . լաքին
տահա հէր թարաֆտա սուսլուգ վար .
պէօճէքլէրին կըճըրթըսը՝ պիլէ իշիտիլմէզ .
ճէմի քեաինաթտա էօլիւմ սուսլուղու
վար իքէն՝ պիր կէօղ աչըպ գամիամատա
հէր օրմանտան հիսապսըզ սէսլէր չըգմաղա
պաշլար , վէ սէյիրճի թաճիւպտէ գալըպ՝
այաղը ալթընա սէրիլմիշ եէշիլլիքլէրին
իւսթիւնտէն կէօղիւնիւ եօղարը գալտըր-
տըղընտա՝ հաւայը վէ թօփրաղը վէ տէնի-
ղի կէօրիւր քի , պին թիւրիւ սուրէթտէ
օյնաշըր հայվանլար ըլա տօլմուշ : ()ն-
տա՝ պիղիմ ճինսիմիղին պաշլանկըճընը վէ
չօճուղլուղունու տախի կէօրէ պիլիրիզ .
վէ օլ պիղիմ՝ տախի աղալարը օլտուղու-
մուղ իքիյէ թագսիմ օլունան ա՛ղիմ ըր-
մաղըն եօլունու՝ պաշընատէք պուլա պիլիր
իզ . քի օնուն պիր գըսըմը տօլաշըգ ա-
գարագ կիտէր քէնտի փունարընա պաթար
ղայպ օլուր . օպիր գըսըմը խըղ իլէ օպիր
թարաֆա ագար , վէ տիպսիզ պիր տէնիզ

գոյունա տէօքիւլիւր : Պու այնատա տիւ-
 նեայր պասըպ դարգ էտէն պէտխույ վէ պե-
 լա սէլէրինին զահիրէ կէլտիյի պաշը՝ տա
 կէօրիւրիւղ . օնաա Վլահըն մուգատտե-
 րինին ճէլիլ բէսմինի պուլա պիլիւրիղ .
 քի տիւնեատաքի զուհուրաթլարըն պու-
 լութլարընըն իչինտէն երլտըրըմ կիպի
 շափուգլուղու իլէ փարլար , վէ տայիմա
 տիւնեայր փէրուշան էտէն տիւրլիւ տիւր-
 լիւ թագսիրաթ վէ Ֆէսաա վէ ճէնք վէ
 սարսըմա դարըշըգլըգլարընըն արասընտա
 փարլայըպ ըշըգ վէրէրէք վէրտիյինիղամա
 վէ թէրթիպէ հէյրան օլուրուղ , քի Վս-
 տուածաշունչա վուգուֆ օլամայան պիր
 քիմսէ պու վուգուաթլէրտէն պիր խայրըլը
 շէյ իճրա օլունածաղընը ագլը քէսմէղ ,
 իլա հէփսինի սըրասըղ վէ բէսիմսիղ
 րասթ կէլէ վուգու պուլուր զուհուրաթ-
 զանն էտէր : Վստուածաշունչտա՝ քէնտի-
 միղէ կէօյնիւմիւղիւն իսթէտիյի կիպի պիր
 հիյէթ եախօտ պիր շէքիլ վէրիպ՝ պէյէն-
 աիյիմիղ նաղարկեահտան քէնտիմիղի՝ տէ
 սէյր էտէպիլիւրիղ : ()նտա ճէննէթէ կէօ-
 թիւրէն վէ ճէհէննէմ չուգուրունա ա-
 թան ևօլարը պուլա պիլիւրիղ , վէ հա՛ն-

կը եօլտա եխրիւտիւյիւմիւզիւ՝ էվվէլ նէ
 իտիյիմիդի՝ շիմտի նէ օլտուղուամուղու վէ
 սօնկրա նէ օլաճաղըմրղը թահգիգ էտէ
 պիլիբիդ : Ա է պուճուճն ճիւմէսիճտէն
 զիյատէ՝ օնտա քէնտի քէնտինի խարապ
 էթմիշ ինսանըն թէճտիտի իշիւն գուրու-
 լան աճայիպ թէրթիպի քէշֆ էտէ պի-
 լիբիդ , քի օնու մէլայիքէր պիլէ կէօր-
 մէյէ արղուլարլար , քի պու օլմայընճա՝
 Մլահը վէ քէնտիմիդի թանըմամըլ՝ պիլի
 ումուտսուղլուգ չուգուրունա տիւշիւր-
 մէտէն պաշգա պիլը շէյ էտէմէղլէր :

ԹԻՆՄԵՄ

